ARLEKIN.

N:o 1. Thorsdagen den 17 Juli 1834.

Några ord till förspråk.

Det har mången gång blifvit yttradt, att de lofvande anlag, som icke sällan hos oss upptäckas på vitterhetens och i allmänhet den sköna konstens fält, merändels, liksom ofta vegetationen i vårt kalla klimat, uti förtid knyta sig i växten, och att ur de hoppgifvande knopparna antingen alldeles ingen krona slår ut, eller på sin höjd en temligen enfaldig, blek och doftlös blomma. Man har hört deraf dragas den slutsats, att de gryende talangerna endast vore tvungna orangeriväxter utan ärlig kärna och merg, att dessa anlag blott vore de ur fallaskan då och då uppglimmande gnistorna af en låga, som längesedan slocknat; och så har då mången tagit på sig en mycket förtviflad uppsyn, och runkat på hufvudet öfver de dystra utsigterna för framtiden. Om premissen onekligen står fast, torde likväl slutsatsen vara förhastad. Det är visserligen sannt, att vår sköna litteratur och konst är temligen stationär; men säkert är det icke derföre, att konsten icke mera skulle kunna mogna i vårt gamla skaldeland, att hon icke mera skulle ega denna inre kraft och spänstighet, hvarförutan hennes lif blott är ett skenlif. Om så vore, så stode det sannerligen rätt illa till med det kära fosterlandet; poesien är en fiber, som löper sin förborgade gång igenom hela menskligheten, den är menskligheten ädlaste; det är densamma, som vidgar hennes bröst eller höjer hennes arm för allt stort och herrligt, utan dess helsa är folkens helsa endast lugnsiktighetens rodnad, utan den vore deras styrka, deras rörelse blott machinens. Men man bör icke låta skrämma sig af dessa misanthropiska profeter, som hafva sin ro och glädje i att ympa misströstan och modlöshet i hvarje friskare sinne. Vi behöfva icke förtvifla om poesien. Nog lefver hon så länge som vi, törhända gömmer hon mera kraft än man anar. Det är beklagligtvis sannt, vi upprepa det, att vår litteratur icke särdeles förkofrar sig, men orsaken dertill torde kunna igenfinnas i helt andra förhållanden. Man dömmer skeft, om man alltid dömmer roten efter kronan.

Vi vilje icke tala om den ringa uppmuntran i materiellt hänseende en ung konstnär i ett så fattigt land, som vårt, har att påräkna, ej heller om högdraget förakt, godtycklig förmyndarenäpst, eller mer och mindre lyckade dråpslag från litterära skrån, eller deras organer, som mäta alla efter sin aln, hvilken icke obestridligen alltid är den sanna konstens; ty det är vår bestämda öfvertygelse, att en konstnär, som vet att uppfatta och värdera sin kallelse, alldeles icke låter sig öfvervinna af dessa slags uppoffringar eller missöden, utan tvertom att de äro en brynsten för hans andas svärd. Men det gifves ett ondt, — och vårt land är mera än andra deraf begåfvadt, — hvaremot det icke ens är möjligt för äfven den starkaste att strida, ty det är ett osynligt ondt och det döfvar svärd. Det är liknöjdheten.

En ung författare träder upp på banan. Han slår sig för bröstet och håller tal; eller står han orörlig, melankolisk, hänger läpp och stirrar mot jorden och plockar blomkronan sönder blad för blad på rosen, som han har i hand, och sticker sig på taggarna och suckar ironiskt: "Herre du Gud! hvad rosor det ändå finnes i verlden!" eller bryr han sig icke om taggarna, utan fångar vällustigt den balsamiska ångan ur blomkalken, sjunger glädje och lefnadslust och lyfter då och då på foten liksom till dans; — "i många former trifs det sköna;" — och när han nu slutar och vänder sig omkring, så — står han ensam och finner att han hållit målron för sig sjelf. Folket går förbi, alfvarsamma, kinesiska figurer; ingen hör honom, ingen ser honom, ty han är icke presenterad. Det hederliga publikum har annat till att syssla, än ställa sig med armarna i kors och lyssna till hvar och en ny birfilare vid vägen. Allt nytt måste ha ett Notabene för sig; och det är publiciteten, som skulle lemna detta. Men vår publicitet sitter i allsköns lugn och fördjupar sig allt mer och mer uti idel politik, begrundande, bläddrande, som om hon studerade till en politices-profession, och äfven hon har således vigtigare att göra, än följa vitterhetens sommarfoglar på alla deras krumbugter och kryssningar, och taga dem i ögonsigte, åtminstone annorlunda, än med en temligen ytlig öfverblick. Då är det också ganska förklarligt, att en ung talang, heldre än att spela för liflösa murarna, stannar qvar i sin skugga, der den försmådda sången åter gömmes inom hans bröst eller inom hans hyddas väggar; eller att han förr eller sednare går öfver i den gamla slagdängans tonart, som vinner gehör genom häfd. På detta sättet går månget anlag alldeles förloradt för litteraturen, och de andra stelna i vissa former, petrificeras efter samma älsklings-modell. Det är obestridligt att mycket skönt äfven så *kan* bildas; men det blir ingen omvexling, ingen mångfald, ingen frihet, deraf ingen täflan, ingen rörelse, intet lif i konstens rike, det blir ingen litteratur af omfattning. Men det är utifrån, det onda kommer. Der inga vindar blåsa, utan det är lugnt och dödt i dag som i går, der blir luften tung och qvalmig, och det är denna likluft, som qväfver telningarna, och trycker ned dem eller missbildar dem, och konstens bördiga fält förtorka allt mer och mer, och det växer andmat öfver dess stagnerande svanesjöar.

Om vi med denna tidning, icke genom pædagogiska föreläsningar, ty publiken vill ha trädt ur barnskorna, men genom en frisinnad och frisk

5 0 n

anda skulle kunna verka något, om än aldrig så litet, för en lifligare rörelse och vexling i vår vitterhet, så vore emedlertid en början gjord till något bättre, och vi skulle anse oss ha vunnit allt, hvad man vid ett företag som detta i vårt land kan ha mod att hoppas. Men hvar och en, som känner värma i sina ådror och kraft i sin barm, tage sköld och svärd, och begifve sig ut på äfventyr i konstens verld! vi behöfva der icke söka länge efter nya nejder att eröfra, rika arkipelager, der våra vikingar ännu äro främlingar. Vi proklamera ingen kamp på lif och död mellan småsinnade partier som ovän mot ovän, men väl en ridderlig bardalek med ärliga vapen, såsom uti sagan kämparnas i Valhall, der man strider som vänner för lekens skull, faller utan vrede, och står upp igen med godt mod. Hell den som vinner målet! Må man svärma omkring medan bloden är ungdomlig! hvad icke då är börjadt, blir troligen ogjordt. Styrkan måste öfvas innan senorna blifva stela. Hon kan stå hårdt i profvet, men en seger efter tio nederlag är dock bättre än ingen.

Skön Hildur.

En Saga.

Kulans son, den mörke jetten Thjasse
lade tömmar på sin ystra fåle,
spände honom för den lätta slädan;
och till Träl, den trognaste af hjonen,
brun i synen och med lugg för pannan,
som med skyndsam hand sin herre hjelpte,
talade han så med listig uppsyn,
under det han sysslade med selen
och de långa remmarna af varghud.
"Jag vill säga dig ett ord i tysthet:
om jag i en lycklig stund har utrest,
kommer jag tillbaka innan midnatt
med en brud åt mig och dig en husmor;
säg, du känner ju den gamla bonden
bortom fjällen neri Sjonadalen!
men du vet ej att han har en dotter,
skön och glad och snäll i alla slöjder.
— Bonden, hennes far, har gått åt fjällen
för att skjuta sig en stek till qvällsvard;
jag har trollat skogen full af foglar,
i hvar sjunde tall en orre sitter
med förlamade och trötta vingar,
andra orren bättre än den första,
och den tredje bättre än den andra,
hela vägen så, ju mer i skogen
han fördjupar sig, alltmera läckra;
och jag känner väl den äkta skytten,
att han ej så lätt sitt byte lemnar,
när det liksom sjelfmant lockar bågen;
hå! jag tycker, han skall prisa fångsten!
— skulle dock hans klokhet honom varna,
att ej lemna så sin dotter ensam
sent mot natten på ett öde hemman,
skall jag väcka upp en storm med snöglopp,
att ej maken varit spord i nejden;
manshögt skola drifvorna sig stapla,
alla spår och stigar öfverhöljas;
bäst väl egarn till sin boning hittar,
välje dock ej onda följesvenner!
rus har narrat mången man på afväg,
snöyr har fört mången vill för alltid.
Mycket är den gubben mig förhatlig;
komme oförväntadt han till hemmet,
innan jag den sköna hunnit röfva,
illa blefve mitt besök väl lönadt;
ingenting på jorden så jag fruktar
som den gamles svärd; (att tala sanning!)
samma hand, som gjorde hammarn Mjolner,
smidde äfven denna grymma klinga,
lade deri samma hat till Jotun,
samma öppna, oförställda vrede;
vet, hon är så hvass, att hon i luften
skär i tu en handlöst uppsläppt fjäder,
och dertill så härdad uti eggen,
att hon skär ur hällen tunna skifvor
lätt, som någon täljer spån af granved!
— Fort till vägs! alltren är solen bergad,
och det skymmer öfver dystra leden!"
Hejsan! med ett skutt den vilda hingsten
sprängde fram igenom djupa drifvan,
eggad af sin herres kända tillrop
och den slappa tömmens tysta maning.
Månan skred alltren ur klara östern
lysande för natten med sin låga.
Väldigt visste jetten nu att köra;
utför branterna i störtadt sporrstreck
mellan slippriga och falska bråddjup!
åter upp i långsträckt traf i bergen
öfver åsarna bland hvassa klyftor!
Medlertid kom natten öfver nejden;
kort är timman, obemärkt hon flyktar.
Då och då med oro i sitt hjerta
jetten tittade så skyggt bakom sig,
bondens svärd stod måladt för hans sinne,
tycktes liksom susa för hans öra.
En och annan sky begynte skrida
långsamt öfver månans klara rundel;
fålen frustar, och den gula manen
fladdrar som en låga ifrån nacken.
Skyarna re'n hastigare flögo,
granarna begynte mer och mera
vagga sina dunkelgröna ruskor,
björkarne i dungen hördes prassla
med sitt torra rosenröda rise.
Thjasse sneglade så skyggt åt sidan.
Stormen då allt högre hördes sjunga
uti bergen och de tjocka skogar;
utaf digra moln en kolsvart förlåt
breddes ut från norra himlaranden;
ren var månans halfva skifva bortskymd,
— ett och annat snöfjell föll alltredan, —
för dess andra hälft det tunga täcket
drog sin fåll, försilfrad i detsamma;
mörkret djupt begrof den hela nejden.
Men i hjertat fröjdade sig Thjasse:
"Vet en jägare i Sjonaskogen,
— hjessan silfvergrå af idel vishet, —
svårligt dock han efter gamla märken
kunnat ana sådant väderskifte!
nog skall du i natt få släcka lusten,
kära svärfar, på att skjuta fogel!
dock försummar du din dotters bröllop,
torde efteråt ditt hjerta gräma."
Så med hån han smålog i sitt sinne;
och det knappa lyset ur en stuga
uti samma stund hans blick till mötes

flämtade långt neri Sjonadalen.
Jettens snabba tanke knappt hann läppja
rågan utaf ögonblickets lycka,
förrän fålen, skakande på halsen,
som ett hämmadt andedrag så plötsligt
stannade vid Sjonabondens tomter.

Och försigtigt först, — det klack i hjertat, —
genom otätt lyckta gluggens springor
trängde Thjasse sina fikna blickar
in i klart upplysta timmersalen;
ty han ännu nästan räddes något,
elak aning gycklade för själen;
skrämseln rycker ondskan jemnt i axeln,
hviskar mycket skrock uti dess öra.
Inne satt den sköna Hildur ensam
framför härden vid en munter brasa;
emot skenet ifrån arinselden
högrödt glödde hennes friska kinder;
håret, af ett konstigt tvinnadt guldband
kringom tinningen helt vårdslöst fängsladt,
spridde sig, ett svall af ljusa ringlar,
öfver hälften blotta barmens snöklot;
idog sysslade hon vid sin slända,
tänjande med slöjdförfarna fingrar
sega totten ut i fina trådar,
och en visas vemodsfulla toner
sagta sväfvade på hennes läppar.
Jetten stod vid gluggen liksom fjettrad,
kunde icke se sig mätt på flickan,
eller fyllest trygg och öfvertygad,
att ej bonden med sin harmsna klinga
lurade i någon vrå derinne.
Sidst med stenhård knoge uppå dörren
knackade han dock så lätt han kunde,
och han bad med smilande förställning:
”Käre vän! låt upp, om än du vakar,
för en genomfrusen gråhårsgubbe!
make yr har mången ej belefvat,
obarmhertigt snön i synen snärtar,
andedrägten rimmar sig i skägget,
stormen blåser alla lemmar styfva;
låt den gamle, som har långt att färdas,
hinner ändå ej i natt sin boning,
värma sig en stund framför din brasa!”
Jetten så; och bondens sköna dotter
med en påtänd tjärvedsspån i handen
öppnade på gränt den låga dörren:
”Hu! så mörkt och stormigt uti dalen!
hvem är gubben, som härute klagar
och förfrusen tigger om herberge?
träd hitin uti den lugna stugan!
fader kommer snart med vildt från skogen,
jag har väntat honom långa stunden; —
— — är det ingen här? — är han försvunnen?”
så hon frågade; — det teg som grafven; —
och hon räckte sig utöfver tröskeln,
lysande omkring sig skyggt med blosset.
”Hvem var det som knackade på dörren,
bad så klagande om tak och värma?”
”Sköna flicka! det var jag, förmätne,
som på dörren knackade härute;”
— svarade omsider lede jetten,
smygande sig plötsligt ur sitt bakhåll;
och den ljufva mön om smala midjan
redan han med starka armar fångat;
och med våld på hennes heta läppar
oförskämdt en skäggig kyss han tryckte:
”vänd dig så ej ogint bort ifrån mig!
brottas icke så att lös dig slita!
ack, bekänn hur mången sorglös yngling
du med dina ögonkast har fängslat!
skulle då en älskare så dårligt,
när han fångat dig till vedergällning,
släppa åter bort det dyra bytet? —
sänd till Freja ej så varma böner
med andäktigt sammanknäppta händer
och med blicken emot himlen riktad!
Freja slumrar under mjuka täcken
i sin älsklings vällustfulla armar,
henne väcka dina suckar icke,
om de ock igenom stormen trängde.
— Hvi försmår du, tjuserska, min kärlek?
hvarför kan du bergets kung ej älska?
känner du hur skönt det är att vara
drottning i den gullbesprängda klippan?
du har ju ej sett de djupa kamrar,
proppade med oskattbara smycken,
har ej skådat mina gästbudssalar,
glittrande som af mång tusen stjernor
emot elden som från härden flaxar,
med de konstrikt skurna pelarrader
utaf brokigt ådrade graniten,
och med alla gyllne dryckeskittlar!
du har icke hört hur vinden spelar
sällsamt skönt igenom öppna loften!
och du vet ju ej, hur ljuft man söfves
hvarje afton in af vattenfallets
dofva sång från stupan utanföre!
Väna flicka med det ljusa håret,
darra icke så liksom ett asplöf!
är väl kallt, och himlens väder brottas,
men vi skola snart ock vara framme!
sen är brudgum ej, som far till bröllops.”

Så den bleka mön han sökte trösta,
än med smek och än med skrytets lockmat;
bäddade så henne ned i slädan
tätt bredvid sig, svepande beställsamt
kring dess veka, halfutsprungna former
varma fällen utaf ruggig björnhud;
och med tömmen re'n till återfärden
vände han den stålbeskodda trafvarn.
Men den röfvade med sträckta armar
kastade sin blick för sista gången
mot det kära hemmets bygd bakom sig,
och från ögat halkade en bitter,
illa återhållen tår på kinden,
när den sista, troget sökta skymten
af de välbekanta fält och tomter
redan i en blink försvann bak skogen.

Från ett ensligt torp i bergens skrefvor
gol en hane första morgonväkten;
Thjasse kunde nu på afstånd skönja
sina hemfjälls snöbetäckta spetsar;
himlen blef ditåt alltmera molnfri,
månsken tycktes der på drifvan drömma.
”Stanna!” — hördes då en röst befalla,
och en hand, med omotståndlig styrka
fattande i styfva betseltygen,
höll i loppet ystra springarn inne: —
”bida, fege röfvare om natten!
vådligt är att lita på sin fåle,
— är på slika äfventyr man ute, —
den är dock ej gjord af stormens väder,
kan ju temligen med handkraft hållas;

och en narr förtröstar uppå mörkret,
alltid finns det ljus, om än så litet,
dock tillräckligt att en tjuf förråda!"
Sagdt; och oförfäradt fram till slädan
steg den främmande, — en högväxt kämpe,
skön uti sin ungdoms mogna fägring;
i sin åtbörd och sin blick han tycktes
ädlare än jordens vandringsmänner,
men vid läpparna ett hemligt vemod
tecknat några dystra drag helt flygtigt; —
och ifrån det breda silfverbältet
drog han långsamt ut sitt svärd i luften,
— likt ett solskott uti vattenfallet
sken förbländande den goda klingan, —
och hans guldhjelm, vid dess glans förbleknad,
lyste matt liksom en morgonmåne.
Hästen skyggade; och i detsamma
jetten sträckte sig utöfver slädan,
kramande i vrede hårdt om skaftet
gråstenshammaren med begge händer:
"Hvem är du, som gäckas med den starke?
Födde dig din moder utan hjerna,
eller går du uti sömnen, yngling?
Säkert vaknar då du aldrig mera!"
Och af öfvermensklig armkraft drifven,
hotande att krossa hel och hållen
den förmätna ynglingagestalten,
hammaren slog ned på hjelmens panna.
Men förgäfves; — liksom hade hugget
drabbat en af månsken gycklad luftbild,
eller blott en nattlig dimma klufvit,
jettens arm sjönk gäckad ner till marken,
trött af hammarns tyngd och slagets ansats;
och den främmande, ej rörd ur stället,
smålog blott med gruflig köld föraktligt.
Då blef Thjasse blek långt in i själen,
hjeltemodet kröp med skam tillsamman,
och han önskade sig långt ur leken.
"Bida, fege röfvare om natten!"
— hördes åter med en högre stämma
underbara ynglingen befalla: —
"öfva dig med hammarn, om dig lyster!
men att fly, — det lönar ej försöket."
Och han sköt tillbaka häst och släda,
— hästen, som, af jätten hemligt manad,
redan lyftade sin hof till fyrsprång, —
tryckte slädan ned i famnshög drifva.
Men för flickan med de bleka läppar
böjde han sig ned liksom till knäfall,
och med rösten på en gång så svärmisk,
såsom silfverforssens dystra vårsång,
talade han så de milda orden:
"Göm ej mer din panna uti handen!
slå nu opp ditt himmelsblåa öga!
ej för mig behöfver Hildur frukta;
känner icke du igen din älskling?
har du glömt, hur vännens stämma klingar,
har hans anletsdrag du ren förgätit?"
— "Sigge, det är du? O, svara, svara!
hvarifrån är du i natten kommen?
Har då, efter trenne långa vintrar,
tanken på den älskade du lemnat,
länge söfd af Rotas vilda hornsång,
ändteligen vaknande ur dvalan
omotståndlig vinkat dig till hemmet?
Eller, — hvad en aning hemskt mig hviskar, — —"
"— Tyst, min trogna vän från barndomsåren!
klaga icke uppå Nornans lotter!
icke striden mig förföriskt qvarhöll
långt från dig bland sköldarna och svärden,
ej från lifvets bleknande idrotter
är jag kommen hit att dig befria;
dessa nejder, mina äldsta vänner,
rysa för att draga sig minnes
förr så noga kända jägarns skepnad!
natten undrar, hvad jag vill härute!
morgonrodnaden, som ren derborta
glimmar bakom molnens skär och vikar,
blott som minnet af en dröm jag känner!
men — en dag, hvars första gryningsstråle
skulle spränga örnens skarpa öga,
skulle, kastad in i jordens midnatt,
lysa upp dess mörker till en middag,
väntar mig till Valhalls nejder åter,
der hon spinner sina gyldne slöjor
kring de evigt gröna vårens kullar!
rödkam väcker i de tysta gårdar
Asar snart och strålande Einherjar
och hvart kärligt par i Frejas lunder
ur dess drömmar skära som ett månsken;
tiden ilar! kom, om du är trogen!
följ mig, Hildur, till det bättre landet,
dit dig blott de sköna minnen följa,
likt bland bergen hviskande ett genljud
af en harpa, som ur dalen vandrat!
kom!" — — Och jungfrun låg med halfsläckt öga
uti Sigges kalla famn alltredan,
lutande sin kind uppå hans axel;
och igenom nattens tunga mörker
i en blink försvann det hulda paret
till den tysta högen, Valhalls förgård,
i en fjerran dal bland dystra tallar.
Men den lede Thjasse vände skamligt
hem till sina gyldne pelarsalar.
Ensam på sitt rika brudgumsläger
väckte honom middagssolens stråle
klättrande igenom grottans skrefvor.
Men på Idavallens blomsterslätter,
vattnade af svala silfverfloder,
vandrade i röda morgonstunden
trogna Hildur vid sin älsklings sida.

För att, i öfverensstämmelse med den åsigt angående vår sköna litteratur vi uti vårt förspråk framställt, söka bereda ett tillfälle till närmare bekantskap mellan de skrifvande och de läsande, skall tidningen anse både för ett nöje och en pligt, att, så vidt utrymmet och en fördomsfri men af ärlig vördnad för den sköna konsten dikterad opinion kunna medgifva, emottaga heldst af yngre författare smärre vittra bidrag, poesier eller berättelser o. d. i hvad form och anda som heldst. Bidragen, undertecknade med namn eller signatur, emottagas, under address till Redaktionen af Tidningen Arlekin, uti Lundeqvistska Bokhandeln härstädes.

På 26 numror af denna Tidning prenumereras med 2 R:dr 16 sk. B:co i W. Lundeqvists Bokhandel vid Myntgatan, derifrån Bladet äfven utlemnas hvarje Thorsdagsafton kl. 6, samt i Landsorten på Postkontoren med tillägg af vanligt Postarfode.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 2. Thorsdagen den 24 Juli 1834.

Wälsignelsen.

Sommarens glödande sol öfver östliga skären sig höjde,
ren i dess skimmer rodnade Stockholms spirande kyrktorn,
sjöngo sin morgonbön derifrån de pinglande klockor,
men i den sömniga staden inunder tystnaden rådde,
än ej ett kny man hörde på torg och på korsande gator.
Dock om ännu både gammal och ung med drömmarna lekte,
slumrade jag icke bort den gyldne morgonens timma.
"Hell dig, strålande sol!" så ropade jag med förtjusning,
tittande ut i min mörka gränd genom öppnade fönstret;
— solen på kanten sken af en skorsten midtöfver gränden; —
glädtigt hörde mitt lyssnande öra foglarna qvittra,
tvenne min grannes kanariefoglar i brokiga buren;
ljuft i min kammare rosen spred sin ambrosiska vällukt,
rosen på knoppar rik i sin enkla kruka på bordet.
Hörde jag plötsligt så några hastiga steg öfver rummet,
der, af poetisk nektar beskänkt, jag i soffhörnet sjunkit.
"Fader! sofver du än?" förnam jag den välkända rösten;
"kom som en tjuf uti smyg den vallmokransade guden,
strök dina ögonlock med trollande finger tillsamman?"
"Sofver?" Så rusade jag med ett skutt ur den pösiga soffan,
ställde till leende oskuld i hast min uppsyn i ordning.
"Nej, men jag brukar såder att knipa ihop mina ögon,
när jag med tanken borrar mig in till sakernas kärna;
skarpare själens öga kan se, när det kroppsliga blundar.
— Säg, hvi står du dock här så bittida, förrän i staden
surret ånyo begynt af de mycket pysslande menskor?"
"Fader, du spörjer derom! och dock, hvem känner det bättre?
bjöd mig väl icke du sjelf, att i dag ur det älskade hemmet
vandra i verlden ut att pröfva dess onda och goda?
redo jag nu till vandringen är; i möda och pustan
våtsäcken nyss helt bukig med pick och pack har jag stoppat.
Nu din välsignelse gif, och ett råd och en faderlig gåfva,
att jag med lugnare mod må gånga mitt öde tillmötes,
och både fjerran och när ditt minne i helgelse hålla!"
Purpurne nattmössan nu utur pannan strök jag tillbaka,
reste mig hög med vördiga, patriarkaliska later;
så jag med afmätta ord och upprörd stämma begynte:
"Billigt talar du, son, och ej för stendöfva öron!
här vill jag skänka dig först en brokig Arlekinströja;
slite med glädje du den på lifvets stora theater!
tiden tycker ej om det evigt lika och samma,
men utaf skiftande färgors spel dess öga förnöjes;
glädtig mer öfverallt än trumpen vinner och gäller;
derföre tröjan är god, hvad ock de torre må prata,
endast du vårdar ett stadigt hjerta i bröstet derunder,
sanningsälskande, fritt och obestickeligt sinne!
— Här jag ger dig dertill ett nyförfärdigadt trädsvärd;
sjelf jag det slöjdat med konst af jernek, pröfvad och stenhård;
hvar du möter en narr med vishetsskrynklor på näsan,
eller med namn och heder af skald en jemmerlig rimsmed,
ila på vingad fot och smäll honom tvärs öfver axeln,
eller på fingrarna vigt att så han för klåda må botas!
Då skall omsider en dag, när din irrande vandring du slutar,
— Himmelen gifve dig kraft, att sent den dagen må komma! —
sjelf i ditt sinne du säga: "jag vandrade icke förgäfves!"
och som en törnros, räckt af en blåögd, älskande flicka,
vällust, ljuflig att njuta, ännu skall minnet dig skänka.
Dertill ledsage dig så den magt, som verkar och styrer!
och, — är han med dig, den Högste, ho kan då vara emot dig?"
Så jag med faderlig ton välsignade vandrande sonen,
der han alltredan så lysande stod i sin Arlekinströja,
och mina händer huldt på hans lutade hjessa jag lade;
illa den skalken dervid sitt löje dolde i barmen.
"Älskade fader, farväl!" så vände han ut genom dörren,
hann dock ej fyllest stänga den till om sitt ärliga gapskratt.
Då genom gnisslande fönstret sträckte jag hufvudet utåt,
— morgonens ljummande vind var i trefliga gränderna vaknad, —

skörten dock blott jag fick se af den snabba, förhärdade skälmen,
hörde alltredan en smäll af hans breda, skrällande trädsvärd.
Men uti spegeln slog mig min egen bild i detsamma,
denna välsignelsens heliga, oförändrade uppsyn,
ögonens kyrksamma blick och munnens ordentliga alfvar.

Staffan Magerman.

Jag har en god vän som heter Staffan.

Om du en vacker morgon reser österut öfver Brackabro icke långt från Trosa, tar af åt höger, — det är präktig hasselskog på ömse sidor om vägen, — och just som du kommer upp på backen, derifrån utsigten vidgar sig öfver en romantisk dal med sin slingrande å och unga lunder i fonden, du sätter handen öfver ögonen för solen, som sticker upp framför dig, och får sigte på ett hvitmenadt hus, som småskälmskt tränger fram med sin ena sida genom den tjocka skogen nedanför dig till venster, samt i det lilla gafvelfönstret en röd nattmössa, så är det enkannerligen min vän Staffan, han sjelf och ingen annan, som pustar hvirflarna ur sin morgonpipa ut i den friska luften. Längre fram på dagen blir han mera osynlig, då är han öfverallt och ingenstädes, då vandrar han i skarlakansröda stöflor och en storrosig nattrock, pipan i munden och käpp i hand, omkring sina egor och vänder sig i sina bodar, mönstrar allt från det minsta till det största, näpser drängarna och tukar för sig sjelf.

Min vän Staffan är nu en man till åren, det vill säga, han räknar sina dagars tal från medio af förriga seklet. Likväl, går han förbi en törnrosbuske i sällskap med unga flickor, så vet han ännu att i blinken bryta en nyss utsprungen ros och bjuda den åt den skönaste, och har han vid ett gästabud hos någon bekant i grannskapet fått en butelj bredvid sig, så låter han de unga komma på skam. Dock ser han icke gerna folk hos sig sjelf, annat än sådane, som kunna lefva af landtluft och goda ord, ty han har i sitt innersta källarhvalf en stor, jernbeslagen kista med tredubbla, dyrkfria lås, och kistans hungriga ande tar all skatten; han jägtar gubben Staffan natt och dag, kröker hans rygg efter det minsta korn och böjer hans stela fingrar till att skrapa ihop. Hinner inte Staffan före sin död fylla kistan ända upp under locket, så gud vet ock, om han för den omättliga anden får mera ro i grafven än han fått under vandringen genom denna jemmerdalen; och det är väl det som ligger den arma mannen så tungt på hjertat. Jag har mycket ondt om min goda vän Staffan!

Likväl minnes jag att det en gång luktat bischof i Staffans sal. Gubben hade då veckan förut varit på bröllop hos en af sina grannar, baron von Bomb. Det gick stort och lustigt till på det bröllopet. Men aldrig hade man sett Staffan så tyst och ängslig som då. Var inte bordet godt? Var inte vinet fint? Hvad gick det åt gubben? Bort det! han åt och drack för tio, och magen mådde som perla i guld; men hans minne tyckte mindre om de otaliga rätterna; derför var han ängslig, ty huru skulle han bestånda inför sin kära hälft, — det var den tiden! nu är han enkling, — som för skröplighet måst bli hemma, om han icke vid återkomsten kunde till punkt och pricka göra reda för gästabudet? — Emedlertid led det ändtligen till slut med anrättningarna; korkarna flögo ur champagne-buteljerna, och i höga silfverkorgar bjödos de ädla apelsinerna kring bordet. "Gömmes! gömmes!" tänkte Staffan och stoppade det gyldne klotet i fickan, men champagnen njöt han med behag. Dagen derpå satt han hemma och tummade sin apelsin. "Det är bra likt guld!" sade han för sig sjelf; "tänk om nu, när jag sätter knifven på, det tog emot och eggen slant af! hejsan!" i detsamma tryckte han till i sin ljufva dröm, och en lång skåra skiljde frukten i tvenne delar. Det var således inte guld, och hvad som mera var, det var ej en gång apelsin. Det hade oförvarandes kommit att läggas en pomerans i desertvasen. Då räsonnerade Staffan sålunda: "Om jag nu sparar in en sockerbit till mitt kaffe hvar morgon en eller annan månad, och tager det sockret med ens i förskott, öppnar så den vinbuteljen, som jag i somras fick till resvin, då jag for ifrån bror Göran, — det torde allt också kunna spädas ut någorlunda, — så skulle jag utan alltför stor påkostnad kunna göra en liten knatte till min födelsedag i nästa vecka! ja, må så ske!" — Och så skedde att, när dagen kom, baron von Bomb fick dricka bischof på sin egen pomerans hos den omtänksamma Staffan.

Min vän är således ingen särdeles frikostig värd, och det är hvad jag har emot honom. Men om så åtbär, att en gammal bekant kommer till Torrsta, — så heter hans egendom, — en aftonstund, och har med sig i halmen neri vagnslådan en liten flaska med drufvomust, så skäms den ärliga gubben likväl icke att bli glad åtminstone på andras bekostnad, och för glädjens skull är det ändå någonting, som jag håller honom räkning för. Då blir man inledd i gubbens innersta kabinett, der en gammalmodig soffa med mjuka, dunstoppade dynor vänligt inbjuder den trötta gästen. Midtöfver soffan hänger salig fruns porträtt, och på sidorna derom några bataljstycken, — ty gubben har i unga dar varit knekt; till minne hvaraf äfven en bössa, ett par pistoler och tre sablar hänga öfver hans säng ännu i denna stund. I detta lilla trefliga rum sitter man nu och språkar med den hederliga Staffan; sjelf slår gubben sig ned i sin pösiga ländstol, med det ena benet i kors öfver det andra. Har nu gästen varit till och med nog förtänksam att taga med sig en väl proppad tobakspung, så stoppar äfven gubben derur sin pipa och röker med särdeles nöje för sällskaps skull. På det sättet blir det snart förtroligt, och då händer att min vän Staffan ibland på slutet öppnar en liten lönnlåda i sin byrå, der de aldra kuriösaste kuriositeter i verlden förvaras. Det är inte några märkvärdiga mynt, eller ovanliga perlor, eller demanter från Golconda; hela lådan skulle i handel och vandel gälla föga mer än en omaka toffel, men eger deremot ett alldeles ovärderligt pretium affectionis. Alla dessa rariteter hafva dessutom sina egna omständliga krönikor, af hvilka jag i varma stunder från gubben Staffans egen mun hört mer än en. Om vi nu ändtligen skulle slå oss på att sqvallra, så kunde jag väl i tysthet berätta en sådan historia, icke den sämsta bland de många.

(Forts. e. a. g.)

Den hemkommande älskaren.

Redan månan ses sig höja
på den skära himlarunden,
i en luftig silfverslöja
sveper hon den tysta lunden;
floden på sin spegel härmar
taflan som så skönt sig fjärmar,
längst en flikig skybädd lik,
ö vid ö och vik vid vik.

Tyst är nejden; näktergalen
sjunger från sin buske bara;
till ett valdthorn ner i dalen
echo höres sagta svara;
knappast andas vestanfläkten;
o hur skön är aftonväkten!
all naturn är sänkt uti
stilla, dunkelt svärmeri!

Snart den ljufva timman stundar;
stigarna bli så bekanta,
genom pittoreska lundar
vårdslöst slingrande och branta;
rankan mellan träden klänger
och för vandrarn vägen stänger;
med sin doft jasminens topp
fyller hela nejden opp.

Här vid bäcken under linden
tog den hulda afsked af mig,
lutande den varma kinden
sista kyssen här hon gaf mig;
tiotal af somrar redan
har min längtan räknat sedan,
ack, — och tvenne somrar blott
hafva dock sen dess förgått!

Tyst, der stiger efterhanden
hennes boning fram bland träden!
och den täcka insjöstranden
och längst bort den gula säden;
balsampopplarna till venster
utanför min flickas fenster
skälfvande i månans sken
skönjer jag helt tydligt ren.

Som en fogelskytt försigtigt
i det daggbestänkta gröna
nu jag smyger, att jag rigtigt
öfverraska må den sköna;
prassla ej du ros, som naggar
vandrarns fot med skälmska taggar!
hvarje steg, jag stjäl mig till,
du så gerna sqvallra vill!

Månans glans i kammarn målar
lätt draperade tapeten; —
eller är det lampans strålar,
hvilken lyser idogheten?
murgrönsrefvor, glesa, veka,
kring det öppna fenstret leka,
busken utanför dit opp
räcker mången purpurknopp.

— Ännu blott jag vill mig skjuta
några steg längs efter muren;
hvad? hon knäppte ju sin luta
uppe der i jungfruburen!
hennes skugga ses sig röra
inpå väggen; — låt mig höra!
tyst! hon sjunger ju dertill!
jag förrädiskt lyssna vill! —

"Bleka Cynthia! på den rena,
asurblåa himlens rund
hvarför vandrar du allena
i den sena
nattens stund?

Med din silfverlampas låga
söker du Endymion än,
hvar med pil och elfenbåga
han må tåga,
jagtens vän?

Öfver dalarna och fälten
finge jag ock vandra så!
och min vän långt bort bland tälten,
sköna hjelten,
helsa på! —"

Jag vill svara! — om du kunnat
förr, min sittra, älskligt sjunga,
om dig sångens mö förunnat
näktergalens ljufva tunga,
sjung då sprittande, som bäcken
borta der vid myrtenhäcken!
och dertill så mild, så öm,
som en svärmisk morgondröm!

— "Och af varma purpurmunden
visst en kyss han finge då!
men, hvad fler, om han i lunden
nu på stunden
skulle stå?"

Hon har känt mig uppå sången!
bort hon nu sin luta kastar; —
genom långa pelargången
redan hennes lampa hastar, —
porten nu på gränt sig vrider, —
o der är hon sjelf! — omsider,
blonda flicka, trogna vän,
famnar jag då dig igen!

Recension.

Maskeraden i en småstad. Berättelse. Stockholm, J. Hörberg 1834. 84 sid. 12:o, 20 sk. B:co.

"Nå, kära syster säg! det var väl roligt på sidsta balen?"

"Kära du, såder som vanligt!"

"Nå, men jag, kan du tänka, som aldrig varit på någon Maskradbal!"

"Åh?"

"Nej!"

"Är det möjligt?"

"Tro mig!"

"Kors! — åhjo, för den som inte förr varit med, kan det vara tokroligt nog! —"

Och så börjar nu den ena systern för den andra en detaljerad historia om polichineller, arlekiner, bondflickor och gudinnor, fänrikar och hjeltar, och äfventyr på äfventyr, och dominor och skråpukar. Och den lyssnande systern sitter med spända ögon

och munnen på gränt, och förundrar sig, och slår händerna tillsamman, och har så roligt.

Ett sådant slags historia är egentligen den lilla novell, som under namn af "Maskraden i en småstad" nyligen lemnat pressen. Det är en rätt jemn och försvarlig, och dertill temligen mångfärgad, om också hvarken särdeles bjert eller konstig, väfnad, deri likväl några skickligt inslagna trådar kärlek här och der löpa fram som silfverglitt. Det är en god bror, som ställer i ordning en öm böjelse mellan en sin goda vän och sin goda syster, och detta på en maskrad. Den goda systern, under masken af en olycklig för detta guvernant, uppläser, för att göra sin infallsrika bror till viljes, en temligen lång, väl repeterad lexa om sitt öde för den goda vännen; hvilket har den påföljd att denne sednare snart nog blir en smula pinkär i den intressanta okända; sannt är, hon anslår också genom oskuldens och den ädla olyckans hela okonstlade öppenhjertighet de aldrafinaste strängarna i en ärlig karls känsla. "Spelte hon verkligen en för qvällen antagen roll?" frågar han sig eftertänksamt; men stannar slutligen vid den förmodan att något sannt måtte ligga till grund för äfventyret; han erfar nu icke längre det ringaste af musiken eller dansen, utan sitter och tummar sin hatt och stirrar på golfvet; hufvudet är bortkollradt; den skönas handtryckningar hade verkat med förtrollande kraft. Natten kommer; den goda älskaren har svårt att somna; den tjusande villan sysselsätter hela hans inbillning. Det blir morgon; den goda systern låter vid kaffebordet ertappa sin hemlighet; den tjusande villan är med detsamma försvunnen förr än kaffeångorna. Dock är det ej så farligt med det. Ixion, som hvar man vet, tog ett moln i stället för Juno; vår goda vän famnade tvertom gudinnan i stället för molnet. Vi skulle också sannerligen förundrat oss öfvermåttan, om han velat byta bort den naiva flickan mot den sentimentala guvernanten!

Denna kärleksintrig är likväl snarare att anse som en episod än som det egentliga hufvudmotivet för berättelsen; ty författaren tyckes con amore velat utveckla hela sin förmåga på grupperingen af sjelfva maskraden. En maskradbal, med dess brokiga hvimmel, dess yra liflighet, dess bländande prakt, eger onekligen sina sidor för en poetisk uppfattning, och dertill en småstadspublik med sin tvungna urbanitet, sin tvärs igenom utstyrseln lätt förrådda tafatthet, lemnar i synnerhet goda ämnen för en komiker eller humorist; men den kan äfven lika onekligen uppfattas ganska prosaiskt, och vi kunna icke frikalla författaren ifrån att merendels hafva från denna sednare sidan tänkt sig sitt ämne; uppfattningen, der någon sådan skönjes, af det karakteristika i småstadsaktigheten, är för det mesta antingen skef eller öfverdrifven, i båda fallen föga komisk. De olika figurerna åbäka sig, och gå sin väg, och komma åter fram och åbäka sig, och dricka punsch, och mera punsch, och ändå mera punsch. Men de ega i och för sig högst obetydligt intresse, och då de dessutom stå alldeles isolerade och utan sammanhang med hufvudpersonerna, — något som icke hjelpes dermed, att man på beslutet får formera en goddag- och farväl-bekantskap med dem alla samt och synnerligen, — så inträffar verkligen att man temligen snart blir ledsen vid hela sällskapet. Detta oaktadt förefinnes ett och annat raskt artistiskt drag, och det råder i sjelfva berättelsens styl ledighet och lif. (Vi vilja icke fästa oss vid sådana oegentligheter i språket som den t. ex. hvilken på sid. 8 förekommer, der det heter att unga militärer till den grad släpade sina sablar i trapporna, "att skjutsbönder under dödstystnad uppfyllde hela förstugan;" i hvilken sats hufvudbegreppet genom en krumilur i tankegången blifvit bibegrepp.) Vi skulle af denna friskhet i föredraget sluta att författaren besitter tillräckligt inomhus, för att producera någonting vida bättre än detta, och hoppas att med första få vår förmodan besannad.

Styckegods.

Ack den julen, det nyåret, med alla sina klappar! hur mången sätta icke de myror i hufvudet? Hur mången snäll och fager flicka vakar sig icke de sista veckorna blek om sina runda kinder, för att hinna få färdiga tofflorna, som skola sys, eller urdynan af sammet, som skall målas, eller litet krimskrams till söta mor och moster! ty hvem vill icke gerna skjuta upp till sidsta stund? — och dock smyger sig dagen oförmärkt oss in på lifvet, liksom en ficktjuf; — vi tala nu om Stockholmsboarna åtminstone. I Skåne torde detta vara annorlunda; — hvilket onekligen länder det goda folket till heder; — vi skulle så förmoda i anledning af en anmälan som nyligen blifvit synlig i Bokhandeln. Enligt denna torde publiken ha att vänta sig ifrån Lund en liten jul- eller nyårsgåfva. Man är nemligen derstädes allaredan betänkt på att utgifva en poetisk kalender för nästkommande år. Man har anmärkt att till våra vanliga poetiska kalendrar blommorna blifvit till det mesta plockade i det Norra Sverige, och således ansett löna mödan att äfven en gång samla till en krans, hvad södra delen af vårt land kan ha att erbjuda af rosenknoppar och annat vackert ifrån Sånggudinnornas trädgårdar. Hvarje försök till täflan är berömvärdt, och vi kunna derför icke annat än önska utgifvarne all framgång. Vi hafva väl ej hört att någon af våra sednare kalendrar särdeles rosat marknaden, men ett missgynnande omen derifrån vore visserligen förhastadt. Vi hafva enligt utgifvarnes yttrade önskan velat anmäla deras företag, hvartill subscription i Bokhandeln är öppen; då likväl syrprisen är någonting ganska väsendtligt vid en julklapp, vilja vi, för utgifvarnes egen fördel och hugnad, endast liksom i förbigående hafva kommit att framkasta denna nyhet, och hoppas att publiken tiger med hvad han vet, håller god min, och låtsar som sqvallret flugit bort med vinden.

—

På 26 numror af denna Tidning prenumereras med 2 R:dr 16 sk. B:co i W. Lundeqvists Bokhandel vid Myntgatan, derifrån Bladet äfven utlemnas hvarje Thorsdagsafton kl. 6, samt i Landsorten på Postkontoren med tillägg af vanligt Postarfode.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 3. Thorsdagen den 31 Juli 1834.

Staffan Magerman.

(Forts. från N:o 2)

1.

Solen gick upp bakom kullarna vid Torrsta. Blommorna doftade ute i parken, foglarna qvittrade, och vindarna hviskade så tyst i asparnas genomskinliga kronor. Framme på gården hojtade några drängar, som voro sysselsatta med att lassa sädsäckar på en gammal kärra. Deremellan hördes det jemna sorlet af Kugghjulaqvarn, som på afstånd visade sig genom en uthuggning i den tjocka barrskogen.

Men på gafveln af sjelfva den något förfallna mansbyggningen tittade min vän Staffans långsträckta gubbansigte i röda nattmössan, och med den långa pipan i mungipan, ut genom det öppna kammarfönstret. Den goda mannens blickar tycktes orörligt stirra ned på den smala silfverån, som i sakta gång slingrade sig öfver bördiga fält förbi gården. Var gubben poet? låg han så der med armarna i kors och njöt af den guddomliga morgonen? hörde han kanske, hvad ingen annan hörde, den blåskäggiga necken spela på sin harpa nere i det klara vattnet, eller den förföriska sjöfrun läspa ur djupet sina smägtande sofismer? eller kanske spekulerade han öfver menniskolifvet, hur det löper som en flod ömsom mellan leende blomsterstränder, ömsom öfver knaggliga stengrund?

"Pelle! Jöns! hör ni inte hur jag skriker? håll, håll! lassa af ingen! det blir ingen färd till qvarnen!" utbrast plötsligen en fin röst, likväl så stark som gubbens torrhosta tillät. Och drängarna klådde sig bakom örat och sågo upp åt fönstret: "hä?"

"Jojo, men! det blir ingen färd af! — Är det ej orättvist, jag vill fråga det," fortsatte Staffan, liksom i vredesmode, mumlande för sig sjelf mellan de lösa tänderna, "att den ena här i verlden får så mycket på sin lott, och den andra, Gudnås, så godt som intet? hvarför skall nu icke blifvit mig mera beskärdt än den der fattiga rännilen, som knapt skulle räcka till ett mål soppa åt den mängd folk jag måste föda, då deremot min granne derborta vid Kugghjula har strid forss året om att drifva tre par stenar? hör nu bara på! hvilket väsen! der kan vattnet brusa, så att man blir lomhörd af dånet på tio mil omkring! det är ett evigt frustande och knackande! här kommer en droppa då och en droppa då, framsipprande så smått och pjåkigt i sin lilla fåra. Jaja!" suckade han.

"Gud vare oss nådig! så är verldens gång! kära husbonde!" instämde den tunna Lukas, en torr herres torra tjenare, som på böjliga spindelben närmat sig den goda Staffan, der han ännu låg i fönstret och betraktade den lilla ån utanför gården. "Hur många dyra fyrkar har icke min kära husbonde fått punga ut till sin snåla slägting, herr Peder på Mjölsten, som ändå skall låtsa mala herrens säd för en och annan styfver billigare pris än andra? Det växer inte bröd på träd, det får nog min goda husbonde kännas vid!"

"Jag skall säga dig ett ord så godt som två!" hviskade Staffan med en mycket förståndig min, och drog Lukas på sidan. "Jag har nu tänkt ut någonting! ser du, Kugghjula qvarn deroppe, du! om man skulle helt — qvickt, du, stryka den i sin pung, du! det vill säga, — jaja du begriper —"

"Nej, sannerligen —" svarade Lukas förvånad.

"Hm! fårskalle! har du inte hört talas om den unga, sköna enkan, fru Blomster, som nyligen köpt qvarnen med alla inventarier, du, och egor, och —"

"Jag förundrar mig! skulle husbonden erna gifta sig på gamla dar, eller —"

"Träffadt, junker Lukas!" nickade Staffan, och pustade en tjock rökhvirfvel ur munnen; "gamla dar, säger du! hå, mången har gift sig senare än jag; se på mig då! är inte det här en ståtlig figur nog för en enka, en enka, förstår du! men hon är ung, och skön; jag har sett henne i smyg —"

"Herre Gud, aldrig trodde jag att min husbonde skulle bli kär, sedan han fick korgen af den sköna mamsell Olivia, den der sötungen, som satte herren så mycket myror i hufvudet på den der balen; håhå, det är nu snart femtio år sedan eller fyratio åtminstone, nå, det må jag säga!"

"Tyst, tyst!" viftade Staffan med handen; "tala icke om det högmodiga stycket! jag vill inte höra nämnas hennes namn. Men ser du, min vän, om jag nu, — och nog tror jag väl det, — skulle kunna göra intryck på den vackra enkans hjerta, så, — så, — vore det fan så godt för mina affärer, begriper du, den der lilla spottstyfvern, qvarnen och hvad det kan vara dessutom! — men hvad som skall ske, måste ske snart, för, ser du, brödet lär vara slut i det närmaste, och mjöl måste jag ha maladt, hvar böfveln det ock skall ske!"

"Herre min Gud! så det är verkligen min husbondes fulla alfvar! Herre min Gud!" förundrade sig den tunna Lukas, och knäppte händerna tillhopa.

"Den sköna frun är nu i staden; jag reser dit, för att fria, innan middagen, innan frukosten, så spar jag in den också! laga hästen i ordning!"

2.

Tyst! hvad var det som klingade i den stilla natten?

Jo, historien är den: det var en gast uppe i kyrktornet; han hade nyss smygit sig bakom ryggen

på tornväktaren, till hvilken han i lifstiden haft ett ondt öga, och tänkte nu för omaket krama honom litet; den gången hade likväl den elake fienden ingen magt, ty den gudfruktiga gubben gnolade just på en psalm ur gamla psalmboken, der han satt och tittade ut öfver den slumrande staden. Men hur den hedersmannen tittade och gnolade, så nickade han till, bäst som det var, i en behaglig blund; det var sent på natten. "Hämnd!" tänkte gasten; — den enda tanke som fanns i den tomma hjernan! — och han lurade sig på tå för andra gången öfver den gamla tornväktaren; det knakade i benranglet, när han släpade sig fram! Men tornväktarens för många år sedan saligen aflidna gumma vakade för sin gubbe; — ty sann kärlek öfverlefver döden; — hon hade med misstänksamma blickar följt den onda gasten upp för torntrappan, och just som han spärrade upp sina hårda fingrar och närmade dem, likasom en sax, på ömse sidor om den gamles hals, för att klippa till, — pong! knackade käringspöket i lycklig présence d'esprit med sin benknoge mot storklockan; hu, det klingade så ihåligt, att det kunde gå genom merg och ben! "Jesus Christus!" spratt väktaren till, klarvaken. Och den försåtliga gasten störtade vid namnet hufvudstupa ut för trapporna.

Fast, jag ville bara skrämmas litet! det var på långt när icke så, som jag gör af det! visst var det en klang, som kunde gå genom merg och ben, men den var så mild, så öm, så tjusande, så smägtande, så serafisk! — Den kom från ett öppet fönster i första våningen af kanske det prydligaste huset i hela staden.

Jaså?

Ja, det gjorde den! det var väl redan temligen skumt i Augusti-natten, men med goda ögon eller goda glasögon slår det aldrig felt, att du icke skulle upptäckt den sköna damen med sin harpa framme vid sidan af fönsterposten; en dam med de skönaste, kastanjebruna lockar, den yppigaste purpurteinte på kinderna, de mest förtrollande ögon, de mjällhvitaste fingrar, och så viga och delikata, der de trippade öfver harpans dallrande strängar, den skäraste alabasterhals, dito skuldror, dito barm, som illa doldes under den förrädiska tyllen, det vekaste lif, de behagfullaste attituder, och hvad mera du kan tänka dig förtjusande och älskvärdt. Och likväl är denna min tafla endast en klåpares sudd mot originalet; hon var en verklig skönhetens gudinna, der hon satt i skymningen, en Karit i snörlif, en Freja i negligé! det var den rika enkan, fru Blomster.

Och hon slog ackorder på sin harpa, och hon höjde dertill för ett ögonblick sin ljufva röst; hvarför blott för ett ögonblick? grymma öde, hvarför lät du icke näktergalen sjunga? var det nattkylan, som hade gjort den sköna stämman så hes? eller kanske en lätt förkylning på sidsta balen! — —

"Han hör mig icke!" suckade hon för sig sjelf, och sträckte hufvudet framom gardinen; "han hör mig icke! skulle jag vara honom så likgiltig? men nej! när jag bodde nere på gatan, bodde han midt emot, när jag flyttade hit längre upp, flyttade han äfven genast närmare hit upp, han följer mig ju i hamn och häl; eller hvem annan än mig? skulle de icke tvetydiga ord om hans brinnande passion för mig, som Lotta genom hans magra betjent uppsnappat, vara blotta ord utan mening? skulle jag bedraga mig med ett tomt hopp? är jag ej en toka, som försakar nattens hvila för att fånga en blick från ett trädbeläte? — — men å andra sidan, skulle jag genom en oförsvarlig liknöjdhet sjelf tillspillogifva ett så konvenabelt parti som den vackra karlen? så belefvad, så elegant, i sina bästa år! — — kanske han inte är hemma! — men jag såg ju nyss hans skugga på väggen." Hon tittade ut åt ett hus snedt öfver gatan. "Ack jo, visst är han hemma! tyst, nu hör jag hans flöjt."

Och det hördes också verkligen några rulader på en piccola-flöjt från ett fönster i huset snedt emot fru Blomsters; och den skickliga kavaljeren, som trakterade instrumentet, var också verkligen en rätt elegant man, i sina bästa år. Ett mörkt hår beskuggade den höghvälfda pannan, en manlig friskhet var utbredd öfver kinderna, ögonen tindrade mycket kärliga; en sjögrön frack efter nyaste snitt slöt behagligt till om den smärta gestalten, ett rikt kräs påfoglade sig i bringan, och sköna ringar blixtrade på fingrarna, der de makade sig öfver det ljudliga röret. Jag sjelf vill icke påstå, att jag i första påseendet skulle känt igen min goda femtioåra vän Staffan; så hade kärleken, som icke skyr några kostnader och bestyr, med sin perukmakare-, skräddare- och sminkare-konst förstått att göra mycket af ingenting.

"Sade du det, att hon spelade, Lukas?" frågade Staffan sin trotjenare.

"Så sannt som jag står här!"

"Jag hörde inte det! om så vore, så — tyckes kärleken gå med stora steg! eller hvad säger du? det måste lyckas det här! det kostar mig, ta mig fan, det här spektaklet, mer än jag — trodde, men så får jag väl igen det med procent, om Gud vill! det är hin, att jag så legat af mig med min flöjtblåsning, och fingrarna äro så fördömdt oviga! jag skall emedlertid blåsa upp en liten serenad, skall du få höra!"

Ljufligt grep den gamla hedersmannen sina toner. Det var intagande, som när Pan blåste de glada dryaderna kollriga i Hellas' skogar.

"Tyst, tyst! min goda herre! nu spelar hon! hör på, hör på!" afbröt honom den tunna Lukas i hans lunkande adagio.

Staffan tog flöjten från sina läppar. "Tyst! du himmel, är det icke skönt? Lukas, Lukas! säg, är det inte skönt!" hviskade han hänryckt.

"Jo, det är skönt!" bejakade Lukas.

Och min vän Staffan smög sin peruk ut genom fönstret, att lyssna på förtjuserskans musik.

Och den sköna enkan smög likaledes sin negligé ut genom fönstret, att höra efter om den älskvärda älskaren ännu spelade.

Och deras blickar möttes i detsamma. Flöjtblåsaren rodnade; harpospelerskan rodnade. Det var kärlekens stumma förklaring i den tysta Augustinatten.

(Forts. e. a. g.)

Staden och blommorna.

Jag gick mig ur staden
på blomsterland.
Der trampade fot,
der plockade hand.
Då satte jag mig

på förhärjad jord
och varnade blomstren
med dessa ord:

"Om jag vore blomma,
J blommor små!
jag stod' ej så nära
vid bommen då:
grön vinge jag spände
och flygten tog'
öfver rinnande vatten
och susande skog.

Och midt uti skogen
der låge en däld.
En ås uti ringar
om den vore ställd.
Der svällde en tufva
med ljusgrön topp.
På henne jag sloge
min bostad opp.

Uppöfver mig skulle
en åldrig al
få timra en liten
och luftig sal.
Inunder mig hade
en källa sträckt
sitt golf med en glittrande
matta betäckt.

Den första stråle
ur östern lopp,
han kysste mig glädtigt
ur sömnen opp,
och hela dagen
jag stode se'n
och solade mig
i det ljufva sken.

När vesterns urna,
i rymden hälld,
med purpur fyllde
min lilla däld,
då stege Necken
ur silfverström
och spelte mig in
i en vänlig dröm.

Ack! staden ropar
mig åter med dån,
och kallar tillbaka
sin arme son.
Flyn! — flyn, J blommor!
o, tron mina ord!
den staden byggdes
på blomlös jord."

O. F.

Ljussaxen.

En spökelsehistoria.

Jag hade på eftermiddagen ankommit till hufvudstaden. Sedan mina kappsäckar blifvit uppburna i mitt logis, begaf jag mig ut för att söka några bekanta. Jag vill icke nu omtala alla handkramningar och kyssar till höger och venster, när jag på Norrbro träffade Per och Pål, mina äldsta vänner och kamrater. Aldrig har någon haft så trefligt som jag den qvällen. Erinringar från flydda tider, både ljufva och många, jagade upp hvarannan, den ena frågan bet den andra i svansen. Och det var en alldeles guddomlig Februari-afton; silfvermånan lyste öfver Norrström; hela staden var ute att promenera på den knarrande snön, påpelsade gångare, eller grannlåtsfolk i bjellerskramlande ekipager; och vi med. Vi gingo gata upp och gata ned, och språkade, och skrattade, och läppjade ett litet glas här, och ett litet glas der, och glömde timman mer och mer.

"Nå," sade broder Per till mig, "nu gör gubben Stagnatus dig ingen mer förargelse!"

"Det kunde också bära på tiden en gång att sluta!" instämde broder Pål.

"Hvad vill det säga?" frågade jag.

"Vet du ej af att gubben gått till sina fäder?"

"Nej, visst icke!" svarade jag.

"Han kom ju hit till staden för en månad se'n, att lägga näsan i vädret, den gamla narren!"

"Så är gubben då putsveg!" utropade jag, "den knarriga, pedantiska kältringen! Gudnås så visst, han var värre, än att man inte skulle tala annat än godt om honom på hans döda mull. Han hade ingen glädje af sin lärjunge, det må Gud veta, för allt hvad han pluggade i mig af sina mögliga grundsatser! — frid med hans stoft! — nå, hvad annat nytt från slägtingarna på den kanten?"

Långa historier fick jag nu höra om giftermål och barndop och befordringar o. m. d. När jag såg på klockan, var timvisaren redan på god väg till tolfvan. "Farväl och godnatt, mina kärälsklige bröder!" sade jag då, och lunkade hem till min lilla gränd.

Jag slog upp ljus, och kröp till kojs. Efter gammal vana hade jag stoppat min pipa, för att parfymera mina drömmar; några Aftonblad lågo på bordet; jag fångade luntan till mig, der jag nystat ihop mig så skönt, insvept i det varma täcket, flyttade stolen med ljuset närmare sängen, drog några bloss för att få pipan i gång, och började läsa.

Snart blef likväl mitt ljufva lugn stördt af denna olägenhet, som hvarje läsare vid ljusstake lika ofta som jag måst erfara, nemligen att behöfva taga af ljuset. Det blef allt skummare och skummare i kammaren, till slut bredde sig ett töcken öfver bokstäfverna; jag måste vända mig om efter ljussaxen, det gick inte särdeles animeradt, men det gick ändå; nu, armen öfver täcket! hu, det var så kallt i rummet! ett raskt tag i ljussaxen! — — Nå, maken har jag aldrig belefvat! red satan ljuset? — en mera harhjertad karl än jag skulle ovillkorligen hafva fått dåndimpen. Märk, just som jag sätter fingrarna i vederbörlig ordning för att gripa ljussaxen, var det som om denna blifvit fattad af en hand ur luften, eller vålnaden af en hand, och i blinken var veken, min hjelp förutan, afsnoppad, och så grundligt, att det icke mera lemnades qvar, än som jemnt och nätt behöfdes för en den aldraminsta gnista; lågan tog dock upp sig genast igen, och med besynnerligt mod började jag åter min läsning.

Min läsning! — jo det skall man tro! nog promenerade ögonen temligen ordentligt rad efter rad ner på papperet, men om jag alfvarsamt ville påstå, att någon tanke höll lunken med dem, så fruktar jag, att jag som lögnare skulle få rätt svåra efterräk-

ningar på domedagen. "Gud vare mig nådig!" sucka-de jag för mig sjelf; "detta hänger aldrig riktigt till-hopa! — om klockan ändå snart vore ett! se'n ha spökena ingen magt! — spökena?" fnös jag och repa-de mod, "spökena? narraktiga fruktan! veken var ju så lång, att han föll ned af sig sjelf och blåste bort som fallaska! ingenting är naturligare än det! — hvar var jag nu som bäst? här på tredje spalten, just der: "Friheten" &c. — jag fortsätter!"

Det höll åter på att bli skymning i rummet; det blef tre fjerdedels natt; jag kunde ej mera ur-skilja en bokstaf af hvad jag läste. Jag tvekade om jag rent af skulle blåsa ut ljuset, — men det hade varit fegt, — eller åter gripa till mod och ljussaxen, — och det var mera värdigt en man! alltså det sed-nare alternativet! jag snodde mig på sidan, sträckte på nytt ut min hand, — nå, Gud och hans englar! kommer det icke för andra gången fram fem krit-hvita fingrar; — nu såg jag dem så tydligt som jag ser dig, — vips! nappade de i saxen, vips! var ljuset putsadt, och lika snålt som förra gången, vips! var handen åter försvunnen. Nu föll det mig in att jag kunde ha läst tillräckligt; jag borde sofva, det var hög tid! — jag fyllde mina kinder med luft, och blåste dristeliga ut ljuset.

"Att det spökar i detta rummet, det är så säkert som amen i kyrkan! och här ligger jag icke en natt till!" voro de första ord, jag sade morgonen derpå, när jag väcktes af bullret i källarsalen inunder mig. Jag flyttade också verkligen till nästa natt in i ett rum uti andra ändan af huset.

Tornväktaren hördes tuta elfva från Storkyrko-tornet. Jag hade redan en stund sträckt mig i min yppiga bädd, med pipan i munnen och dagens tid-ningar bredvid mig; och ehuru jag visst icke väntade ett besök af gårdagsnattens förekommande gäst uti min nya lokal, så hade jag dock stadigt beslutat i mitt sinne att innan spöktimman släcka mitt ljus och blunda. Vare sig nu att under min lektyr tiden gick fortare än jag trodde, eller att gastar och troll icke äro så punktliga på minuten, nog af, innan jag visste ordet af, påkallades likväl min uppmärksamhet af ett rätt spöklikt tassel och prassel utanför min dörr. Det kunde dock möjligtvis äfven vara ett litet rendez-vous: jag sträckte derför hufvudet öfver kudden framåt dörren och lyssnade. Det var så tyst i rummet, att jag skulle ha hört fjäten af en fluga.

"Förskona mig, förskona mig!" hördes en röst, den jag till min utomordentliga förvåning igenkände för mitt gamle plågoris, den nyligen afsomnade pro-fessor Stagnati egen lifslefvande stämma.

"Nej, du måste in! fort genom nyckelhålet!" svarade i fast och beslutsam ton en annan röst. Det-här började på att bli föga uppbyggligt.

"Nåd herre, mägtige ande, hvem du är! jag för-mår icke! hvi har jag förskyllat detta grufliga straff? hvarför väcker du mig upp ur min roliga graf? jag har ej ett qvintin blod i mina ådror, ej ett knapp-nålshufvud merg i mina ben; och dock drifver du mig ut på slika nattvandringar!"

"Jag vet väl, att det lif, jag blåser in i dig för tillfället, nog vore tillräckligt för dessa korta timmar att sätta tio benrangel som du på benen; men har du ej lust att sjelfmant röra på spelet, så vet jag väl medel."

"Nåd, Ande! hvi har jag förskyllat detta?"

"Du? du fiende till ljuset! du borde böja ditt torra knä för mitt fotabjell, och välsigna mig, att jag af min nåd icke låter hela tyngden af ditt väl-förtjenta straff drabba dig! jag vill ej förkrossa dig, men jag vill förödmjuka dig, syndare! förödmjuka dig för allt hvad du predikat mot tidsanden? här ser du mig! kan du påminna dig bland alla andra denna tidens son derinne, som du så ifrigt sökte om-plåstra med dina klåpare-maximer? — in med dig, och putsa ljuset för honom! du ville väl gerna släcka det, kan jag tänka! hm, du inbitna skälm! du må likväl aldrig inbilla dig, att du får den sista gnistan in i ljussaxen, det är jag man för! du har inte rätta handlaget, du darrar för mycket! så, in med dig genom nyckelhålet, och putsa ljuset, att den goda mannen mera ostördt må läsa till slut sitt Aftonblad eller sitt Dagligt Allehanda! har du förstått mig?"

"Himmel, denna förnedring redan på andra natten! när skall detta sluta?"

"Har du förstått mig, ljusets fiende?" hviskade anden.

Jag tordes knapt hålla ögonen öppna, hvar mi-nut väntade jag att få se den gamla token Stagnatus komma inkrypande genom nyckelhålet, men pytt fick jag se.

"Har du förstått mig?" hviskade anden ånyo.

Knick! var ljuset på stolen bredvid mig så put-sadt och klart, och ljussaxen åter på sin bricka.

Men jag drog täcket öfver hufvudet, flägtade ut den klara lågan, och bad en bön för den arma syn-darens ro i grafven.

För att, i öfverensstämmelse med den åsigt an-gående vår sköna litteratur, vi uti vårt förspråk framställt, söka bereda ett tillfälle till närmare be-kantskap mellan de skrifvande och de läsande, skall tidningen anse både för ett nöje och en pligt, att, så vidt utrymmet och en fördomsfri, men af ärlig vördnad för den sköna konsten dikterad opinion kun-na medgifva, emottaga heldst af yngre författare smärre vittra bidrag, poesier eller berättelser o. d. i hvad form och anda som heldst. Bidragen, under-tecknade med namn eller signatur, emottagas, under adress till Redaktionen af Tidningen Arlekin, uti Lundeqvistska Bokhandeln härstädes.

På 26 numror af denna Tidning prenu-mereras med 2 R:dr 16 sk. B:co i W. Lunde-qvists Bokhandel vid Myntgatan, derifrån Bla-det äfven utlemnas hvarje Thorsdagsafton kl. 6, samt i Landsorten på Postkontoren med til-lägg af vanligt Postarfode.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 4. Thorsdagen den 7 Augusti 1834.

Stridens orm.

På Vigrids slätt har en orm sig sträckt,
med fjäll betäckt
och tusentungad.
Hvar tunga är lika ett hviftande svärd.
På tusende fjäll — hvart fjäll är en verld —
han ligger gungad.

Långt, långt utåt österns nattliga trakt
med våldsam magt
han bröstet hvälfver,
och blek drar Jungfrun tillbaka sin fot,
och Oxen sätter sitt gullhorn emot,
och Hunden skälfver.

Och midt uppå fältet, dit solen far
så ljus och klar
på glänsande vingar,
der slår han om henne en knut så stor,
som Boa om gullgula lejonet snor
de qväfvande ringar.

Och sedan åt vesterns nattliga ort
så snabbt och fort
han stjerten rullar.
Der svinner den bort mellan stjernornas tropp,
som bleka höja ur skymningen opp
de snöiga kullar.

Ack, huru oändlig han sträcker sig ut,
från början till slut
dock strider rasa.
Han är en valplats, en enda lång,
och på hvart fjäll hålles holmegång
med skräck och med fasa.

Ty rasande rusa kämparne hop
med skrik och rop.
Det hörs hit inunder.
Det hviner i luften då klingorna rörs.
Det faller blodregn. Ett echo hörs
i åskans dunder.

Men en gång under basuners ljud
det kommer en Gud.
Från strid Han förlossar.
Han sätter i trots af rytning och hot
på drakens hufvud sin mägtiga fot
och trampar och krossar.

Och döende rullar sig ormen ihop.
Ett fröjderop
kring slätterna höres.
Nu kastas den döde i djupet ned;
kring vida Vigrid den frida fred
ej mera störes.

O. F.

Staffan Magerman.

(Slut från N:o 3.)

3.

Det var en lysande bal. Den stora salongen uti rådhusflygeln hade i afton, — och sådant hände endast vid de utomordentligaste tillfällen, — öppnat sina dörrar. "Gud vet, när här någon fot gjorde sidst en pirouette!" utlät sig snörpigt kusin Picknick från Stockholm, under det hon i fönstret med fingerändan ritade sitt namn uti det tumstjocka dammet. "Min Gud, hur ostädadt!"

Rådmanskan Trallerall bredde ut sina händer och bedyrade, att någon bal icke varit der sedan för mellan tretio och fyratio år. "Jag minnes den tillställningen, som om den varit i går; jag var då fästmö, och fick till qvällen af min sedermera kära man just denna samma chokolad-bruna sidenklädning, som jag ännu bär med heder i afton; men se sådant sidentyg väfves aldrig nu mer!"

Salen var uppfylld. Från de med spindelväf öfverdragna lampetterna gjöto talrika ljus ett romantiskt månsken ned öfver de brokiga grupperna. Alla stadens spelmän hade intagit den med ett grönt skynke afskrankade vrån nederst i salen: fidlare, pipare, hornblåsare, trummetare. Kadriljen var redan i full gång. Damerna sväfvade fram som rosendoftande sommarfläktar, bredde ut sina lätta, fladdrande rober, surrade omkring på tåspetsarna. Kavaljererna höllo på att bryta af sig sina slingrande ben, och gjorde illa åt sina klackar. Och ner och opp flätade sig paren i underliga krumilurer; den sköna räckte fram sin lilla mjuka hand, den handskbeklädda; den eldiga ynglingen fattade den och tryckte den, för att åter genast lemna bort den. O, hur ofta är en lycka i lifvet längre än minuten?

Och alla som icke deltogo i dansen, trängde sig kring väggarna, och höjde sig på tå, för att kunna öfverse den bländande oordningen. En hade dock stannat utanföre. Då och då syntes genom dörrspringan hans plirande ögon titta in i salongen. Hvem kunde det vara, den der spejaren ute i förmaket? Den, som var stämd för löje, skulle tagit honom för någon artist, som i ostörd ro ville stjäla sig en och annan grupp eller attityd till ett häfte diablerier; en mjältsjuk skulle förr gissat på Döden, som i sin vrå gjorde öfverslag på de sköna, och grinade åt hur det obekymrade lifvet kunde muntra sig.

Men den som nogare betraktade de der blickarna genom dörrspringan, skulle snart ha upptäckt att det icke var någon annan än min goda förälskade vän Staffan. Så eldigt, så sniket blickar endast kärleken!

"Nej, låt mig vara! jag vill inte härifrån!" snäste han den tunna Lukas, som i sin välmening föreställde sin goda husbonde att han borde gå in. "Låt mig se mig mätt!"

"Men, kära herre! det går ej an, att låta såder sin trolofvade sitta ensam och ouppbjuden!"

"Jag ger balen en god dag! tycker du en gammal man som jag, — eller också, om jag hvar eviga dans skulle skutta med, så finge jag väl gå utan sulor i morgon, du skall tänka på det också! men aldrig kan jag se mig mätt på den sötungen, det säger jag försann! ser du der, hvar hon sitter i rosenröda klädningen? den guddomliga, lilla bytingen! och det är verkligen min, min egen snart sagdt hustru! hi! gamla Staffan! du förstår dig på, du!"

"Se så, herre! stig nu in!"

"Nej, nej, nej! ännu inte! så här ostörd får jag kanske aldrig mer riktigt betrakta det himlabarnet! låt mig vara!"

Han trängde ögat så nära in till dörrspringan, att ögonhåren tittade in i salen. Den tunna Lukas drog honom i armen esomoftast; men min goda vän lefde i en annan verld.

Och den vackra fästmön, fru Blomster, satt tyst och sluten, och längtade efter sin goda Magerman. "Hvarför dröjer han? hvar? det är inte längre än tre timmar sedan han erbjöd mig sin hand och sitt hjerta, och redan öfverger han mig! dock nej, det vore hårdt att så anklaga den goda ynglingen! han har någon vigtig affär, som uppehåller honom; — och desto varmare blir mötet efter den långa längtan! — — han är dock kronan för stadens och hela nejdens unga män! o, min älskade, dyra Magerman!" så suckade den sköna för sig sjelf, der hon tankfull satt i sitt hörn af den hvimlande salen.

"Hör, nu spelas det opp en ny dans! herre! skall inte herren in och bjuda upp sin utkorade?" ryckte den tunna Lukas på min goda vän, gubben Staffan.

"Så skön, och så mycket pengar!" hviskade denne för sig sjelf.

"Vore jag fru Blomster, så hade jag redan trefaldt beslutat att bryta upp partiet —"

"Hvad säger du, Lukas? bryta upp partiet? — —"

"Jaha, med en fem timmars fästman, som redan är lika litet artig mot sin trolofvade, som om de vore man och hustru på femtionde året! —"

"Tyst, tyst! jag går in nu!"

"Skynda, dansen börjar ju!"

"Blott ett ögonkast till! ett till! ser du, så hon sitter och spritter och koketterar med de små fötterna! de aldra näpnaste små fötter!"

"Bara otålighet! har herren sett någon flicka sitta stilla med fötterna, när dansmusiken dundrar till?"

"Ser du, — tyst! se, hvad är det som rullar fram för foten på henne? hon tar upp det! — det är något skrifvet! — hon läser! — hon rodnar! — det är någon billetdoux! — det är ett kärleksbref, som någon lagt in under bänken till henne! —"

Inom ett ögonblick hade han armbågat sig igenom trängseln i salen, och stod bredvid den sköna fru Blomster.

"God afton min dyraste!" utlät han sig och satte sig ned vid hennes sida.

"Välkommen, älskade Magerman! jag har mycket längtat efter dig!"

"Såå?" läspade min vän Staffan med en ton, som på en gång var peppar, salt, ätticka och socker.

"Du ser inte riktigt glad ut!"

"Åhjo! — hur kan du säga så? — vid din sida!"

"Din blick tyckes mig så orolig! har någonting händt dig, min älskade?"

"Gudbevars, nej! — tvertom! — skulle jag inte ha roligt i afton, när då? en ung, skön, — trogen fästmö! —"

"Du lägger en så besynnerlig vigt på dina ord! säg mig uppriktigt, hvad fattas dig!" bad fru Blomster och tryckte hans hand emellan sina.

"Åh, min älskade! jag bara skämtar!" svarade min vän Staffan allt mer och mer förvirrad. "Skola vi valsa några slag? dansen är verkligen mycket animerad i qväll!" slog han om talet, för att inte låta märka sina svartsjuka grubblerier, och slingrade sin arm om den sköna enkans lif.

"Jag valsar icke gerna; min dyra vän!" svarade fru Blomster; "heldre låt oss sitta och språka!"

"Se! hvad? troligen en liten billetdoux till mig!" utropade Staffan, och iklädde sig en mycket skälmsk och småleende uppsyn, i detsamma han liksom af en händelse ertappade papperslappen, som fru Blomster i brådskan stuckit in i skärpet.

"Nej, det är ingenting! rif sönder lapprit!" svarade den rodnande frun, och sökte få papperslappen tillbaka.

"Nå, då är det till någon annan!" fortfor Staffan lika småleende.

"Nej, visst icke! låt mig få igen det, goda Magerman!" bad den hulda fästmön så rörande, så innerligt, att det skulle kunnat röra stenarna på marken.

"Det är någon hemlighet —"

"Ja, ja! var inte så nyfiken, min älskade vän!"

"En hemlighet, hvilken min kärlek ej är värdig att dela?" frågade Staffan i en ömt förebrående ton.

"Nyfikna, — stygga, — gullgosse!" bannade fru Blomster, som såg att hon icke kunde komma ifrån saken. "Jag skall väl då förklara för dig sammanhanget, ehuru du inte förtjenat det med din misstrogenhet. Det är nu många herrans år sen, dock inte så fasligt många naturligtvis, — jag var då förlofvad med salig Blomster, — då jag som hastigast reste härigenom staden, och kom upp på en bal just i detta samma rum, — jag erinrade mig ej det förrän nu genom den der biljetten; — der var det en narr, en skägglös småstadsspratt, som hela qvällen förföljde mig alldeles som en galning —"

"Här, i den här salen? hvem kunde det vara?"

"Ja, jag visste knapt hans namn! han hette någonting på "man" han som du; men nog af, han gick så långt i befängdhet, att han helt tvärt i en kadrilj gjorde sin formliga kärleksförklaring, hvilken jag besvarade med en liten korg, som en min då närvarande kusin roade sig med att utskära utaf en körsbärskärna; en liten stund derpå —

"Korg af en körsbärskärna!" upprepade min goda vän Staffan, het om öronen.

"— En liten stund derpå," återtog fru Blomster, "erhöll jag den der biljetten, hvilken jag oförsigtigtvis tappade ner mellan bänkarna, och inte heller särdeles brydde mig om att eftersöka. Dagen derpå for jag. Du kan nu sjelf föreställa dig min öfverraskning och mitt bryderi, när jag efter så många års förlopp i afton tar upp och igenkänner det gamla lapprit. Värre är det inte, min lilla herr nyfiken! fy skam, att vara så misstrogen!"

Staffan rullade opp det väl hopvikta, alldeles damgrå papperet, en liten körsbärskärna föll derur i hans hand, och eldröd om kinderna genomögnade han den nästan alldeles urblekta skriften:

"Hårda, sköna, dyrkade Olivia! ett ja från din mun skulle skänkt mig en himmel, men äfven ditt nej är mer än jordens gåfvor! jag skall som min dyraste klenod bevara den alltför näpna lilla korgen; och vore du nog huld att vilja skänka mig en tröst i min olycka, så gif mig maken dertill! en kärna medföljer. Hårda, sköna, dyrkade Olivia!

Staffan."

"För Guds skull! är ni sjuk?" närmade sig en dansör till min goda vän Staffan, hvilken synbarligen bleknade som ett lik.

"För allt hvad kärt är! svara! är du sjuk, min älskade?" fattade fru Blomster hans kalla händer.

"En svindel! det är för varmt härinne!" ropade den förre och skaffade min afdånade vän Staffan ut i förmaket.

"Kära herre!" frågade den tunna Lukas; "har den sköna ungmön dansat herrens gamla hjerna förbryllad? hm! hm!"

"Sköna ungmön!" pustade Staffan; "den bedragerskan! — som gaf mig korgen för tretio år sen! — Olivia!"

"Yrar herren? mamsell Olivia?"

"Densamma!" suckade Staffan Magerman.

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

"Således hela glädjen putsveg!" mumlade den tunna Lukas; "en skön, kärleksrik, öm fru, att fröjda herrens gamla dar! trefliga, glädtiga små pojkar, som jag skulle ha burit på axlarna, och roat med pilpipor! — och Kugghjula qvarn! allt putsveg!"

"Kugghjula qvarn!" utropade Staffan och vaknade ur sin dvala; "nej, nej! hvem säger, det är putsveg? — fan besitta det, man måste hålla god min! det är ingenting förloradt ännu! jag skall besinna mig! — det högfärdiga stycket, skulle hon nu ändå bli min hustru? den gamla käringen, så hon har kunnat spöka ut sig! att jag inte kände igen ett enda drag! — nånå! lika mot lika! — det är rätt, gamla Staffan! du skall inte lägga saken på hjertat! i slutet af veckan står vårt bröllop, och efter vigseln tar jag den brunlockiga turen af mig och visar min gråa hjessa! ha, ha, ha, ha!"

Och bröllop stod der i slutet af veckan.

Den gamla biljetten med sin inneliggande körsbärskärna ligger ännu förvarad som en helig relik i det aldra innersta af lönnlådan, och hvar gång den faller gubben Staffan i ögat, vänder han sig åt fönstret, tittar åt Kugghjulaqvarn och suckar: "den qvarnen kostade mig ändå — —!"

Den viltoge spelmannen.

Redan lyser morgonsolen
uppå österns lätta sky;
åter fattar jag fiolen,
vandrar af till nästa by.

Jag vill vandra bort min smärta,
glömma att min väg är hård,
söka sömnört åt mitt hjerta
i naturens blomstergård.

En gång jag en flicka egde,
skön och varm och oskuldsfull,
mer för mig dess kärlek vägde
än all verldens röda gull.

Men från jorden bort hon skulle;
himlen tog, liksom hon gaf!
öfver hennes tysta kulle
tio somrar vandrat af.

Och en vän jag äfven hade,
barn ur samma dal som jag;
våra händer hop vi lade,
svuro varmt fostbrödralag.

Men från hyddan våra banor
delade sig innan kort,
och inunder stridens fanor
glömde han sin skötvän bort.

Allt jag måst på jorden mista,
bergad är min glädjes sol;
all min lycka, all min sista,
trogna tröst är min fiol.

Men mitt trefna tjäll i skogen!
aldrig mer jag skådar dig;
sorgen bor i hemmet trogen,
rastlöst ut hon drifver mig.

Endast dessa strängars stämma,
som en tröstrik systers röst,
kan min dystra tanke hämma,
skingra oron i mitt bröst.

Och när muntra mör och gossar
svinga vid min polskas gång,
sig min själ ur bojan lossar,
svärmar ut i lustig sång.

— Derför framåt! — solen brinner,
än dock svalkar trädens skygd! —
så väl innan qvällen hinner
fattig spelman nästa bygd.

Betty.

Recension.

Familjen von Königsmark. Novell af ett fruntimmer. Linköping 1834. Axel Petre. 141 sid. 12:o, 24 sk. B:co.

En ny novell af ett fruntimmer!

Det är visst och sannt, att bildningen i vårt kära fädernesland gör de mest omfattande eröfringar dag ifrån dag!

Jag satt i går afton med armarna i kors nere på strömparterren. Jag hade lutat mig ner i hörnet af en bänk under prasslande silfverpopplar. Strömmens jemna sorl och qvällvindarnas sus i buskarna insöfde min själ i halfvakna drömmar. Cigarren hade slocknat, ögonlocken slöto sig småningom, och jag såg i syne framtidens dagar. Jag såg ett förmak med sitt uppslagna fortepiano, några notskåp, notbundtar på alla stolar, en gitarr på soffan, en harpa i ett hörn,

en halffärdig tafla på sitt statif vid fönstret, paletter och penslar här och hvar. Jag såg framme i rummet en ung, fashionable man i en knäböjande ställning, och framför honom en utstyrd, fjortonårig skönhet, som med mycket klok och modest uppsyn tycktes afhöra den unga mannens tal, och derunder högst sedesamt sträfvade att draga sin hand tillbaka ur den eldiga ynglingens. Jag kunde icke uppfatta många ord af hvad den granna herren hade att förmäla, ehuru det var god Svenska, men att det gällde hjertat, tyckte jag mig snart finna. Sedan han slutat och åter rest upp sig, upplät den sköna sin purpurmun, och framläspade några ord, hvilka föreföllo mig som Fransyska. Hon gjorde härvid en rörelse, liksom till en omfamning, men den unga herren måtte icke förstått meningen af hvad hon sade, ty han stod som en målad bock så dum och orörlig. Den sköna öppnade åter sin mun och hviskade några ord, som måtte ha varit Engelska. Men hon hade samma otur att icke bli förstådd. Älskaren stammade och tummade sin hatt: "Hulda sköna! hvarför plåga mig? afgör min dom! mitt ve och väl är i Er hand!" Flickan svarade med litet Tyska, gjorde samma välbevågna rörelse. Nej, kavaljeren begrep ingenting. Det blef ingen kyss utaf. "Hårda flicka, hvarför gyckla så med mitt arma hjerta? ja eller nej! men jag besvär Er vid allt hvad heligt är, pina mig icke med detta dröjsmål!" och han gjorde åter knäfall på den Turkiska mattan. "Gud!" utropade den älskvärda omsider på ren Stockholmska, "är det icke ni, som plågar mig med er tillgjorda enfald? skall man då prompt tvingas till det otäcka pöbelspråket! kära Alfred! nog förstår du mig! jag älskar dig tusenfaldt; stig upp, kom i min famn!"

Scenen förändrades till några år sednare. Den sköna flickan och hennes älskare voro nu man och hustru. Den hulda makan satt vid sitt skrifbord, omgifven af böcker och papper. Hon hade ett mägta romantiskt utseende. Hennes kära man var fullt sysselsatt med att formera upp nya pennor åt henne, allt efter som de gamla utsletos. Deremellan pysslade han om kaffepannan i kakelugnen. "Måntro, min söta Louise, vi skola bli mätta till middagen af det-här?" — "Nöden har ingen lag, min kära man! kors, hvilken förargelse att pigan skulle gå och sjukna in!"

Jag hade nog fått se åtskilligt annat märkligt, om icke en god vän kommit och ryckt mig i armen.

Åh! det är bålt, hvad bildningen griper kring sig! snart är hvarannan flicka en Blåstrumpa.

Jag har likväl fallit på en underlig idé. Det skulle allt vara möjligt att en auktor, så äkta karl som någon annan, på titelbladet af sina arbeten stege fram i kjortel, för att från de grymma recensenternas eller den liknöjda publikens sida anticipera den uppmärksamhet och grannlagenhet, som det täcka könet är privilegieradt att få taga i anspråk. Att ett sådant förhållande torde ega rum med förevarande fruntimmers-novell, tror jag mig ega goda anledningar till en förmodan, uti dess fullkomliga brist på denna finesse i behandlingen af karakteren, denna lätta och delikata touche i detaljerna, som är den qvinliga talangen egen. Om man vill tro mig, så är det någon klåfingrig pojke som trott sig skola göra lycka under masken; för min del, kan jag aldrig öfvertyga mig om annat! och derför är jag icke heller noga om en och annan snärt mer eller mindre.

"Familjen von Königsmark" är naturligtvis en historisk novell. Der citeras åratal, månad och dag med en alldeles utomordentlig detalj-kännedom. Namnkunniga borgar och herresäten förekomma öfverallt. Konung Carl den elfte har äfven kommit med i spelet. Men dermed är också det historiska uttömdt till sidsta droppen. Det hade visserligen måhända varit öfverdrifvet att vänta sig någon poetisk uppfattning af tidens själ och inre karakter, af det ideella i dess fenomener, men hvad äfven de beskedligaste anspråk hade sökt, och hvartill de öfverhufvud i äfven våra sämsta historiska noveller åtminstone finna en liknelse, var några drag af de lättast i ögonen fallande partierna utaf tidehvarfvets yttre skepelse och fysionomi. Det är ju så lätt att draga fram en gammal rustning, och styra ut sin hjelte från topp till tå, få sig någon malåten mundering åt hans gångare grå, lägga i munnen på den ena och den andra några antika, förrostade fraser och talesätt, och så vidare; det är en sak som både är lätt och icke alldeles att förakta, hur obetydlig den än må vara. Men här skall man icke ens finna en gammal knapp. Och det frågas billigt, hvad månde meningen vara med att gräfva upp ur grifterna gamla hederliga riddersmän, och grefvar och baroner, när de icke en gång få sina ärliga kläder på sig? om man stoppar ett höggrefligt, två, tre hundra år gammalt benrangel in uti en nutidens kostym, och ställer fram för mig, hvad rör det mig mera, än om skelettet vore en god borgares, som dog för ett år sen? om du inte kan blåsa in anda på nytt i de gamla figurerna, att de må verka och lefva, skall jag känna igen dem på benknotorna?

Det vore öfverflödigt att gifva någon recit om innehållet af ifrågavarande novell; man kan nog vara tråkig tillräckligt ändå. Händelsen försiggår på 1670-talet. De handlande personerna äro i allmänhet mycket förnämt folk, generaler, amiraler, öfverstar, kammarherrar och öfverstelöjtnanter, och fröknar, som heta Julie och Henriette, och grefvinnor och hofdamer; det är för dant! dessutom en gammal prost, och en herr Bång, som ganska skickligt spelade harpa, skald vid hofvet, "fast ej så stor att han blifvit ryktbar," och don Francisco, drottningens Italienska sångare, m. fl. Dessa herrskaper sitta alldeles comme chez nous i svällande sidendivaner och dricka kaffe, och läppja the, och tala guvernantsspråk. Det är en barnleksak alltsammans, likt de kortfigurer, som jollrande ammor klippa ut och ställa upp för de små. Sat sapienti. Må författaren sofva på saken, men väl gnugga sömnen ur sina ögon, innan han härnäst sätter så många oskyldiga stylar i rörelse!

På 26 numror af denna Tidning prenumereras med 2 R:dr 16 sk. B:co i W. Lundeqvists Bokhandel vid Myntgatan, derifrån Bladet äfven utlemnas hvarje Thorsdagsafton kl. 6, samt i Landsorten på Postkontoren med tillägg af vanligt Postarfode.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 5. Thorsdagen den 14 Augusti 1834.

Frågor.

Tidsande, som forskar från stund till stund
kring hela jordens hvälfvande rund,
kring hela himmelens båga!
Du känner ju allt? — Du mägtar ju
att allt besvara? Så gif mig nu
ett svar på mitt hjertas fråga!

Hvar stiftas försoning? Det strids i ett.
Ett nät öfver hela jorden är bredt,
af blodiga trådar knutet.
Blodströmmarna gjuta sig hop med hvarann.
Är icke detta det enda, du fann
förenadt och sammangjutet?

Finns snöhvit sanning med färg så god,
att icke den svärtas af lögnens flod,
som svämmar utöfver och svallar?
Hvar skjuter ett berg utur jordens klot
så högt, att icke menniskofot
har fläckat de glimmande hallar?

Hvar uppgår kärlekens stjerna tillsist?
Jag letat i tusende bröst förvisst
och famlat i mörkret vida.
Väl såg jag stjernor, men lika demant
med isig stråle och slipad kant
sitt skimmer derinne sprida.

Ack! Jag min fråga förgäfves gör!
Ett svar jag ej från din tunga hör,
fast visheten bor i ditt öga.
Du stirrar och tiger — och tiger. — — O då
din vishet för dig du behålla må!
Den båtar mitt hjerta så föga.

O. F.

Några betraktelser öfver den Svenska allmänhetens smak och esthetiska ståndpunkt.

En anda af lefnadsmätthet genomgår närvarande tidehvarf. Om man jemför de Europeiska folkens bildningsgrad och belägenhet nu för tiden med de gamla Grekernes, tränga sig många föga glädjande föreställningar fram för eftertanken. Ett hufvudsakligt, hvaruti vår tid skiljer sig från den fordna, består uti den känsla af förnedring, som tyckes hafva gripit hela den Europeiska verlden. Man predikar för menskligheten att hon är bestämd till en evig undergifvenhet; hennes lefnads fröjd, heter det, är en förgänglig parasitblomma, men icke sjelfva lifvets rot; hennes njutningar gå endast ut på att samla nya krafter till nya försakelser; och öfverhufvud är för henne det närvarande endast ett offer åt det obestämbara tillkommande. Ett stort och sannt tillkommande är visserligen värdigt ett sådant offer; men det fordras ett ädlare sinne, än det som vår tids uppfostran i allmänhet utbildar och medgifver, för att uppskatta det närvarande rätt och så använda det att dess uppoffring gifver en bättre framtid till vinst. Det tomma och flärdfulla i tidehvarfvets åsigter och smak, som är en gifven följd af den nedtryckta belägenhet, hvari det allmänna tänkesättet förfallit, uppenbarar sig ögonskenligast inom konstens verld.

Konsten är menskligheten skönaste triumf. Då menniskan i vetenskapen känner sig upphöjd genom den insigt hon vinner i skapelsens betydelse och lagar, känner hon sig i konstens verld sjelf såsom skapare. Om konstnären lifvas af den sanna skönhetens anda, äro hans verk odödliga, och den evighet han gifver sina skapelser, är väl värd offret af hans egen lifstid. Men konstens tempel är en helgedom, som eger anspråk på att fridlysas från en oinvigd pöbels befattning med de heliga förrättningarna derinne, ehuru det sanna sköna derifrån sprider sin verkan öfver all verlden till upplysning, förädling och ren glädje. Månne icke tidehvarfvets eländiga anda i moraliskt och esthetiskt hänseende, till en stor del härrör deraf, att profana äfventyrare inbrytit i helgedomen och tillskränat sig den okunniga hopens beundran genom marktschreyarkonster i stället för ädelt alfvar?

Litteraturens fält har blifvit öfversåddt med ogräs och parasitvexter, hvilkas "stygga" former och afskyväckande anda äfven i Sverge börjat visa sig. Dessa vitterhetens svampar, hvilkas frön blifvit hemtade från den nyaste fransyska skolans kartagtiga alster samt från Tysklands litterära afskräden, skulle kunna väcka farhåga för det verkligen snillrikas och skönas bestånd, om det icke vore en naturlag så i den andliga, som i den vegetativa verlden, att en tid af höst och vinter, då förruttnelsens foster frodas, måste föregå hvarje vår. Det bittraste för den, som, med kärlek för konsten, gifver akt på tilldragelserna inom litteraturen, är den upptäckten att sjelfva de utmärktare snillena äro smittade af förderfvets anda och frambära sina offer åt pöbelgunsten eller åt sin egen fåfänga. För att finna exempel på sådant, behöfver man bland Fransyska författare endast läsa Jacob, Jules Janin, Sand, Balzac, m. fl., bland Tyska Börne, Hering, Platen, Raupach, Heyne, med flere, och bland Svenska Dahlgrens råa Morgonstjerna, Beskows förnäma vandringsminnen, Fryxells lekande historia, Mellins planlösa noveller, Almqvists fria fantasier eller Törnrosens bok, hvaruti ett stort snille förnedrar sig att blifva smakens skarprättare för att visa hur hans ironiska bila biter; m. fl. Men det är en naturlig följd af

det förhållande inom vår litteratur, som uppkommit genom de nu i svang varande förläggarskaps-spekulationerna. Personer utan bildning, utan intresse för det sköna, utan sinne för det stora i ett folks vitterhet, använda sina penningar för att skaffa allmänhetens råare känslor näring genom en massa af öfversättningar utaf de lumpnaste utländska produkter, genom förfuskade praktiska läroböcker, genom paskiller och smutsiga rättegångshandlingar, m. m. Genom åtskilliga konster lyckas man inbilla de enfaldiga att det digra eländet har värde, och denna syndaflod rycker med sig allt det sällsynta bättre, så att det lemnas utan uppmärksamhet. Må äfven publicisterna hålla till godo den förebråelsen, att de icke uppfatta vitterheten från sin rätta synpunkt, utan med liknöjdhet, om icke af elak afsigt, låta ett af mensklighetens vigtigaste bildningsmedel förirra sig på afvägar från det stora målet: upplysningen och sedernes helgd.

En blick på fäderneslandets yngre författare är derföre föga glädjande. I stället för att sluta sig tillsammans för att verka på nationens bildning, surra de arma dagsländorna hvar för sig bland sina blommor och njuta den lilla rökelse, som de kunna åtkomma. Deras sträfvande, som endast har sitt mål för dagen, har gifvit anledning till det obehagliga förhållandet med förläggarhandtverket. Det är nu vanligt att beräkna en boks afgång efter titeln, och om *en* titel icke säljer det usla lappverket, behöfs blott trycka en annan, utan att förändra sjelfva boken, be det tjenstfärdiga Aftonbladet om ett beskedligt förord eller åtminstone höflig tystnad, medan man med annonser, den ena vidunderligare än den andra, försöker inbilla publiken att bokhandeln blifvit riktad med ett litterärt mästerstycke. Så utbildas en läsande pöbel, som njuter af litteraturens afskrap.

Herr C. Dalhgren må hålla till godo det tadel, han förtjenar. Hans sednaste arbete: "Morgonstjernan" är en skamfläck för hans eget litterära anseende och vår tids smak. Man säger att hvarje snille måste gifva sitt offer åt Nemesis, måste genom något stort misstag betala sin skuld åt den menskliga svagheten; men vi måste tillstå att herr D. väl ofta offrar åt den stränga gudinnan. Genom hela "Grossörskan Vierdumpels resa" går en anda af råhet och anspråk, som äro lika förvånande som den oförsvarliga vårdslöshet och det förakt för all gratie, som råda deruti. Den som genom Freja och Aftonstjernan gifvit hvarje vän af fäderneslandets vitterhet rätt att hoppas och vänta något utmärkt, något odödligt, borde icke behöft blifva föremål för en rättvis granskares harm. Det vore en oförrätt mot herr D:s ljusa hufvud, att tro det han icke sjelf insett och ångrat sitt förhastade verk, och att han icke skulle godtgöra det med något arbete, värdigare hans stora snille. Det lumpna smicker, hvarmed Aftonbladet bugade för hans Morgonstjerna, förstår herr D. säkert att skatta så som det förtjenar; och det vore icke värdt att förlora något ord på hela Aftonbladets litterära åsigter, emedan de endast bestå i ett fegt hyllande af alla namn, som det tror gälla en smula hos allmänheten, så framt icke tiden kunde vara inne för en förening till att med alfvar gripa verket an och köra pöbelsofisterna ur deras sjelfgjorda tribuner, pressarna, derifrån de utgjuta strömmar af sedligt gift och lättsinnigt begabberi.

(Slut e. a. g.)

Hoppet.

— — — ella non schiva,
poichè seco non muor, che seco viva.
Tasso.

Hvem är det som vandrar så ensam på strandvägen i den sköna septembernatten?

Det är herr Sten, en ungersven så båld, som begifver sig hem från det stojande gillet.

Midnattsmånan lyser så klart öfver den lugna, mörka viken. Hela naturen sofver; det är så tyst; det hörs inte annat än ljudet af vandrarens steg, och de afbrutna, inbundna, sömniga reflexioner, han då och då mumlar i skägget.

"O, hur verlden är skön! — o, hur verlden är tung! — det bor en gud i drufvan! — men det bor det inte i söta fars moralkakor! — hvarför skall glädjen vara så kort, så flygtig, som om hon hade karbasen efter sig? o, att jag hade mig en liten dal i Rheintrakten! jag skulle bygga mig en ringa hydda i skuggan af några lummiga träd; på kullarna rundtomkring skulle jag ha de aldra ypperligaste vindrufvor; och utanför kojan skulle jag också ha rankor, så att om morgnarna, när jag öppnade fönstret, för att hemta frisk luft och höra foglarna sjunga, jag blott behöfde räcka armen ut då och då, för att få mig en klase till att suga på; o, du gud! — — och dertill skulle jag ha mig en mycket vacker flicka! — — död och blixt! hvarför skall jag lunka ensam här bland vinbärsbuskar och gamla rönnar! — o, hur verlden är tung!"

Nere vid stranden på bryggan stod i samma stund en hvitklädd ungmö och stirrade åt sjön. Hon stod som en bild, orörlig, blek. Hon hviskade liksom en ande för sig sjelf: "Ja, döden är ljuf! jag måste dö! — skall jag vända om till min styfmor? hon flätar in sin hand i mitt långa hår, hennes kalla själ förbarmar sig icke! hu! nej, jag måste fly! — men hvart? — långt bort, långt, långt! jag vill aldrig komma igen! — — o, att jag finge dö! — jag vill gömma mig i sjön, djupt ner i sjön! — — djupt ner, der ingen finner mig, ingen stör mig, ingen slår mig! — —"

Och herr Sten hörde den arma flickans ord, hans hjerta blef så underligt till mods. "Ja!" tänkte han, "sedan man tömt sitt sista krus, hvad är det väl värdt att lefva? — arma flicka!" tilltalade han den sköna, "så är det! lifvet är en olycklig dröm; förr eller sednare skola vi dock vakna! hvarför ej i natt så gerna som i morgon? jag följer dig i döden!"

Flickan stod orörlig ännu, och tycktes icke gifva akt på herr Stens filosofi.

Då slog ungersvennen sin arm om flickans lif, tryckte henne till sitt hjerta; "gud vare oss nådig!" hviskade han, och störtade med ungmön utför den höga bryggan. — — —

Morgonen gick upp. Solen stack fram öfver skogen i öster.

"Hvad? hvar är jag? — hvad är det för slag? — hvar har jag varit? — hola!" utbrast en röst, som inte var någon annans än den gode herr Stens. Mannen gnuggade sig i ögonen allt hvad han förmådde; han såg inte annat än det blåa himlahvalfvet öfver sig, men rundtomkring sig det ypperligaste hö. "Har jag fallit i en höstack?" funderade han för sig sjelf, och försökte taga sitt minne och sin eftertanka till fånga, under det han långsamt reste sig upp ur sitt mjuka läger.

"Tunnor tusan!" röt en grof skepparröst, "hvem är du som tittar fram der? hur hänger detta tillsammans?"

"Ja, den som visste det, nådig, god vän!"

"Svara, karl! är det tjufveri å färde? hur har du kommit på min skuta?"

"Gud! hvad är det för väsen?" pep en fin qvinnoröst, och herr Stens kamrat höjde hufvudet yrvaken upp ur höet.

"Är nu fan lös?" dundrade skepparen. "Hvad är ni för passagerare? svara, era gräshoppor!"

"Kära skepparfar!" stammade herr Sten, som nu började draga sig till minnes nattens äfventyr; "vi ha gått vilse! jag bedyrar heligt, vi ha gått vilse! — är skutan långt från landet?"

"Kors i herrans namn!" himlade sig flickan och vred sina händer, "hvad vill detta säga? — jag har åter gått i sömnen; hvad skall min styfmor säga? hon slår visst ihjäl mig; gud nåde mig, arma barn!"

"Tyst, tyst! min vackra tös! Du skall icke lida något ondt!" tröstade henne herr Sten, den beskedliga ungersvennen;

"Nå, sådant spektakel!" mumlade skepparen.

"Du är, min själ, en liten vacker unge!" snörpte herr Sten på munnen och klappade flickan under hakan. Och flickan log så småskälmskt.

"För tusan! det här är och blir mig en gåta!" sade skepparen; "ni har ännu inte sett på hvarandra hur ni ser ut, och jag tänkte ni väl åtminstone voro fästman och fästmö!"

"Kan snart bli!" nickade herr Sten. Och flickan lät rodnande honom trycka en kyss från hennes rosiga läppar.

Till en wän.

(Med en saga.)

Känner du Hesperiens länder,
drufvans och orangens dalar,
med dess elfvars glada stränder,
och dess skogars näktergalar,
och dess sefirs matta flägtar,
som bland rosorna försmäktar,
och dess morgon utan sky,
eller qvällens silfverny?

Har du hört om fordomtimma,
sagans korta sommarstunder,
om en trollverld utan dimma
inom dessa rika lunder?
nymfer höllo sina lekar
menlöst under dunkla ekar,
och i vårens ljusa natt
sjöfrun på sin bölja satt.

Samma sol der ännu väcker
samma sköna, milda vårar,
ännu samma stjernnatt släcker
liljans törst med sina tårar;
ännu smyger der Pomona
guldfrukt i granatens krona;
och den höga säden står
lika tung från år till år.

Men ej mer på ängen svinga
dessa oskuldsfulla väsen,
mer ej sjöfruns sånger klinga,
eller hoppar hon kring näsen;
ej en kärlig röst ur fjällen
lockar jägarn mer om qvällen,
och ej mer förirrar du
uti feers parker nu.

Dock, i fantasiens drömmar
evigt denna feverld blommar,
vaggar oss på sina strömmar,
värmer upp oss med sin sommar;
derför, om ditt hjerta lider
uti lifvets kalla tider,
dröm med sångarn dig en stund
in i sagans rosenlund!

Herr C. W. Böttigers vittra författarskap.

Man talar mycket om sentimentalitet i poesi eller konst, men sällan gör någon sig riktig reda för hvad han dermed menar. Sentimental, i motsats mot naiv, är egentligen all poesi i samma stund den blir skön konst. I verldens första barndomsdagar, då skapelsen, sådan den utsprang och utvecklade sig ur skaparens idé, ännu stod orörd af något mönstrande eller klåpande menniskofinger, var poesien ett med lifvet, endast en omedveten, ointresserad uppfattning af den fulla harmonien mellan skönheten i fenomenerna och dess i meniskosjälen nerlagda idé, liksom mellan en bild och dess spegelbild. Hela verkligheten var då en naiv poesi. Bilden förändrade snart sina anletsdrag, men spegelbilden var fixerad en gång för alla i menskligheten själ; hon står der ännu qvar i all sin barnsliga oskuld; med den första saknad, det första behof, var det tydligt, att harmonien blifvit störd, det redan urartande yttre lifvet kunde icke mera tillfredsställa idéens fordringar inom menniskans inre, men det är det guddomliga hos menskligheten att, hur det förra än må afarta och växa ifrån sig, den sednare icke låter pruta med sig, icke vet utaf någon vexling eller tid. Då blef poesien bragt till medvetande af sig sjelf såsom någonting isoleradt från hvardaglighetens lif, den blef konst, den kände sig såsom en bildande kraft till att godtgöra med sin egen skapelse förlusterna i den yttre. Denna konst är en dotter af saknaden, och blef sentimental, känslofull, ty med detsamma prosan kom in i verlden, uppkommo i stället för den enda känsla, som förut fanns, nemligen den lugna, lyckliga af lifvet, intressena och känslorna. Men detta är någon helt annat än den sjuka sentimentalismen. Den är andens krankhet, då hon med äfven den bästa vilja icke förmår lyfta vingen i den fria rymden, utan släpar den som en skuttande struts efter sig i stoftet, och uppstämmer derunder en olidelig låt om verldenes törnen och hårda stig; eller är den blott ett charlataneri att liksom en jemmerfull tiggarmunk vinna intresse genom ömklighet. Detta må gälla för hvad det kan, men poesi blir det dock aldrig, så framt poesiens ändamål medges vara att genom harmoniska skapelser försona lifvets missljud och höja själarna på sina vingar öfver det alldagliga. Det är sannt att en poetisk natur alltid måste känna en leda, en missbelåtenhet med den prosaiska verlden, men denna missbelåtenhet är alldeles icke sjelfva poesien, den förhåller sig ej annorlunda dertill än

såsom natten till dagen, det vill säga, den sednare förutsätter den förra.

Vi hafva velat förutsända dessa allmänna satser, då vi gå att om herr Böttigers författarskap afgifva ett omdöme, som temligen torde skilja sig från föregående recensenters och kanske mängdens af hans läsare. Herr B. grundlade redan genom sina "Ungdomsminnen från sångens stunder ett visst rykte, som icke genom hans sednare qväden tycks ha lidit någon demenți. Hans sånggudinna visste att ställa sig in hos det täcka könet, och man vet väl, att funtimmersvägen inte är någon väg att förakta. Herrar granskare blefvo ömhjertade af sångmöns blyga behag, hennes nedslagna och fromma blickar. Hon kom på det sättet snart nog i modet och hennes lycka var gjord, ty är det icke sannt hvad Paludan-Müller sjunger om modet?

"Naar du vil hæve, hvad kan saa os fælde?
naar du vil atter styrte, hvo kan staae?
hvem du tilsmiler — saa vill man fortælle —
kan Damers gunst og Ærens Spidse naae.
Ja, dine Ord os som Ducater gjelde,
som ægte Visdom de i Verden gaae,
Du drejer dig — og Alt med dig sig drejer,
du bukker — Alting bukker sig og nejer."

Vi erkänna uppriktigt, det vi ända derhän hafva hjertan af sten, att den hulda Böttigerianska Camenan med alla sina tårar icke kunnat göra något intryck på oss. Tvertom har det riktigt varit oss en vämjelse att höra dess eviga nænia, dess oupphörliga variationer på ett och samma begrafningspsalmsthema. Det vore en hädelse att förmoda det den sanna Sånggudinnan skulle sänka sig till det lumpna sjukvakterskekallet, att med sin syrupsflaska göra runden och känna på pulsen från morgon till qväll i de stora hospitalerne af känslosjuka naturer, eller bli nog mjältsjuk att evinnerligen irra kring grafstenarna på kyrkogården lik en nattlig lyktgubbe. Vi vilja tro att herr B. egt goda anlag för poesi; men i den jordmån han velat utbilda dem, har det blifvit endast askäpplen till frukt. Vore hans skaldskap produkten af en ädel sorgs misstag att vilja konstituera sitt lidande till poesi, så borde ett ord icke vidare derom nämnas, ty smärtan är helig, och endast dåren är nog indiskret att icke lemna den oantastad och gå den i tysthet förbi. Men den ädla sorgen är dock ingen papegoja, som såder i tid och otid pladdrar fram sitt ve och ack i meter och rim. Deremot finnes det bland alla andra charlataner i verlden äfven en som ser ut som sorgen; den rynkar djupa fåror i pannan på sig, ställer munnen i ordning till en vemodsfull hängläpp, stirrar med tåriga ögon mot jorden, känner sig då och då för hjertat och suckar, och suckar; sådana beläten äro icke så särdeles sällsynta; deras valspråk är att "gråta med them som gråta;" och i en sjuk tid, då man hör lip och pjunk i hvar vrå, och då lefnadsfriskhet kallas svärmeri, är det naturligt att de icke sakna sympathier så ymnigt som ogräs. Vi draga icke i betänkande att förklara att just ett sådant oförlåtligt, kokett charlataneri är det hvartill herr B. alltmer och mer educerat sin sångmö under dess lättböjliga slyngelår. Och just för att om möjligt rädda en droppe af ännu oförfördt anlag hos henne, och för att utskära en pestböld, som, om den finge florera längre, möjligen skulle i sin mån sprida mera gift i vår litteratur än man kan förutse, är det hög tid att rista djupt, om det också skulle kännas litet obehagligt.

(Slut n. g.)

Styckegods.

— När jag tänker på den Minerviska tidningslitteraturen, kommer jag alltid ihåg den gamla visan:

"Och femton käringar uti en dans!
och alla dansade på kryckor;
då kom en blinder man och såg derpå:
Ni dansar väl, mina flickor!"

— Vi vilje fästa läsarens uppmärksamhet på det, under namn af Museum för naturvetenskap, konst och historia, af herrar Mellin och Thomson till subscription anmälda lithografiverk, hvaraf prospectus redan för någon tid sedan varit offentliggjord. Den mångsidiga omfattning, som sjelfva titeln antyder, torde, genom det rika tillfälle den lemnar för urval och omvexling, med rätta kunna lofva ett allmännare värde och intresse, då för en tillfredsställande realisation af arbetets särskilda delar man eger sådana garantier, som namnen Wahlberg och Fries, — hvilka Herrar åtagit sig anordningen af hvar sin naturhistoriska afdelning, — Herr Wahlboms crayon, och Herr Mellins allmänt kända, lätta och intagande skrifställartalang. Med detta plancheverk framför oss, sitta vi i vår kammare och göra en snabbresa kring jorden; vi se det märkvärdigaste, det karakteristiska, fysionomien af hvart land, vi plocka, hvar vi stanna, en blomma, en frukt, fånga en fogel, vi titta in i muséer och ruiner, palatser och kojor, klättra upp på bergen, och djupt ned i de mörka grottorna, vi trängas bland de olika, brokiga kostymerna, vi äre kanske kort på hvart ställe, men vi lefve der. Och vi lefve der icke blott i det närvarande; med samma lätthet, som man efter registret förändrar melodien i ett positiv, flytta vi oss ett eller tio sekler tillbaka, utan att anses trollkarlar för det; det öppnar sig för oss en historisk roman, med sina stora män, sina seder, sina konstverk. För den allmänna humanistiska bildningen anse vi ett arbete som detta vara af mycken frukt, och som sådant icke böra saknas, hvarken i bibliotheket eller vid konversations-bordet. Det utomordentligt billiga priset, 24 sk. B:co för hvart häfte, som innehåller 4 blad plancher och ett ark text, tyckes också förmånligt böra inverka på en allmännare uppmuntran af företaget.

På 26 numror af denna Tidning prenumereras med 2 R:dr 16 sk. B:co i W. Lundeqvists Bokhandel vid Myntgatan, derifrån Bladet äfven utlemnas hvarje Thorsdagsafton kl. 6, samt i Landsorten på Postkontoren med tillägg af vanligt Postarfode.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

KONGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

ARLEKIN.

N:o 6. Thorsdagen den 21 Augusti 1834.

Trubadurens Saga.

Lyssnen till mitt qväde,
kastanjebrunlockiga
tärnor i salen!
och alle J ädle
blankrustade riddersmän!
måtte min sång
vara Eder ljuflig,
som aftonsvalkan
för vandraren,
när trött han sitter
på gröna kullen,
och den brännande dagen
sjunker i vester!

"Sköna flicka!
sköna flicka!
hvarföre flyr du?
stengeten hinner jag
på de kala bergen,
på de slippriga branterna,
hinden gäckar ej
jägarens förhoppning
i de täta skogarna;
men du försvinner
i klyftornas dunkel,
såsom stjernfallet
i den skymmande natten!"

Jesu, Maria!
hvart ilar du,
jägare på berget?
följ ej den flyende,
se tillbaka!
hu, så dunkel
står skogen
i qvällens skugga!
hör du, hur det hviner
rundtom i ekarna?
stormen stämmer
sitt dånande strängspel;
— eller hvad lyssnar du på?

"Här står jag vid grottan,
der hon försvann,
den älskliga mön,
i bevingade flykten!
liksom om sommaren
vindens pust
öfver stilla, blånande
spegelsjön,
så sväfvade hon
öfver gräset luftig.
Skön hon var,
såsom en rodnande
vårens morgon,
lockande såsom
gyldne orangen
i höstens tid,
der hon nickar
bland de mörka löfven,
eller som purpurkindade
drufvan! —
Tyst! — hvad klingar? —"

Jägare, jägare,
akta dig!
stjernorna tändas
djupt i himlen;
fränderna vänta dig
åter till hemmet.
Lyssna ej så
på den trollande sången!
svärdet vid sidan
gagnar dig i striden,
bågen i handen
gagnar dig på jagten;
men af vinter bindes
det brusande hafvet,
och af trolldom riddarn
med svärd och båge.

"Tyst! hvad klingar?
hvem sjunger
ur bergets djup?
det är du,
förtjuserska!
svara, hvar dväljes du?
hvar äro dina salar
inuti fjällens
guldrika sköte?
jag älskar dig mer,
än hjelten älskar
segrens krona,
än trubaduren
sin gyldne harpa!
jag vill glömma
hemmets lagerskogar
och dess sorlande
silfverbäckar
och dess suckande
turturdufvor,
för att sitta evigt
vid din sida,
och luta mitt hufvud
mot din elfenskuldra
och leka med
dina långa lockar,
när du sjönge
vid cittran!"

Jägaren gick in
i den mörka kulan. —
Yngling, yngling!
var hon utbrunnen,
din lyckas fackla?
Såsom regnbågen
uti molnen,
står det flyktiga
hoppet framför dig
i skimrande färgor,
men i mörker
snart skall det slockna!

"Närmare och närmare
kommer till mitt öra
den mägtiga sången,
hon är min ledsagerska
i de underjordiska
gångarna!
som murgrönan
sjelfsvåldig
ormar sig fram
ibland ruiner,
så slingrar sig
min väg framåt
i klippehvalfven.
Der fladdrar ju redan
ett vänligt sken
i bakgrunden!
hur tusenfalldigt
bryts det i detsamma
mot väggarnas kristaller!
rymden vidgar sig,
fördubblade klinga
de klara tonerna
rundt omkring mig;
mitt hjerta klappar! —
snart är jag framme! —
snart, förtrollerska,
är du min fånge! — —
o, huru sällsamt
bäfvar mitt inre;
det är, som en slummer
ville fjettra mig!
det är, som jag smälte
hel och hållen
i en lång dröm! —
Mitt svärd!
hänger du qvar? — — —"

Sjung, min harpa,
dystra toner!
Jägaren gick in
modig och glad
till trollen i berget;
sol stod upp,
sol föll ner;
men ut igen
kom han aldrig:
fränderna väntade
hemma i borgen,
de suto sorgsne
och sågo åt vester,
och sågo åt öster,
men han kom ej;
tiden hann icke
afterka deras tårar.

Ungersven
med pil och båge,
ensam i skogen,
akta dig,
när bleka månan
stiger i qvällen,
och höljer dalen
och den lugna,
vikiga sjön
med sitt flor
af silfver,
och dimman sväfvar
lätt öfver ängen,
och nejden slumrar
vid fjällbäckens
söfvande sång!
akta dig!
akta dig!
bed en bön,
eller tänk på din hulda,
längtande flicka
i hemmet!

Herr C. W. Böttigers vittra författarskap.

(Slut fr. N:o 5.)

Vi öppna Herr B:s "Ungdomsminnen." Det är som vi blifvit inkastade i ett benhus. Det råder ett hemskt mörker, hvart vi vände oss. Visst upptäcker man, sedan man fått vara der en stund, och ögonen blifvit vana, här och der något litet dager genom en och annan springa, men det är bara ett blekt månsken. Rundtomkring trefvar man bland benrangel och dödskallar, gamla svepningar och likkistor; — husch!

Herr B. spelar på luta. Han fick instrumentet utaf en mycket from mö, som kallas "den enkla sångmön." Denna sjunger ej "om hjeltars under,
om lyckans slott och ärans lunder,
förbi dem tyst hon går.
Men åt de goda, åt de fromma
hon bjuder då och då en blomma
ur diktens unga vår."

Vidare är det hennes sed att fly ur "nöjets stoj, ur flärdens salar,"
"men se! ur sorgens mulna hydda,
fast glädjens englar äro flydda,
hon flyr ej bort ändå."
Der samlar hon ämnet för sin sång, som är
"det flyktiga i lifvets öden,
det evigt sälla efter döden."
Hvem kan då undra på att
"bland dödens tjäll i skumma dalen,
för sorgen fridlyst och för qvalen,
der trifs hon ofta bäst,"
och att
"— mången qväll, då stjernan brinner,
vid grafvens kors man henne finner
med blicken uppåt fäst?"

Denna sångmö är det som Herr B. har att tacka för hvad han nu går för. Af en strof ur "Sångens syskon" skulle man mähända taga sig anledning till den förmodan att vid hans information äfven några mästare af en högre skola till en del haft sin hand med i spelet. Gossen utbrister nemligen:

"Ack, blott guds englar kunna sjunga så!
om natten vaka de vid barnens läger,
om dagen sjunga de för barnen små.
O, tro mig, syster! om vi goda blifva,
vi englars sångljud alltid höra få;
ja, kanske ock de oss förmågan gifva,
att engång sjelfva kunna sjunga så."

Således fostrad och bildad i blyghetens, fromhetens, gudaktighetens och vemodets manér, började Herr B. att sjunga

"på lagerskuggad strand
ibland."

Den första ton han på lutan slog, var jemmerfull; den sista är det likaledes. Det är rigtigt förskräckligt, hvilka hemska bilder han framkallar, hvilka dystra fantasier han låter kräla för oss i stoft och aska! Tiden är en "likvagn, hvilkens hjul vi kalla år;" inom sinnet finns endast "gäckad fröjd" och utom "blott afgrundsfacklor;" sedan författaren vuxit ur barnskorna, "lider lärkans röst af heshet," tycker han: han har nu lärt känna menskorna och verlden, "på den bekantskap är jag redan nöjd" säger han; han såg en vänlig hydda, och blef så glad, så nöjd, "ty se!" utropar han,

"— den hyddan var min egen,"

i dörren såg han sedan en skön flicka, och hans hjerta slog af sällsam fröjd, "ty vet!" ropar han ånyo,

"— den flickan var min maka;"

nå, nu måtte väl Herr B. taga farväl af tårar och suckar! jo pytt!

"— allt var endast uti drömmen!"

Hvar vi stanna, sitter en nattuggla och skriker i sin vrå; gå vi tre steg fram, så tjuter en ny oss genast i örat. Deremellan rinner som ett qvarnvatten ett oupphörligt moraliserande starepladder om godhet och ömhet, och försakelse, och oskuld. Lifvet är en "tåredal," du "sökte glädje och fann blott ånger," "sökte kärlek och fann blott qvalen," derför skall du endast "söka Gud", vara "god" och beskedlig, "noga i ditt hjerta akta oskuldslugnet," så att du "lugn" må kunna säga till den "sista engeln", när han träder fram engång,

"Föga vann jag här i tiden,
men den skatt, som dit jag bar,
— du förstår mig — samvetsfriden,
denna skatten har jag qvar!"

dertill med tålamod bära ditt kors, hoppas på grafven, der det är så "ljuft att slumra, ljuft att drömma."

Se der Herr B:s sångkonst in nuce! med ett ord öfverallt samma tvinsjuka sentimentalism, samma förståndiga barnalära! detta är visst någonting ganska ömt och, måvara, förbålt älskvärdt; men bevisar på sin höjd att författaren sjelf skulle kunna vara en af dessa "goda" och "fromma" varelser, hvilka han här och hvar säger så mycket grannlåter; att det skulle bestämma honom som skald, är hvad vi icke till ett hårsmån medgifva.

I det blåa ögat af äfven den skönaste poesi hänger ofta, det är sannt, en tårperla; det är hela den sentimentala poesiens arfsynd, och denna tår, ehuru ofrivillig, halft återhållen, ökar visserligen icke hennes sanna skönhet; hvilken oändlig skilnad är det likväl icke deremellan och den sjuka sentimentalitetens ymniga storgråt från morgon till qväll, dess outtröttliga förtviflan, som icke nog kan slå sig för bröstet, icke snyfta nog eftertryckligt? Ett sådant ölåt må vara vredens och ilskans, eller sorgens uttryck, tjut blir tjut i alla fall, och, så länge fulhet inte är detsamma som skönhet, är sentimentalsjukan alltså någonting annat än poesi. Poesien *skapar* harmonier, den sjuka sentimentalismen sätter lifvets disharmonier i noter; den förra, såsom den incarnerade skönheten, har också gästvänsrätt hvart hon kommer i verlden, den sorgsna glömmer vid dess röst sin smärta, den glade sofrar vid dess eld sin glädje; då den sednare deremot blott är ett inhyseshjon hos skröpliga, bigotta knähundsmatronor i ejderdunssoffor, eller gamla, kyrksamma käringar i backstugorna, hos några förälskade thévattensgossar, och trånande guvernanter; hvar hon derutom knackar på en dörr, får hon afsked på grått papper. Korteligen, den som inte begriper att en sentimentalism, sådan som herr B:s, ej är poesi, den är icke mogen att fatta skilnaden mellan svart och hvitt.

Hvad åter det andra elementet af herr B:s författarskap, eller hans förståndiga moral, beträffar, så torde redan i denna förståndighet ligga tillräckligt bevis för dess prosaiska natur. Denna filosofi må vara god och uppbygglig, men dess kalla förstånd är icke skaldens lefvande inspiration; dess reella mål att uppfostra och bilda till det goda är icke poesiens idéella att bilda det sköna. Med ett ord, en sådan sedolära, vare sig versifierad, eller ej, har inte mer gemenskap med poesien än rotfrukten bland maskarna ner under mullen har med den doftande purpurblomman i solskenet. Allt hvad den sanna sångguddinnan lär oss, är att ädelt *njuta*; herr B:s predikar endast om att *utlärda*. Den förra är en Hebe, som uppfriskar oss ur sin nektarvas, den sednare en munk, som späkar oss med lifvets galla och tröstar med grafven.

Hvad här blifvit ordadt i anledning af Herr B:s "Ungdomsminnen," gäller äfven fullkomligt i afseende på hans "Nyare sånger," hvilkas hufvudsakliga och egna märklighet egentligen endast består deri, att de, näst "Fru Arrenii handbok för unga fruntimmer," troligen äro det, relativt till sitt materiella värde, dyraste arbete, som på sednare tider härstädes lemnat pressen. Hvar man slår upp, finner man samma välkända melankoli, samma vämjeliga sockersötma. Uti qvällen före en nattvardsgång heter det, att "hoppet suger hjertbloden ur Christi djupa sår, der ännu spår synas efter korsets spikar." Kyrkan ha vi öfverallt, till och med i den vårliga naturen, der "fjäriln samlar honungsdagg till kollekt." Är det inte verkligen naivt? För öfrigt talas det om flickor med "vårsky till öga," om Englarnes julbaler, och mycket annat vackert, allt vederbörligen blandadt med floskler och nonsens, såsom hur "solen flyttar allt högre sin kungastol," hvarvid man riktigt tycker sig höra skrapningen; eller hur sånggudinnan knyter vårens vissna sippor till krans om sina lockar, der de evigt, evigt stå i blomma; eller den vackra versen om "ekens trygga stam" sid. 27; o. d. Att företaga en speciell granskning af herr B:s sånger, skulle alltid blifva nog tråkigt och vidlyftigt, och tyckes oss för vår uppsats öfverflödigt, då vi egentligen mera velat gifva en karaktersmålning af den Böttigerianska sångmön, än en minutiös kritik af dess yttre fysionomi.

Herr B. är icke poet. Vi hafve dock redan förut yttrat vår tro att han dertill icke saknat alla anlag. Såväl i hans äldre som nyare sånger, kanske likväl minst i dessa sednare, finner man onekligen

ett och annat stycke, der den kranka kyrksamheten höjer sig till lofsång, eller en renare, friskare lyrisk klang är anslagen. Vi vilje antaga, att yttre omständigheter möjligtvis i sjelfva uppväxten nedtryckt det lättböjliga, ännu föga stadgade sinnet, och med detsamma förstämt den unga talangen till en melankolisk ton. I sådant fall hade Herr B. gjort klokast i att ju förr dess heldre lägga bort sin luta, så vida icke en sannare och oberoende uppfattning af konstens väsende och fordringar med årens mognade bildning och vaknade sjelfmedvetande kunnat emancipera de poetiska anlagen ur prosans bojor. Man skulle då beklagat honom, men icke pekat finger åt de svaga vingarne. Att den unga sånggudinnan emedlertid med allt högre och högre röst framjemrade i samma ton sina jeremiader, skulle man till och med kunnat förlåta henne, så framt ej, när man väl skådat henne skarpt i ögat, det snart befunnes, att den der så alltför gudsnådeliga hängfärdigheten till det mesta är inte annat än en taskspelares charlatanerier. Såsom bevis derpå behöfver man icke ens anföra sådana strofer som denna:

"fast sorgens gift än föga jag fått smaka,
fast fri jag står på lifvets ungdomshöjd,"

en bekännelse som lemnar temligen öppet hugg på sig åt en anklagelse för hyckleri; eller sådane som följande:

"Välljuden döfva
qval som bedröfva;
modlös ej sångaren klagar, o nej!"

en strof, som tyckes gifva vid handen att Herr B. handlar mot bättre vetande; man behöfver ej anföra sådana, säga vi, ty det tydligaste och ovädersägligaste beviset ligger uti sjelfva naturen af de flesta klagovisorna. Det är nemligen säkert, att när passionen, hvilken som heldst, börjar reflektera, det är blott skelettet af henne qvar, men lifvet är borta. En ägta melankoli, till exempel, anställer sannerligen ingen sådan jemnförelse, som den i herr B:s sång om "det flydda och flyende," hur himlens stjernor förut syntes honom så nära, och jorden låg så skön i morgonglansen, han såg guds afbild i hvarje blomma, och äfven inom sitt hjerta; hur nu deremot hans lefnadsfält stå blomstertomma, vårens himmel är ej mer så blå, o. m. d. Vi äro öfvertygade om att Herr B. ser guds afbild i hvarje blomma ännu lika väl, som förr, om han nemligen någonsin har sett det. Ty med detsamma lidelsen erkänner något bättre än sig sjelf, har hon gifvit sig démenti, och hon står som en hycklare inför hvar och en med friska ögon; ty det är nemligen just passionens innersta karakter att hon afgudar sig sjelf, att hon endast njuter af sig sjelf, att hon icke ens eger någon annan tanke än på sig sjelf. Må herr B. besinna detta till dess han nästa gång vill sjunga miserere!

När man härtill lägger den olidliga egenkärlek, hvaraf örsnibben skjuter opp öfverallt, den riktigt oförsynta anspråkslöshet, som t. ex. uti förordet till de nyare sångerna smyger sig i skuggan, för att vara obemärkt, så mycket den förtretliga hackhostan tillåter; så hafva vi helgonet färdigt. Man får förlåta oss, om taflan icke är fullt ut så vacker som Rafaëls helgon. Vi höra till den Holländska skolan, vi måla efter naturen.

Ajas Mastigophoros.

Jettarna.

Den starka ätten uti norden
har ännu icke slocknat ut.
Den vandrar ännu öfver jorden,
är många länders herre vorden
och allas blifver den till slut.

Vi denna slägt Idéer kalla.
Likt änglarna i himlens zon
de icke äro goda alla,
ty några fallit, några falla
ifrån den goda sakens thron.

Och fram de öfver jorden skrida
med tunga steg från land till land,
och marken svigtar för dem vida,
och elden går vid deras sida,
och döden går ur deras hand.

Ett grufligt slägte! Spindelns bröder!
Utaf hvarann de näring få.
Den svage för den starke blöder.
En enda stor idée sig föder
utaf oräkneliga små.

Till slut de goda bli så klara,
som sjöar klarna efter storm.
Men ack! Det finnes ock en skara,
der hvarje jette tyckes vara
en midnatt uti menskoform.

Och derför menniska! besinna
till hvilken jette du dig ställt!
ty himlen kan du derpå vinna
men afgrunden kan ock du finna,
nar jettars Jette domen fällt.

O. F.

Styckegods.

Skeppsnotis. Vi hafva färska tidningar från speljakten Arlekin, som ligger ute och kryssar på pejlingar och upptäckter i litteraturens arkipelag. Manskapet var vid depeschens afgång sysselsatt med att i brist af proviant göra strandhugg på några öar. Underrättelse hade inlupit att nejden vore volkanisk, och man väntade således med hvar stund ett möjligen inträffande utbrott. Mått och steg voro tagna för alla förefallande händelser. Manskapet var vid godt mod.

Artesisk brunn. Herr A. Lindeberg har nyligen lyckats att med en så kallad Dramatisk borr genom ett tjockt sandmyllelager och derunder en flintartad formation tränga ner på ett betydligt djup, för att uppfordra ett temligen rent och drickbart vatten. Han har kallat brunnen för Midsommarsaftonen.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

KONUNGS BEVILLNING
NORRKÖPING

ARLEKIN.

N:o 7. Thorsdagen den 28 Augusti 1834.

Till Professor Adam Oehlenschläger,
(af en resande Svensk.)

Danas odödlige Skald! i det löfskogsusande Seeland
Sjunger hvar näktergal tacksam ditt eviga lof.
O, men lyssna dock mildt, då från Torneå snöiga granskog
Svagt, ty från fjerran det hörs, Echo upprepar ditt namn!

Du, hvars Siareblick i vår forntids skuggiga mörker
Såg dess herrliga lif, väckte dess slumrande folk,
Kallade kämparna upp till förnyade herrliga bragder,
Och i din skapande själ gaf dem ånyo en verld;
Herrlig är lagern och rik, som pryder din manliga panna.

Såsom i fjerran Nord stjernornas eviga krans
Pryder den norrskensstrålande natt, i hvars höga belysning
Lyfter sig fjellens natur just i sin dristighet skön;
Så i din eviga sång, af ditt snilles flammande norrsken
Lyses en herrlig natur, förr i Europa ej känd.

Djupt den låg begrafven i snö, i furornas mörker,
Tills din strålande blick spridde deröfver sitt ljus.
Men ej blott det förflutna du ser och manar ur grafven,
Forntids höge Profet! Tiden ej finnes för dig.
Djerft har du krossat dess magt, och det eviga famnar din ande,
Allt det närvarande sjelft Du till en evighet gör.
Allt hvad din själ har berört i tankens oändliga rymder,
Har du gifvit gestalt, frälst till odödeligt lif.

Skön är din lager och rik! dess tvillingtelning du skådar,
då vår Svenska Tegnér böjer sin hjessa mot dig!
Hell dig, herrliga bard! du man af den manliga norden!
hjertan förenar din sång, skilda af sundet förut!
Derför, då Danas folk sin odödlige sångare hyllar,
äfven från Sverige hör echo upprepa ditt namn!

M—n.

Miss Mitfords "Karl den förste", och de Engelska författarinnorna.
(Ur en Fransmans bref.)

I Frankrike är det visst ingen brist på skriblerande damer, men i England är denna heliga skara till antalet, och äfvenväl qvalitativt, af långt större betydenhet. En orsak dertill ligger i den omständigheten, att här finnas vida fler gamla Jungfrur eller ogifta fruntimmer. I London göra sig de ogifta damerna rätt stora deröfver, att de blifvit så der förbigångna, i Frankrike deremot har en flicka, som öfverlefvat sin ålders vår, en viss nedslagenhet och knarrighet i sitt väsende. Men den Fransyska ungmön står också under förmynderskap, tills hon smyger i brudstol, då tvertom en Engelska först får band på sig sedan hon väl blifvit gift. En Engelsk jungfru kan således berömma sig öfver att ha okränkt bevarat under en hel lifstid två egenskaper, som bestämma en hjelte eller hjeltinna, nemligen dygden och friheten. Dessutom blir en dam med pennan i hand mycket mindre brydd och speglosad uti Shakespeares fädernesland, än i Molières.

En litterat Engelska har, om hon, som vanligen är fallet, hör till noblessen, sin salong, sitt hof, sina riddare och knapar. Hon regerar i en oinskränkt krets af några utvalda, eller skrifver till vinst för någon from stiftelse. Är hon af borgerligt stånd, så egnar hon sin talang åt moralen, religionen, pädogogiken, och skrifver afhandlingar eller romaner. En hel här af stränga moralister tar den goda damen under sina vingars skugga, för att försvara henne mot elaka tungor.

Det ges också en klass af alldeles sjelfständiga författarinnor, som ega inga andra offensivvapen än sina behag, i fall de äro vackra, och inga andra skyddsvapen än sin fulhet, i fall de af skönhets-gudinnan blifvit mindre gynnade. Dessa skrifva på eget försvar, periodiskt eller på obestämd tid, och bjuda djerft sin panna mot hvarje auktorsöde.

Man räknar ej mindre än 119 Brittiska sånggudinnor, af hvilka jag blott till exempel vill nämna några: Miss *Johanna Baillie*, af Walter Scott kallad "Syster Johanna," författarinna till högtprisade dramer i fem akter och på vers, hvilka dock aldrig upplefvat en reprensentation; *Felicia Hemans*, en sentimental poetissa; *Letitia Elisa Landon*, en skaldinna med behag och snille; *Anna More*, en religiös sångmö; Miss *Mitford*, och ännu tjuge andra misser; Lydy *Blessington*, hvars sköna porträtt rekommenderat tre eller fyra almanachor; Lady *Morley*, en grefvinna; Lady *Morgan*, oaktadt sin Lady-titel, blott en adlad apothekares gemål; o. s. v. Mistress *Trollope*, som genom sitt verk äfven Förenade Staterna fått sig hela Amerika på nacken; Mistress *Somerville*, som skrifver lika lärdt i Astronomien som trots en ledamot i Royal Society; Miss *Martineau*, som ur statsekonomien hemtar ämnen för romaner; Mistress *Marcet* med sina afhandlingar i kemien; Mistress *Trimmer* med sina bibliska romaner, och framför allt Mistress *Jameson* med sina taflor af öm qvinlighet.

Med Mistress *Cent-Livre* synes för Londons författarinnor en ny bana blifvit öppnad, eller en gammal blifvit återöppnad, jag menar: den Dramatiska. För två år sedan lät *Fanny Kemble* uppföra en "Frans den förste;" och i förleden månad har Miss *Mitfords* "Karl den förste" skördat stort bifall på Theatern Victoria. Detta fruntimmer, (som icke bör förblandas med Miss *Mary Mitford*, poetissan och författarinnan till idylliska romaner,) har redan en längre tid skrifvit för theatern. Man har henne förut att tacka för en "Foscari," en "Siciliansk aftonsång," och ett republikanskt sorgespel "Rienzi." Hennes "Karl den förste" är en vacker historisk Locus communis, såsom den der kanske passar på scenen, för att vara allom begriplig. Författarinnan aktar sig för att, liksom Shakespeare och Walter Scott, uppsöka nya drag i sina hjeltars karakterer, och har således lyckats att undvika hvarje vågad paradox.

Hvad som i grund ruinerar det täcka könet och desslikes ungherrarna i litteraturen, är det afviga användandet af deras talanger, der de annars ega en sådan. Mången poet, som skulle kunnat skrifva en rätt artig heroid, tror sig vuxen att odla det dramatiska fältet. Det är så ofantligt vigt att låta stort folk tala på vers, inblanda några af deras officiella fraser, och sedan säga: "ecco homo!" Visst har theaterskräddarnes konst sedan Shakespeares tid gjort stora framsteg, och kostymernas sanning ersätter småningom andans illusion. Så är det äfven i Paris. Huru äkta nationella, huru sanna äro icke alla kostymer och dekorationer i "Marie Tudor," i "Henrik den åttonde?" Taflorna träda ur sina ramar, och sväfva fram öfver skådebanan, men som äkta skuggor förstöra de hela illusionen af sin uppenbarelse, så snart de börja tala.

Lifvet och de Reaktionäre.

O lif, jag tror ej uppå din föråldring!
Du liknar mossan, hvilkens krona sväller
beständigt grön, fast stjelken multnar undan.
Du är att likna vid den stora rymden,
der tusen stjernor rullat opp och lyst
och lupit sina banor ut och slocknat;
och dock är rymden ännu lika rik
på gyllne frön till outspruckna verldar.
Ja! Står det ej, det hela verldssystem,
likt en elektrisk stapel, lagd i rymden?
Hvar stjerna är en bricka utaf guld
med lifskraft öfverladdad. Lifvet strömmar
från alla poler oupphörligt ut,
åt öster och åt vester, norr och söder,
åt höjden och åt djupet. Denna stapel
är icke otömd blott, men outtömlig,
ty lifvets källa sinar aldrig ut.

En dårlig slughet tror, att lifvet åldras.
Reaktionäre! Detta är er tro.
J tron, att lifvet skall bli svagt och bräckligt.
Och när det så en gång har blifvit gumma,
då viljen J er arm åt henne bjuda
och herska öfver henne. Stolta plan!
Ack! Skada blott, att just J sjelfva gränen,
då lifvet ännu ståndar likt Apollo
med lockar utaf guld omkring sin hjässa.
Hvi ställen J ert hopp på framtiden?
På framtid! Kännen J ej tiden bättre?
Den enda tid, som är er bundsförvandt,
är forntiden i sina gråa vapen.
Men samtiden är neutral, och framtid
är eder dödsfiende — blir er död.
Så dog det djur, som, eder like, satte
på morgondagen all sin tröst och lit:
"Ein Esel war am einen Strom gekommen."

O. F.

"O, min älskade!"

Ett äfventyr i tre upptåg.

I.

Hvad är det som prasslar i den tjocka löfskogen? holah! är det en tjuf från landsvägen, som smyger genom de täta hasselbuskarna för att stjäla nötter? — då skall, så sannt min påk duger, den onde regera honom! eller kanske det är en ilsken tjur, som går och bölar inom mulen för sig sjelf, sökande hvem han uppsluka må? — den fördömda besten! då är det bäst att taga till fötterna!

Tyst, tyst! käre läsare! gör inte något tumult! det är ej en gång den rädda hinden, eller den skuttande haren! det är en den vackraste flicka, med en liten gul sommarhatt löst kastad öfver de yfviga lockarna, som andtruten och med rödblommiga kinder söker sig en väg genom den tillvuxna hagen! — St! se så hon trippar lätt! — hon stannar, — hon lyss, — hon ökar sin gång! hon fruktar kanske att bli ertappad! hvarför springer hon icke baklänges, eller fäster åtminstone sina små sidenskor baklänges under fötterna, att man efter spåren inte må få reda på henne? spåren? har du sett spår efter en gräshoppa? när jag ser den sköna tärnan sväfva fram mellan buskarna, börjar jag nästan tro på de luftiga älfvor, som skalderna påstå i månskenet dansa kring i gräset. Hoppsan! der flög hon öfver stättan! St, st! låt se, hvart hon nu tar vägen! längsefter gärdesstängseln! uppför backen! ner genom törnbuskarna på andra sidan! — En dyster, oländig trakt, vild, bisarr! se nu, hur hon ilar utför, ner till vattnet! gud! den djupa, forssande strömmen? — nej, den lilla grunda och grumliga ån! Hvad är hennes mening? — hon sätter sig på en sten, andas ut, torkar svetten af sin panna, spejar till höger och venster, framåt, bakåt; nu vänder hon sig åt motsatta stranden, och klappar i "små hvita händer:" "Få se, om han inte har glömt bort det! då skall han få bannor; ja han borde till och med ha en liten risbastu!" här såg den sköna sig omkring, halfrodnande, om ingen hört henne. "Kanske han också fått några order! kanske att bryta upp härifrån! — jag olyckliga! — — Ett, tu, tre! — — tyst! är det inte något, som rör sig der borta? nu, nu! det är han!"

På andra sidan om den slingrande ån sågs en solbränd figur krypa fram mellan videhäckarna. Det var en ung, smärt krigsman, nerdammad från topp till tå, och, som det tycktes, illa medfaren af strapaser, med bredaxlade epåletter och sabel vid sidan; det låg någonting ädelboret i de med smak uppböjda och spetsade knäfvelborarna, och på ett finger lyste en dyrbar signetring med det friherrliga Gyllenflyktska vapnet.

"Gud signe dig, min lilla turturdufva!" utropade han och besvarade tecknet; "är du redan här!"

"God afton, Adolf! har du väntat på mig? skynda dig hit!" svarade flickan otålig.

"Jag har legat här på lur tre, fyra timmar!" skar baronen till i växten, med ett sjelfförnöjdt småleende, under det han armbågade sig ner till stranden genom det täta busksnaret.

"Herre, min gud! har du väntat mig så länge? stackars Adolf! men jag sade ju det, att jag omöjligen kunde komma förr än vid solnedgången!"

"Åh, bagatell! låt oss inte tala derom!" svarade baron Gyllenflykt likgiltigt; "jaja, jag visste väl det, att du inte förr kunde slippa ifrån den gamla tant Knyppelspets, eller gumman Noach, ville jag säga!" återtog han skrattande; "men bättre litet för tidigt än litet för sent! och hur gerna väntar man icke på något godt?"

"Kära Adolf! akta dig på spången!"

Spången öfver ån bestod af några löst nerkastade gärdesgårdsstörar och grenar, samt deröfver huller om buller torrt löfverk och rise; så mycket att det åtminstone räckte upp öfver vattenytan. Med en väldig påk i hvardera handen anträdde löjtnanten passagen öfver den gungande bron.

"För guds skull! akta dig, Adolf!" återtog den rädda, ömsinta flickan, blinkande på ögonlocken.

"Det här går alldeles utomordentligt väl!" tröstade henne den unga hjelten, och doppade i detsamma ena foten i vattnet.

"Jag är så rädd, du skall ta miste; — den der stören flyter löst! akta dig, trampa inte på den! — hoppa nu opp på stenen här!" räckte den hulda ut sin hand den raska älskaren till mötes.

Och den raska älskaren tog ett väldigt skutt upp på stenen och bums i den goda flickans öppnade famn.

"Nå, Adolf? — — hur —"

"Nå, sköna Laura! hur är det nu? säg sjelf! är du beredd när som heldst? redan i natt? allt är uppgjordt; jag har några dugtiga bussar, som hjelpa mig föra dig till min syster i flygande fläng öfver gränsen! jag har ej mycken tid att förlora, kan du förstå!"

"Jag har redan lagt i ordning mitt pick och pack;" svarade den sköna Laura; "således redan i natt! bakvägen genom trädgården, som aftaldt är! — en hvissling inunder fönstret, så är jag på minuten färdig! eller en knäppning med fingrarna, aldrig så tyst, att tant Knyppelspets —"

"Gumman Noach, menar du!"

"Sak samma! att gumman Noach" log ungmön "inte vaknar! då vore vi olyckliga allasamman! — bara ett kny behöfs för mig, jag skulle sitta och lyssna som en lurande katt! — men olycklig, om du inte håller ord!" Hon klappade sin älskade så alldeles för kärligt på kinden.

"Nå, men är stegen tillreds utanför fönstret?"

"Den har stått der i kanske femtio år, så han snart sagdt är fastvuxen på sitt ställe."

"Älskade Laura! det är således ditt fria val och fulla alfvar att låta stjäla bort dig från den gamla gumman Noach? — besinna dig! betänk! — din stränga herr bror! är du då inte rädd för honom? det är likväl en grym förmyndare! — tänk, om han får reda på dig ooh reklamerar dig! — —"

"Kära Adolf!" runkade flickan på hufvudet, och tryckte baronens hand i sin.

"Älskade flicka!" hviskade baronen, liksom rörd; "alltså efter midnatt! — — försof dig då inte, min hulda ros!" förmanade han med lyftadt pekfinger.

"Kärlek och fogel i skog äro sällan sömniga!" smålog den sköna Laura.

"Det är så det!" instämde den unga hjelten, och vände sig om för att dölja sin gäspning. Den beskedliga mannen hade icke fått en blund i sina ögon på åtminstone — tre dygn.

"Hollah!" hördes i detsamma ett rop från andra stranden, och en schakå tittade fram ur en yfvig sälgbuske.

"Gud!" ropade fröken Laura och sprang tillbaka ett steg; "man är oss på spåren!"

"St! st! man har inte sett oss!" hviskade baronen; "vi gömma oss här i —"

"Hollah, hollah!" förnyades ropet; "Gyllenflykt! hör hit! hvad springer du för der i buskarna, din blåa hare?"

Ryttmästaren stannade, tog dristighet till sig, och kastade en blick mellan löfverket tillbaka till stranden.

"Hollah! god vän! känner du inte igen mig? tag venstra ögat till hjelp, som du gömmer bakom hasselbladen, så torde du bli lugnad!" ropade schakån i sälgbusken.

"Haha! är det du, Vilhelm?" svarade mannen bakom hasseln; hvad står på, tappra kamrat?"

"Kom genast öfver! jag skall berätta dig något nytt, som visst sätter korkskrufven i din sista vinbutelj! fort öfver, säger jag! den der lilla skogsnymfen, du, jag ser nog, får du lemna tills lägligare tid, om hon också vore vackrare än din egen syster!"

"Bomber och granater! det fördömda lodjuret, han ser tvärs igenom stubbe och stock!" mumlade baronen för sig sjelf; "Jag hör, jag hör! vänta ett ögonblick!" höjde han sin röst; "jag kommer ju!"

"Hvad står på?" hviskade den sköna Laura, darrande som ett asplöf, der hon krypit tillsammans i den tjockaste snaren. "Hvem är det, du talar med?"

"Åh, ingen fara! det är löjtnanten, min kusin! — emedlertid, så vare alla englar med dig så länge, Laura lilla! efter midnatten, hör du det! skynda hem nu, och var vid godt mod!"

"Skola vi då skiljas nu? — så ja! nu får du ingen kyss mer förrän på andra sidan gränsen! gud vare hos dig! adjö, adjö!" Flickan slet sig lös och försvann mellan stammarna.

Ryttmästaren kastade ett dussin slängkyssar efter sin sköna och hoppade öfver tufvorna ner till ån. Hej hoppsan! var han öfver spången; löjtnanten stampade i marken af otålighet.

"Det tar väl slut med rasten en gång, då slipper min goda bror gå och botanisera!" emottog löjtnanten sin kusin baronen.

Men baronen fläktade med näsduken på sina brinnande kinder: "Håll inne med ditt prat, din gamla tok! hvad är det du har att andraga?

"Här har jag gått och sökt dig öfverallt, likt och olikt, i ett par timmar; jag har fått spaning på öfverste Feyer."

Baronen tvärstadnade, ställde sig framför löjtnanten och lade sin hand på hans axel: "Hvad säger du? hvar är han? fort! är han vår fånge?"

"Jag har fått spaning på honom! — han har blifvit sårad i sista träffningen, och gifvit sig på vä-

gen hemåt staden för att skötas! han skall fram öfver skogen här bakom bergen, och torde vara att vänta med hvar timme och stund; fem, sex man kunde vara tillräckligt att lägga embargo på den ridderliga lasten."

"Tyst, tyst! det der var sjelfva fan!" strök baronen sig om hakan och vred sina mustascher; "menar du det, fem, sex man? — hej lustigt! det var sjelfva tusan! det skall genast ställas i ordning! — ser du, det der ville jag dock blefve oss emellan! min mening är att det försiggick så godt som incognito; — jag har mina skäl, broder Rask, att göra mig den karlen förbunden, om möjligt vore; jag vill tala uppriktigt med dig; det är en vigtig fånge, och en sakramenska karl till ha emot sig, han förstörde min ena epålett, du mins, vid Skarstad och den gåsen har jag oplockad med honom! icke dessmindre har jag mina skäl, jag upprepar det, att söka hans vänskap; du skall i sinom tid få gåtan upplöst; —"

"Nå, hvad vill allt detta säga?"

"Det vill säga att, — att, — att vi skola i all tysthet fånga mannen i snaran, men det får ingen veta om det mer än några tystlåtna, och du gjorde mig i sanning en riktig hederstjenst, om du åtoge dig ledningen af den der affären; — —"

"Men, säg då, hvad är det här för underliga hemligheter? på min ära, jag begriper andemeningen af dina fina, spindelväflika anläggningar!"

"Saken är den, broder Rask, att, af skäl, som du engång skall få erfara, jag gerna skulle vilja visa öfversten det ädelmodet att släppa honom ur garnet igen sen jag väl fått honom; — jaja, det är oss emellan! gudbevars! — men ser du det går ju lätt an, om allt sker i tysthet! försumliga poster och så der vidare! — —"

Jag ser sannerligen inte mer ljus i den här saken, än dagsljus om jag blifvit nedkastad i en mörk källare!

"Haf blott tålamod litet! högst vigtiga orsaker öfvertala mig att för öfversten visa mig i så klar dag som möjligt! nog af, jag litar på dig!"

"Högdjuret fångar jag åt dig, bror!" ropade löjtnanten och slog med kraft sin hand i baronens; det var ett riktigt ärligt nordmannahandslag, det försäkrar jag. "Och tiger med det, det gör jag också! — sen må du drilla saken bäst du vill! jag har hvarken öra, eller öga, eller mun, jag är så godt som ett stycke sten sedan!"

"Du är en hedersman!"

Ryttmästaren och hans hedersman nalkades lägret. Qvällen hade redan bredt sina skuggor öfver nejden. Eldar voro upptända här och der och kastade upp sitt röda sken öfver tälten. Hästarna gnäggade, patrullerna gnolade på gamla visor.

"Har du våra gossar och den gamla vagnen i ordning? vi få ej dröja längre än till mot midnatt; innan morgonen måste vi vara tillbaka; det är ju blott en half mil öfver gränsen?" frågade ryttmästaren den gamla knekten Jacob, då han inträdde i sitt tält.

"Ja, nådig herr baron!" rättade sig ryttaren.

"Godt! — ett litet äfventyr, en liten exkursion! muntert lif!" mumlade baronen för sig sjelf ooh gnuggade händerna.

(Forts. n. g.)

Styckegods.

— Utgifvaren af de Serbiska folkvisorna, *Wuk Stephanowicz*, ernar innan kort lemna en samling af Serbiska ordspråk. — Det vetenskapliga sällskapet, "*Den Serbiska modrens*" tidskrift: "*Letopis Srbskj*," utkommer äfven i år uti quartals-häften. Efter Professor Magaressewicz's död har *Theodor Pawlowicz* öfververtagit redaktionen deraf. Har har nu utlofvat ett pris af 20 dukater för den bästa poetiska eller prosaiska artikel, som insändes för hans tidskrift. — Fjerde ock femte delen af de utaf *Michael Kasteliz* utgifna "Krainska bien" utkommer med det första. En ny upplaga är tillika anmäld af första delen.

— En ny Polsk skald, *Julian Korsak*, har under förlidna året i Posen utgifvit en samling poemer. Han påstås i många stycken ega mycken likhet med en annan af Polens nyaste skalder, hvars dikter äfvenledes nyligen utkommit i Petersburg, *Leonhard Chodzko*, af hvilken han dock i poetiskt djup öfverträffas. Äfven Korsak hör till de unga skalder, som tätt slutit sig till *Mickiewicz*, den nya Polska poetiska skolans Koryfé. Hans orginaldikter bestå i lyriska stycken, skaldebref, elegier, dryckesvisor o. s. v. I främsta rummet bland dessa ställas elegierna, som anslå genom sin rundning, sitt sköna språk och sina retande bilder; i de öfriga qvädena herrskar till en del poetisk lyftning; ordrikhet i stället för sann poesi gäller isynnerhet brefven. Dryckesvisorna andas en frisk lustighet; en begynner sålunda:

"Vin från alla länder
ställ mig fram på bordet,
den Burgundska drufvan,
som i klara glaset,
lik den unga bruden
på sitt bröllop, rodnar! o. s. v."

En icke ringa förtjenst hos denna nya skola ligger deri, att Polackarna nästan uteslutande genom den blifvit bekanta med Europas romantiska skalder; och det vore att önska, det man efter så många enstaka försök ville våga på Göthes och Shakespeares större verk. Af den sednares är, så vidt man känner, intet i Polen öfversatt. Så är också en hufvudförtjenst hos Korsak att söka i hans öfversättningar, hvilka till större delen i ett lätt och flytande språk noggrannt bevarat originalets anda och karakter. Man finner deribland Göthes "Brud från Korinth," en monolog ur "Faust," stycken ur Byrons poemer, hvilken skald öfverhufvud är mycket omtyckt i Polen, (af "Korsaren" är en fullständig Polsk öfversättning utaf *Odyniec* i Paris utkommen,) åtskilligt från Moore, o. s. v. Samlingen slutas med en följd Horatii oder, öfversatta i rimmad vers. De antika versmåtten tillåta i Polskan blott en ganska inskränkt efterbildning, i anseende dertill att hvarje Polskt ord med få undantag har sin accent på penultiman. Korsak har ej heller vågat på det.

— I London äro anmälda: "Familiar anecdotes of Sir Walter Scott, by the Ettrick shepherd."

— Bland nyheter i Engelska litteraturen, som väckt ett allmännare uppseende, märkes: "Bubbles from the brunnens of Nassau. By an old man." Andra upplagan af dessa muntra utkast har redan utkommit. Författaren, vill man veta, är Major Sir *Francis Head.*

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

STOCKHOLMS STADSBIBLIOTEK

ARLEKIN.

N:o 8. Thorsdagen den 4 September 1834.

Från Danskan, af Andersen.

1.

"Veni Creator!"

Ett uppträde från Franska Revolutionens tid.

Ett kloster står i dalen, i sommarvarm natur;
Med mogna drufvor slingrar sig rankan kring dess mur.
Och foglar sjunga hymner högt i det gröna trä.
Hvar vandrare för bilden i nischen böjer knä.

Uti halföppna dörren af kojan bonden står:
Ett tåg hvitklädda nunnor till staden långsamt går,
Med späda händer bundna, der frihetsträdet gror.
Veni Creator! sjunger de bleka jungfrurs chor.

På torget hvimlar folket liksom en stormig sjö.
—"Ack, att hos Gud få lefva, man må på jorden dö!"
Det är den glada tanke, som gifver hjertat mod
Då guillotinen ryker utaf oskyldigt blod.

"Veni Creator!" ljuder. Nu vinkar lifvets dag.
En stämma höres mindre för hvarje yxeslag.
Allt mer försvagas choren. Hör, nu den sista sang.
Med ens så tyst det blifver. Då hörs blott stålets klang.

2.

"Kak! kak!"

Ett uppträde i Danmark från samma tid.

Täckt lägger gåsestigan i mild och fri natur
Rundtom kardborrar yfvas och nässlor vid dess mur;
Helt skröpeligt är huset: det ligger halft på knä.
Och Mickel Räf är upphängd uti det närmsta trä.

Se pigan går till dörren, som ren halföppen står,
Och ifrån gåsestigan det hvita gåståg går.
Man griper dem i vingen, man binder deras ben.
"Kak! kak!" i chor de sjunga nu alla, hvar och en.

Hest kocken står och brummar, jnst som en upprörd sjö:
"Nu är det Mårtensafton: nu må de alla dö!"
O, hvilken ljuflig tanke, — den tolkas ej med ord, —
Att se dem stekta, fyllda med sviskon på ett bord.

"Kak kak!" i chor instämma de bleka hvita mör.
En stämma höres mindre för hvarje gås som dör.
Allt mer försvagas choren: den sista kacklar ut.
Med ens det blifver tystnad; — nu är det med dem slut.

M—n

"O, min älskade!"

(Forts. från N:o 7.)

II.

Svarta moln hade oförmodadt uppstigit på himlahvalfvet. Ett kolmörker nalkades öfver ängden. Hagelbyn prasslade redan i de höga talltopparna. Åskan rullade allt närmare och närmare.

Utanför den gamla skogvaktarkojan stod en täckt och dammig resvagn inskjuten under ett slags skjul. Skjutsbonden tittade tid efter annan upp åt det skröpliga taket, tycktes omsider ha upptäckt en vrå, der regndropparna glesare än annorstädes trängde ner genom det genomskinliga laget, ledde med berömlig omtanka ekipaget derunder, öppnade sin fodersäck, bjöd sina löddriga fålar en tarflig qvällsvard, och tog derpå sin reträtt in i stugan.

Framför spisen satt en medelålders man, insvept i en yfvig reskappa, och smågnolade för sig sjelf. Skenet från den nyss antända tjärvedsbrasan fladdrade mot hans solbrända ansigte. De yfviga mustascherna, kokarden på mössan, och knapparne i hans rock tillkännagåfvo, att mannen var militär. Venstra benet hade han omlindadt med bandager, högra armen bar han i band.

Skogvaktaren hade ännu ej kommit hem. Hustrun var sysselsatt med grötgrytan.

"Nå, Måns!" vände sig den främmande offisern mot den inträdande skjutsbonden; "hur ser det ut?"

"Åh, nådig herr grefve!" bockade sig den tilltalade; "det blir ett herrans väder! gud förskone oss!"

"Ah, prat, din kruka! har du fått in vagnen och hästarna?"

"Ja, nådig patron, — nådig baron!"

"Så, det regnar friskt ute?"

"Som om himmelens fönster vore öppnade, nådig herr —"

"Huisch! det blir åska, min gubbe!" tittade offisern fram åt fönstret.

Den ena blixten korsade den andra. Bonden sprang förskräckt tillbaka. "Gud! nådig general! det blixtrar, som om det stundade till domedag! herr grefve! — — det — det är — alldeles fasligt!" stammade han darrande.

"Din käring! har du aldrig sett det blixtra förr? — — det var ett dundrande oväder! hej, muntra bussar! så der slå på, hagel! — du skall se om dina rutor, gumma! att de inte smällas sönder!"

Gumman sprang som ett torrt skinn fram och åter i stugan. "Herre min gud! elden slocknar ut i spisen! — det regnar ner genom skorstenen! — min arma gubbe, som är ute i detta väder! — bara inte taket blåser af! — —"

Den främmande drog på munnen. "Bara inte själen blåser ur er, arma stackare! håll du för alla händelser munnen ihop, gumma lilla! eller kryp till kojs och svep något gammalt på dig! — — hå, det var ett ärligt oväder! — — jag lär väl bli tvungen att hålla mitt nattqvarter här, kan jag tycka! —"

"För guds skull, gif er inte ut, nådig herre!" inföll gumman i den ängsligaste ton, man kan tänka sig.

"Hur är det? det är väl fritt i trakten för några krypdjur! vet du något om det, gumma lilla? ni har väl inte några Luffensvärdska ryttare i grannskapet!"

"General Luffensvärds ryttare?" svarade gumman; "der nere i dalen har en tropp ryttare legat och rastat ett par dar, men inte vet jag —"

"Såå?" strök sig den främmande om det långsträckta ansigtet med handen. "Såå? det torde vara någon afdelning af den ohyran! de fördömda ströfkorpserna! — hade jag armen frisk, blixt och dunder! aj, djefvulen besitta!" han gjorde i hastigheten en något vågad sqvadronering med den sjuka ledamoten. "Aha!" hördes han vidare mumla för sig sjelf; "det är ugglor i mossen! — Såå? den fördömda ohyran! — —"

I detsamma gnäggade några hästar utanför kojan, och skramlet af sablar och sporrar hördes emellan de skoftals mullrande åskknallarna.

"Titta ut genom fönstret, Måns Blindbock!" ropade den sårade offisern; "jag tror du får mera främmande, min gumma lilla!" ruskade han tillika på skogvaktarhustrun; "raskt! Måns! hvad är det för folk?"

"Det är fyra, det är fem, det är sex ryttare derute! det är så mörkt att jag knappt kan se dem, men blacka kampar ha de! det är bara fem, tror jag, ändå!" svarade bonden, der han tittade ut genom rutan så skyggt, som om han trott sig få se spöken en hel här.

"Ett helfvetes oväder!" röt en röst, som tydligen närmade sig stugan; "vräk undan det gamla åkdonet, om inte hästarna få rum under skjulet! kom nu in, gossar!" Den talande öppnade dörren och trädde sin schaka dristeligen in i rummet, efterföljd af sina liksom han sjelf genomblötta ryttare.

"Hm! här blir, min själ, inqvartering tillräckligt!" mumlade den resande framme vid spisen, och svepte kappan tätt omkring sig.

"Mera eld, kära mor!" ropade den först inkommande, under det hans följeslagare ännu kröpo in genom den låga dörren. "Vi äro alldeles genomblötta! ursäkta, att vi taga in här under ovädret! vi måste torka oss, — och förfriska oss; har du något till bjuda? hör på, mor! hör hvad jag säger! har du öl, brännvin?"

"Herre, du store gud! hvar skall jag taga bröd i öknen?" svarade gumman; "här får jag till slut ett helt regimente! gud nåde mig arma menniska!"

"Så, så! inte så häftigt! kära mor! mer eld på spisen, och en kanna öl! du har främmande förut, ser jag, men midt i vilda skogen, min gumma lilla, hvart skall man taga vägen?"

"Hm! man har inte att ströfva omkring i skogarna midt i natten!" snäste gumman, under det hon lade några vedträd på spisen och blåste upp elden bättre.

Ryttrarne slogo sig ned på kistor och bänkar. Ingen tycktes ens fråga efter den främmande i reskappan. Hustrun lyfte en kanna ner från sängtaket och fyllde öl uti.

"Det var satans harm, herr löjtnant, att vi inte skulle ha något för vårt besvär!" yttrade en af bussarna, och strök sig om munnen efter den ärliga klunken ur ölkannan.

"Han har smygit sig undan, som en hare!" inföll en annnan.

(Forts. e. a. g.)

"Hela verlden undrar och jag aldramest."

Det har åter blifvit sorg på den Svenska parnassen. Åter en karmstol är vorden ledig bland de aderton kring det aflånga bordet. Hans Excellence Skölebrand har gått till sina fäder. Man skådar ej mer uppe på stora börssalen den åldriga, silfverhåriga krigaren i kretsen af hvad Sverge räknar mest lysande bland skalder, mest klingande bland prosatörer. Han har redan gjort sitt inträde i den högre akademien, der en Lehnberg, en Leopold, en Blom, en Wirsén, en Fleming "sitta på gyldne stolar i molnen," såsom skalden figurligt och finurligt uttrycker sig; som ljuskronor lysa stjernorna der i taket; som Kongl. Vaktmästare pyssla der lättfotade keruber med silfverbroderier både framme och bak; och väldiga serafer med hillebårder af ljungeld, och halsfräs, så bländhvita som vintergatan, och rustningar så gamla som samma gata, skyldra der som ståndrabanter. Hans Excellence har redan haft den nåden att få bocka sig för den obetydliga Tasso, och formera litet närmare bekantskap med Childe Harold.

Heliga (hvem säger annat?) äro de stunder, Svenska Akademien utan tvifvel egnar åt saknaden och sorgen vid denna nya förlust; dock hvad hjelper sorgen, hur bitter, hur lång den än må vara? all ting måste ha sin ändalykt; och den lediga ländstolen kan också derför icke länge stå obesatt. Att kandidater dertill icke skola felas från alla väder, nordan, sunnan, östan och västan, är lika naturligt, som att nyfikenheten redan sträcker ut sin näsa så långt den räcker för att få en nys, den aldraminsta, om det hemliga tillkommande. Det första, som härvid kommer i fråga att utspioneras, är naturligsvis, om Akademiens hulda blickar rikta sig uppåt eller nedåt, till höger eller venster, om den lycklige kommer att nerkallas från palatsets glans, eller uppkallas ur dalens skuggiga hydda, kommer att utplockas ur the harpolekares bunkalag eller the rhetorers storordiga hederslegion. Mycket sqvallras redan i dessa stycker hit och dit. Så hör man mången påstå, att det betydelsefulla valet säkert torde gälla någon poet, i den kanske icke så ogrundade förutsättning, att, då sångerna inför Akademiens skrank med hvart år bli alltmera sällsporda, Akademien snart torde behöfva all den poesi, hon inom sitt skrank sjelf kan ega inne, för att något litet fukta de torra högtidsdagarna; andra mena deremot, att i enlighet med den riktning till det politiska, hvaraf man äfven i den vittra akademien trott sig finna ett och annat spår, akademien med sitt val torde falla på någon utmärktare talaretalang, (hvaraf pågående riksmöte ensamt skulle kunna lemna tillgång till urval för en hel akademi,) vare sig att derigenom, de redlige stridsmän till styr-

ko i trone, liksom sätta den fridlysta, helgelsens krona på en opinion, som behöfver all den lilla auktoritet och hugsvalelse, den möjligen kan åtkomma, eller tvertom att vilja derigenom försona sig med en motsatt. Detta må vara huru som heldst, det vissa i ovissheten är att akademiens röster torde bli ganska delade. Man har till och med redan gissningsvis uppgjordt tvenne listor på de kompetenter, hvilka efter all sannolikhet skola å ena eller andra sidan inom akademien komma på förslag. På majoritetens finna vi: Kansli-Rådet *P. A. Wallmark*, H. E. Grefve *Brahe*, Magister *Böttiger*, Doctorerna *Petterson* och *Wallin*, Kammarherren *Rosenblad*, *Bernhard*, Doctor *Fahlcrantz*, Biskop *Wingård*, Professor *Grafström*, Lifmedikus *Pontin*, *af*, m. fl. På minoritetens lista igenkänner man Professor *Atterbom*, Kgl. Sekter *Nicander*, Mamsell *Bremer*, Comminister *Dahlgren*, Grefve *Cronhjelm*, *O. A.*, *Nils Månsson*, bonde i Skumparp, Expeditions-Sekreteraren *Askelöf*, Professor *Fryxell*, Assessor *Crusenstolpe*, Krigshofrätts-Rådet *Livijn*, m. fl.

Om alla dessa respektive herrar kan vara mycket att säga pro et contra. Hvad Herr Brahe beträffar, skulle vi anse honom ha bland de ljusaste apparencer; till det minsta lärer väl Akademien icke kunna undgå, att, i fall dess val skulle falla på en annan, betyga honom sin högaktning med det Zibetska priset för arbeten "till upplifvande af medborgerlig anda och framkallande af fäderneslandets stora minnen," med föranledning af H. E:s sednaste vackra orationer om Svenska soldaten. Herr Böttiger torde ega för sig flere röster, än mången tror; han har vid mer än ett tillfälle ådagalagt ett loyalt hjerta, och Akademien skulle genom hans väljande förvärfva sig en den önskligaste griftsångare öfver hädangångne ledamöter, ja, en som till med vore vuxen att värdigt sjunga likpsalmen öfver sjelfva akademien, i fall hon (det himlen förbjude!) förr eller sednare skulle sluta sina ögon tillsamman. Herr Pontin har nu vid flera tillfällen qvädit så vackert, att hälften väl kunde vara nog för en plats i Akademien! jaja, få se! — Comminister Dahlgren är för olycklig att icke kunna hålla sig vederbörligen torr och alfvarsam! med löje kommer man icke långt hos gamla käringar; Svenska Akademien är käring född. Våra båda Minervor, mamsell Bremer och den der andra, torde ha roberna emot sig. Nå, hvad skall man säga om Biskop Wingårds kräkla, hans bepröfvade nit, hans myndiga vältalighet? eller om den tvetalande Doctor Fahlcrantz's lofvande renhårigheter? Och framför allt, hvad säges om Herr Wallmark, P. A., som sålänge påstås både med *händer* och *fötter* ha arbetat på att kafva sig fram till denna ärans hamn? framför allt, hvad säges om herr Wallmark, P. A.? Jo, hvad tycks? det säges att valet väger mellan honom och herr Atterbom!

"Det var ej dag, det var ej natt;
det vägde emellan båda."

Dock, hvi forskar du i det outgrundliga? hvad båtar att väga de olika förtjensterna på guldvigt? hvem har väl i alla fall, före sitt inträde inom Akademiens skrank, kunnat berömma sig af att vara värdig? och likväl hvem var icke genom den akademiska dubbningen vorden den värdigaste? Svenska akademiens kallelse är ett aflatsbref för både begångna synder och dem man möjligen kommer att begå; hon är den ambrosia, hvaraf man odödlig blifver, och ärofullt varder allt, om det också vore en perukstock, som blott af en fläkt från den adertonmanna parnassen beröres, ty dess atmosfer är äran, en ära, som obesmittad och ren skall vara, sålänge ännu ett "om" finnes för en försats, och till eftersatsen ett klingande slutfall.

Styckegods.

— Det har varit mycken tvist ibland de lärde om hvem som är egentliga upphofsmannen till den ypperliga sången: *"God save the king!"* Fransyska jurnaler påstå efter Fru Crequys memoirer att både orden och melodien urprungligen äro fransyska, de förra af Fru *de Brinon*, den sednare af *Lulli* komponerad för Nunnorna i St. Cyr, hvilka, hvar gång Ludvig XIV kom dit, måste uppvakta honom med den sköna kören. Texten lät sålunda:

"Grand Dieu, sauvez le roy!
Grand Dieu, vengez le roy!
Vive le roy!
Que toujours glorieux,
Louis victorieux
Voye ses ennemis
Toujours soumis!
Grand Dieu, sauvez le roy!
Grand Dieu, vengez le roy!
Vive le roy!"

Händel skulle ha hört melodien i Frankrike, och arrangerat den till Engelsk text för Kung Georg I. Detta lärer likväl vara ett misstag, och Lulli lika litet som Händel vara den sannskyldige författaren. Det är en Dr *John Bull*, som sedan långliga tider i England anses såsom tonsättare till "God save the king," hvilken sång för första gången redan skall blifvit sjungen vid en måltid som Karl II bevistade. Sålunda torde det rätta vara, att Lulli först hört melodien i England, men icke att Händel öfverfört den dit från Frankrike.

— Att lära rita, måla, spela fiol, spela schack o. m. s. på några lumpna timmar, det är en gammal konst; hur det än för mången torde låta som trulldom; ja man har ju till och med nyligen sett en professor i improvisationskonsten i Paris utlofva att på en kort tid lära folk poetisera extempore. Konsterna äro mångahanda, och stiga alltjemt. Hvad skall benägne läsaren säga om ett nyligen i Tyskland utkommet arbete under namn af *"Anleitung zur Kunstkennerschaft, oder Kunst in drei Stunden ein Kenner zu werden. Ein Versuch bey Gelegenheit der zweiten Kunstausstellung herausgegeben vom Advokaten Detmold in Hanover;"* det är uttydt: "Vägledning till konstkännareskapet, eller konsten att på tre timmar blifva en kännare etc. etc." Bara charlataneri! hvad gör icke Tysken för pengar? — Jag ber om förlåtelse, inte så förhastadt! idéen är lycklig och har råkat i händerna på en lustig ture till Advocat. Man vill veta att den ironiska författaren genom sin bok skall ha verkat så mycket, (och det är inte bara det!) att han i någon mån satt lås för munnen på det odrägligt tomma och prosaiska konstkännarsnatter, som sedan någon tid påstås från de stora städerna äfven skaffat sig entrée till konstexpositionerna i det lilla prosaiska Hanover. Den skalken till författare utgår från den synpunkten

att konsten blott är till för konstkännarnes skuld, hvarför ock hvar och en vore mycket att beklaga, som icke besökt expositionen i egenskap af kännare; för att en gång för alla afhjelpa detta onda, vill han nu meddela de profana sjelfva qvintessencen af sanna och omtyckta konstkännares omdömen och fordringar. "Man har väl sagt — anmärker han — att konsten finnes till för att man deraf må förnöjas; ingen sann konstkännare skall dock fröjdas af sjelfva konsten; den är honom ganska likgiltig; blott för hans omdöme är han ju till, och det är af detta sitt omdöme som han njuter, ej blott han sjelf, utan derjemte mycket annat godt folk bakom och rundtom honom." Från denna ståndpunkt tyckes författaren vänta stora framsteg i sina landsmäns kultur. "Jag fröjdar mig redan i andanom — utropar han — öfver de rörande igenkänningscenerna vid nästa konstexposition, då den ena kännaren finner en annan! O, hela publiken skall vara ett enda skönt, glädjefullt skrå af idel kännare! det är någonting vackert och uppbyggligt att se tvenne kännare, hur de stå och tillsnida sitt omdöme öfver en tafla, och sannerligen! man måste vid ett slikt tillfälle känna vördnad för det menskliga snillet."

Författaren börjar med en mycket systematisk inledning, deri har med lustbar grundlighet går till väga för att utreda begreppen af konstkännare, konstvän och konstliebhaber, tar sig dervid i förbigående anledning att råda till ett försigtigt anlitande af Hr *Sulzer* för den "i hans verk allt igenom rådande ironi," utbreder sig sedan öfver konsten och dess olika värde. Han gör härvid den lyckliga anmärkning, att man redan af materien med temligen säkerhet kan sluta till konstverkets värde. "Om bildhuggar-arbeten af marmor kan man gerna alltid förutsätta att de ej äro så dåliga, kan derför utan alltför stor risk hålla loftal öfver dem." Hvad teckning beträffar, råder författaren att försigtigt gå till väga med sitt omdöme, ty teckningen är så rasande svår, att till och med många konstnärer föga eller allsintet deraf förstå; det är alltså farligt att gå i detalj med dess minutiösa kännemärken. Den goda Advokaten gör sig härefter rolig uti en indelning af måleriet, reflexioner öfver historie-målningen och öfver genre. Vid talet om porträtter varnar han att nyttja sådana fraser, som hela verlden känner och brukar; åtminstone bör man lägga till sådane termer som dylika: "Som man plär säga!" "Som folket kallar det!" o. s. v. Nu följer Konst-fraseologien, innehållande en mängd olika omdömen, med hvilkas rätta handhafvande man kan vinna namn af Konstkännare. Utaf sådana omdömen kan man t. ex. anföra följande:

"Om taflan är lik vill jag väl icke bestämdt afgöra, då originalet är mig obekant; dock har det hela ett så individuellt utseende, att man på god grund torde kunna sluta till likheten. Den praktiska arten af målningen förtjenar en mention honorable. Hufvudet är med mycken talang utfördt, vekt och likväl mergfullt, ock särdeles modelleradt. Kött-tonen är varm och ändå vek. Håret är ändamålsenligt anlagdt; isynnerhet är den doftiga clair-obscuren i näsborrarna att prisa; kostymen förträffligt arrangerad! och reflexionen af de blanka rockknapparna med mycken känsla uppfattad och återgifven!"

"Denna tafla är med mycken smak och talang behandlad, och berättigar till stora förhoppningar om den unga konstnär, som, på min rekommendatiou, af vår konstälskande furste blifvit satt i predikament att företaga en resa till Jtalien."

"25 Louisdorer är för mycket för denna tafla!" Anmärkning: taflors taxering är ett älsklingsbestyr för kännare. Detta låter ej så alldeles lära sig; dock kan dervid antagas som en hufvudregel, att om kännaren vill sälja en tafla, så bör han sätta värdet högt; vill han deremot köpa, så kan värdet fella något. — o. s. v.

— Den berömda Ryska skalden *Alexander Puschkin* är sysselsatt med att skrifva en historia öfver Peter den store. *Kukolnik* har utgifvit en tragedi: "Torquato Tasso;" den har ännu ej blifvit uppförd, men en annan ytterligare "Torquato Tasso" af den unge skalden *Kirejew* hade med stort bifall blifvit gifven på Alexandra-theatern i Petersburg. För att bilda ett närmare samband mellan Rysslands och den Tyska litteraturen, och öppna en stråtväg för de båda folkens andliga kommunikation, utgifves nu i Riga en kritiskt-litterär tidskrift under namn af *Dorpater Jahrbücher für Litteratur, Statistik und Kunst, besonders Russlands.* Uti förordet dertill förekommer åtskilligt tänkvärdigt, såsom att "tidskrifter äro kratererna till den andliga volkanen som sträcker sig under all land, och hotar med fruktansvärda skakningar och jordbäfningar, om man icke öppnar för honom dessa afledningskanaler;" att "en större tryckfrihet för tidskrifter lättar tidernas betryck, och att det vore lika dårligt att vilja sätta bom för vexlingen af idéer, som att be modren jorden inhibera drufvornes växt derför att deras saft gör en och annan drinkare;" att "der ingen rörelse finnes, der är död;" att "tiden ropar till staterna "känn dig sjelf!" och att "tidningarna äro de som hjelpa dem på traf-ven med denna sjelfkännedom;" o. m. d. "Ah, Corydon, Corydon! quæ te dementia cepit!"

— James Morier har utgifvit en ny roman i tre delar, "Ayesha, the maid of Kars." Denna gång har författaren valt en Europé till sin sin hjelte, och derigenom väsendtligen förhöjt det retande i sina skildringar af det Österländska lifvet, så att "Ayesha" torde finna ett ännu mera gynsamt emottagande än sina föregångare. Författaren till Zohrab har icke heller här förnekat sin skicklighet att genom inväfvande af orientaliska taflor göra en i och för sig sjelf interessant berättelse ytterligare pikant. Blott sällan torde man kunna förebrå honom en nog lång uttänjning af vissa beskrifvande partier.

— Sedan *de la Mennais* utgaf sina "Paroles d'un croyant," som väckte ett så allmänt deltagande, hafva dylika "paroles" blifvit en modegenre för dagen i Franska litteraturen. Man har redan sett "Paroles d'une croyante," af Mad. *Aimable Lebot;* "Paroles d'un mécréant," Andra upplagan; "Contre-paroles d'un croyant," af E. Ortolan.

— Bland andra Fransyska nouveautéer märker man "Timon-Alceste, ou le misanthrope moderne. Roman philosophique par M. Charlemagne, publié par *Jules Janin.*

— *Victor Ducange* har utgifvit ett nytt arbete: "Les moeurs. Contes et Nouvelles." i tvenne band.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 9. Thorsdagen den 11 September 1834.

Till de Doktrinäre.

Då dagen gjuter ut sin ljusa flod
i nattens svarta haf, så blandas vattnen,
och gråa vågor gunga genom rymden,
och denna blandning kalla vi en skymning.
Den är ej dag. Den är ej heller natt.
Så också när en redlig menskoande
ej rigtigt tror uppå gudomlig sanning
och icke djerfs förkasta afgrundslögner,
så blandar han dem. Blandningen är tviflet.
Det är ej lögn. Det är ej heller sanning.
Det är ett mellanting, ett ingenting.

J redlige, J ädle Doktrinärer!
J tron på intet och förkasten intet.
Derför är också ert system ett intet.
Det liknar dalen mellan tvänne fjällar.
Den funnes icke till, om icke bergen
sig reste opp likt tvänne babelstorn.
Det liknar rummet mellan tvänne härar,
som hotande sig närma till hvarandra.
Det rummet finns ej till uti sig sjelf.
Med härarna det kommer — och försvinner.

O. F.

Snö och Liberalism.

Ej tror jag, att på jordens ring —
om man kring den vill vandra —
man mägtar träffa tvänne ting,
som likna mer hvarandra.

Ty först och främst, så yrar snön
ju värst kring högsta fjällen,
liksom det liberala dön
kring höga äreställen.

Och för det andra, snön är kall,
kall ända till förfäran.
Men finns väl ting i verlden all
så kallt, som frihetsläran?

Och i en tredje punkt jag tror
en märklig likhet råda.
Der vintern i ett rike bor,
der bo också de båda.

Ännu en punkt jag hittar på,
och det är punkten fyra.
I stormen drifvas båda två
ikring och börja yra.

Och sluteligen — numro fem —
uti figurer rara
snökornen pråla: men i dem
finns ändå vatten bara.

Just så vår Liberalité;
och den, som rätt får fatt'n,
han skall till sin förundran se,
att det är bara vatten.

Fast det, likt snön, har skjutit an
i präktiga figurer
och har bedragit mången man
med sina krummelurer.

O. F.

Bonaventura Genelli,
från Berlin.
(Ur ett Tyskt blad.)

— — — I andans rike träda stundom liksom ur naturens dolda verkstad fenomener fram, öfver hvilka det för en viss tid icke gifves något omdöme, emedan det till dem felas något likadant. Bristen på historia för desamma och omöjligheten af en jemförelse nödga oss då att betrakta sådana uppenbarelser såsom specialiteter och utan vidare hårklyfveri afvakta af en sednare erfarenhet, om högre eller lägre arter skola till deras förklarande anträffas eller icke.

Om man likväl, för att tala med en man, som sjelf hörde till vårt slägtes oförklarade gåtor, har den djerfheten att orda öfver det outgrundliga, så kan man blott vilja bestämma dess tillvarelse, icke dess djup. Tro derför ej, att jag till innehåll och värde nu går att bedöma Genellis arbeten så många jag sett; jag vill blott nämna några ord om tillvaron af ett och annat ibland dem och isynnerhet hans sednaste, samt dervid ange hvad sjelfva konstnärn betyder.

Hvart och ett äkta konstverk är, såsom sammandrag af otaliga under en enda idé i tjenst ställda motiver, någonting outgrundligt, och dess upphof så väl som dess växande utbildning måste, medvetandet af sjelfva techniken undantaget, för en sann genius med all dess besinning vara icke mindre obegripligt, än båda delarna visserligen äro det för oss andra. Skall icke desto mindre ett omdöme fällas, så kan förståndigtvis kritiken öfver ett originalverk icke längre sträcka sin rätt än till den frågan, om det gifves ett historiskt mått, hvarefter dess stohet kan utfinnas; finnes något sådant, då kan visser-

ligen en proportionsbestämning gifvas; är deremot konstverket i sin art så oafhängigt af det förflutna och för en framtid så öfverlägset, att det sjelft synes vilja vara en måttstock, då sticke kritiken sin plit i skidan, och ögat blott skåde och hjertat fröjde sig.

Genellis sista arbete är en af mellan 60 och 70 figurer bestående komposition i färger, ämnad till en stor väggtafla i ett palats, och föreställer Europa i det ögonblick, då den i en tjur förvandlade Kroniden från den höga stranden störtar med henne i hafvets högtuppbrusande böljor, ur kretsen af hennes väninnor och lekkamrater. Kärleksgudar med Jupiters attributer, och Hymen med facklor sväfva omkring den guddomliga tjuren, så att redan derigenom denna medlersta grupp eger någonting utmärkt yppigt och spirituellt. Europa på ryggen af sin olympiska förförare vänder sig om och sträcker, utan att ännu tänka på att sätta sig i säkerhet mot det vådliga i sin belägenhet, båda armarna mot sina sällskapssystrar, oviss om hon skall be dem följa efter eller anropa om hjelp. På högra sidan, bakom hufvudscenen, men likväl i förgrunden ser man de efterlemnade tärnorna, olika träffade af underverket, qvarstående, bestörta, eller flyende; de utgöra bland de så olikartade grupperna den ena stora massan i det lefvande hela. Bakom dem igen på en annan högre plan ligger den blomsterströende giganten Zephyros och utskickar lätta vindar på den våta bröllops-vägen till Kreta, dit Poseidon, såsom chorförare för de honom omgifvande Nereiderna och Tritonerna, hvilka sednare öppna tåget och blåsa brudsånger på långvridna musslor, leder den hela färden, sagtande vågorna. Framför i luften flyga Komus och Merkurius såsom snällposter, och bilda i förening med de nämnda sjöguddomligheterna den för symmetrien i denna beundransvärda tafla erforderliga andra stora massan.

Den som förstår något Grekiska, eller hvem annan som vill betjena sig af en öfversättning utaf Moschos, som besjungit detta ämne, finner (v. 122)

"— flickan med ena handen i högböjda hornet
höll sig på ljungarens tjurrygg fast; med den andra
hon lyfte
klädningens purpurne fållor —"

och skall förebrå konstnären denna liksom mången annan afvikelse från poeten. Men en skald, som medelst det flytande språket är i stånd att rätt väl framställa för läsarens episkt öfverskådande själsblick handlingens fortgång, kan mera sällan, än man rekommenderar det, tjena till garanti i valet af motiver för en konstnär, som förstår sina resurser, då nemligen denne sednare blott i ett visst moment kan uppfatta en scen. Ja, ur en sådan oartistisk slafvisk efterhängsenhet vid bokstafven förklaras också, huru detta samma ämne, af större målare ofta behandladt, i hufvudsaken icke framställer något annat än en genom vågorna flegmatiskt vadande tjur, på hvars rygg man ser till hälften ur vattnet sticka upp en ungmö, som af fruktan för den ganska opoetiska faran att drunkna, med den ena eller andra handen klämmer fast om hornen. Genelli har alltså, i det han, oafhängig från sina föregångare och förmenta auktoriteter, satte sjelfva lifspunkten i detta ämne uti ett annat moment, än alla öfriga, och just i händelsens medlersta, före hvilket allt var grund och efter hvilket allt var följd, bevisat sig såsom en fri och väldig mästare öfver sitt ämne.

Ur en jemförelse af de många Genelliska kompositioner, som befinnas i herrar Härtels, Friedrich Brockhaus, Weigels, Hausers i Leipzig ego, framstår följande såsom karakteristik af ifrågavarande konstnär.

Den ståndpunkt, hvarifrån han betraktar verlden, såsom en sammanfattning af allt konstämne, är rakt motsatt den, som, sålänge icke- och efterartister bråkat sina hjernor öfver konstens uppgift, af dem utgifvits såsom den enda sanna, nemligen, att konsten framför allt hade att framställa det Sköna. Genelli deremot uttalar i sina verk, att konstnärens djupare afsigt förnämligast måste riktas på sanning och karakteristik. Skönheten betraktar han såsom en för ett konststycke visserligen oeftergiflig, men med detsamma så ofelbart sammanväxande egenskap, att han icke särdeles bekymrar sig om, hvar hon vid utbildningen af hans ämne skall utveckla sig. Snarare väntar han med trones tillförsigt, som först och främst sträfvar efter Guds rike och dervid är viss att allt det andra tillfaller henne, att till sanningen i ett för poetisk behandling tjenligt befunnet ämne, skönheten också af sig sjelf skall infinna sig osökt, liksom lycksaligheten, ehuru såsom sedligt motiv förkastlig, likväl är dygdens resultat och i ästhetisk mening ett inherens i densamma, som, för att njutas eller åskådas, icke behöfver uppfattas eller utvecklas såsom någon fremmande tillsatts, utan blott såsom följd i förhållande till sin grund.

Och i sjelfva verket, den höga, i Genellis taflor liksom infödda, icke öfverklädda skönheten framställer sig öfverallt blott såsom accidens till den i grunden liggande tanken, blott såsom det välljudande uttalet af menniskoandens blommande urdialekt, poesien.

I följe häraf synes den antika sparsamhet, med hvilken Genelli använder sina resurser, mindre vara en egenskap hos vissa af hans taflor, än snarare en bestämd afsigt af hela hans artistikt-klassiska personlighet, ty blott en med habituell resignation förenad hängifvenhet till ideen, eller en ända till andakt uppdrifven samvetsgrannhet mot sitt ämnes karakter kan vara orsaken, hvarför Genelli, hvad vid hans rikedom på utvägar och krafter vore mer än förlåtligt, likväl aldrig är en slösare.

Ja, sjelfva vårdslösheten i vissa oväsendtliga partier äro från denna synpunkt någonting utmärkande i Genellis taflor, och en sådan naiv, ofta skämtsam negligence må i denna hänsigt desto heldre unnas konstnären, ju alfvarligare och samvetsgrannare han öfverallt lägger vigt på hufvudsaken.

Alltså, icke skönheten, såsom hon i och för sig öfverhufvud icke kan detta, utan sanningsgrunden, det är, den vida, relationsrika grunden för det lefvande lifvet och tanken, hvarpå denna konstnärs skapelser hvila, är det, som förlänar dem *det*, hvarigenom alla konstverk, måleriets och diktens, hvilkas intention går ut på ett djupare behof i menniskonaturen än nöjet, försäkras om ett bestånd för evig tid, nemligen, en betydelserikhet för hvem som heldst, ehuru vi tro, att den tusenfaldiga kedjningen af denna rent menskliga objektivitet i hans arbeten lika litet någonsin låg i hans afsigt, som den till hela sitt utvecklingsbara omfång legat i medvetandet hos upphofsmännen till andra klassiska snilleprodukter.

Ty om de gamle kunde tala och vittna om afsigten med deras verk, skulle Greklands Mythpoeter med den barnsliga oskulden, skulle Rafael och Michel Angelo, Dante, Göthe, Shakespeare tala om innehållet af deras poesier, så finge vi höra, att de icke i sitt medvetande dermed velat allt det som vi deri finne. Och dessa kunde tillstå det, ty ingen kan för rättigheten till grund och mark göra dem stridig den gröda, som blott af andra på deras egendom blifvit uppdragen; dessa äro astronomer som bestämma en stjernbana och derunder medvetslöst räkna igenom otaliga multiplikations- och divisionsexempel, byggmästare, som resa sina domer till skyarna, men icke känna antalet af stenarna; med ett ord, det är anden, som, instinktlikt kännande innehållet, med stora blickar endast mäter gränsorna.

Genellis konstnärskap består icke blott i talangen att framställa väl tänkta eller blott korrekt tecknade och skickligt anstrukne taflor; han vore, liksom Mozart utan instrument och Rafael utan pensel, en stor artist, utan att han målade; han är poet. Anden, som aldrig ger bevis, sinnet, som icke ursäktar sin riktning, den fasta blicken, som icke bäfvar tillbaka för någon storhet, detta trollerigrepp som genom karakteristik och förknippning gör äfven det triviala ovanligt, den vekhet, det fina skick, som hos honom aldrig ser ut som svaghet utan alltid som en fritt inskränkt kraft; den nativa förmågan att göra sig herre öfver hvarje medel för sitt ändamål, med ett ord, allt detta och en metafysiskt-religiös verldsåskådning lyfter honom till höjden af en originalpoet, der han billigen endast kan jemföras med Shakespeare. Shakespeares ord äro gerningar, liksom Genellis taflor äro det, och båda äro i sanningens och skönhetens eviga systerrike modestörtande, stolta eröfrare.

Ostridigt är denna genius i *sitt* område kallad till lagstiftare, och då geniet, som enligt Jean Paul förmår att ersätta verkligheten, äfven kan återställa en forntid, så våga vi vid tillvaron af denna konstnärsfurste knyta den sköna förhoppning, att han alltid flitigare och mera bestämdt skall efter sin antika böjelse använda den genom den nyare tidens stegrade intelligens proportionligt utvidgade och fördjupade poetiska tankematerialen, sammansmälta det närvarande med det förflutna, och genom denna inympning af lif i det döda uppväcka för den historiska konsten en gammal tid, med ett ord, grunda en ny antik. Skulle också, då undantag från vissa verldshistoriskt gångbara obelefvenheter hos vårt slägte icke gerna kunna pretenderas hos den enskilde, hans samtida icke vilja låta honom herrska i detta nya rike, skall efterverlden kämpa för hans krona. Må han, som hela följden af hans verk hittills visat, tappert fortfara att vara sin egen segrande medtäflare, så svår honom också en seger öfver så mycken styrka och så mycket behag må vara. — — — — —

"O, min älskade!"

(Forts. från N:o 8.)

"Hade inte det himmelsbefängda ovädret kommit oss på hälarna, så hade vi väl ändå fiskat opp munsjören! han har väl gömt sig i någon håla, kan jag tänka, han som en annan! men vänta, det klarnar väl upp igen, och då skall satan ut, hvar han nu må hålla hus!" räsonnerade en tredje.

"Kanske han aldrig skulle komma skogsvägen, herr löjtnant! man har låtit oss löpa narr!"

Löjtnant Rask rynkade på ögonbrynen, och blinkade och nickade till tecken att tiga, under det han numera uppmärksamt med sneglande sidblickar mönstrade mannen i reskappan.

"Hm? haha!" stötte den ena knekten tyst på den andra.

"Hur är det, Måns? vill det inte sluta med regnet?" utlät sig den sårade offisern, efter en stunds tystnad.

Bonden gläntade på dörren, stack handen ut, och förklarade att det numera blott stänkte helt smått.

"Godt! laga vagnen fram, så ge vi oss af igen!"

Bonden tog sig en pris ur sin näfverdosa, satte lufvan på sig och lunkade ut.

"Gör er färdiga, gossar, att följa med!" ropade löjtnant Rask. Ryttrarna stego upp.

Den resande strök sin mössa djupare ned i pannan, svepte kappan tätt om sig, och stod med ett skutt på sitt sjuka ben.

"Ledsaga öfversten ut!" befallde löjtnanten sina ryttare.

"Mig? — ledsaga ut? — hvem menar ni, min herre?" frågade den främmande lugnt.

"Ni är min fånge, öfverste Feyer!" bockade sig den ridderliga löjtnanten.

"Öfverste Feyer? — ni misstar er, min herre!"

"Vi vilja icke uppehålla oss med förklaringar; ni reser under betäckning till vårt läger här nere i dalen; ni skall inte beklaga er öfver dålig behandling; min ryttmästare är en man af för mycken heder, —"

"Min bästa herre! hvad vill detta säga? — jag skulle utbe mig några ord! ni tar mig för orätt person; jag är inte öfverste Feyer!"

"Sååå? ha, ha, ha! bäste öfverste, tro mig, jag är väl underrättad!"

"Jag skulle visst oändligt gerna göra den lilla kroken, om jag dermed kunna tjena er, att besöka ert läger, der misstaget väl snart borde upplysas, men —"

"— och det torde också bli dervid, herr öfverste!"

"Låt mig tala till punkt, herr löjtnant! — jag måste riktigt skratta åt det här äfventyret! ha, ha! det är sakramentska löjligt! — på min ära, herr löjtnant, jag kan dock omöjligen ha den äran att följa er! —"

"Herr Öfverste! — —"

"Ja, ja, inte så brådt! ni tar mig för öfverste Feyer; samma öfverste, hvars syster bor här i grannskapet på Majorskan Knyppelspets' säteri, —"

"Alldeles, samma man! jag har inte den äran att känna den sköna fröken, er syster, men par renommée — —"

"Hör nu på, bästa herr löjtnant! — ha, ha! fan hesitta, är icke detta en löjlig affär!" Och mannen skrattade af full hals och slog sig för knäna, och svängde sig omkring i sin vida kappa så flinkt och ledigt, som om han gått på ett par dansmästarben; smärtan sväljde han som en karl.

"Nå?" frågade löjtnanten.

"Det är förbannadt lustigt! hör nu, herr löjtnant, som redan sagdt är, jag kan omöjligen göra er

till viljes! ni hör, kan jag tänka, till Luffensvärdska partiet! och jag undrar ej på att öfverste Feyer vid ett sådant förhållande icke står synnerligen väl anskrifven hos er; men sannerligen" — här klappade han löjtnanten förtroligt på axeln — "jag är den man, ni söker! tvertom berömmer jag mig af att vara så god en Luffensvärdare som trots någon, med all respekt för herr löjtnantens bepröfvade nit! Ett eller annat ord torde nöjsamt förklara sammanhanget, men då saken är af en alltför delikat beskaffenhet, för att så här inför en alldeles främmande annars än i högst trängande mål redogöras, så hoppas jag af min herres grannlagenhet, att en — en tillbörlig tystlåtenhet, — ni förstår! —"

"Nå, hvad behagas?"

Den främmande drog löjtnanten afsides och hviskade honom i örat med en högst förbehållsam och mystisk uppsyn: "Ser löjtnanten, saken är den; — ni känner fröken Feyer, — —"

"Åter fröken Feyer! nå vidare, min bästa herre!"

"Ni vet åtminstone, att det är en förbannadt vacker unge! hvad, ni runkar på hufvudet? — har ni inte hört talas om hvad hela verlden har på läpparna? — ni skulle se den förföriska bytingen —"

"Ert skämt går för långt, min herre!"

"Nu är historien den, att en ung, eldig man af godt stånd har blifvit kär i henne, och han är inte den enda; flickan har väl inte öppet gifvit honom hopp om bönhörelse, men icke heller något bestämdt afslag; den der gamla tanten, Knyppelspetskan, ett hår af hin håle, ligger ungherrn i fatet; och om den sköna hyser någon tvekan, så är det utan tvifvel af barnslig fruktan för den elaka käringen, som, gud vet af hvad orsak, knapt vill höra nämnas den varma älskarens namn; hon är ett utlefvadt bigott stycke, som inte begriper annan kärlek, än sin knähunds; nå —"

"Nå, kort och godt!

"Kort och godt! älskaren, som dessutom af pligt och enskildt groll längesedan varit mindre god vän af den guddomliga flickans bror, den der öfverste Feyer, som nu talet är om, har beslutat att, kosta hvad det vill, helt lustigt — enlevera sin sköna —"

"Men, säg då, hvad hör allt detta hit?"

"Den desperata älskaren, min herre, är ingen annan en undertecknad i egen sjelfvaste person; jag litar på att ett förtroende af denna grannlaga beskaffenhet icke missbrukas! ni eger min lycka i edra händer! —"

"Detta är obegripligt!

Den främmande kramade löjtnantens hand så att det knakade i knogarna. "Skulle ni vilja förråda en redlig kamrat? ni har min hemlighet, men ni finner sjelf att nöden aftvungit den, och att jag endast i förhoppning, att genom öppenhjertighet på ginaste vägen lösa mig från ett ganska olägligt uppehåll från er sida, kunnat lägga i dagen mina delikataste förhållanden. Tag derför saken i öfvervägande! — en sådan natt som denna, mörk, ruskig, tjenlig för alla våghalsar, få vi icke så snart; det lider till midnatt, jag har ingen tid att förlora; mina hästar ha hvilat ut; husch, det skall gå som en dans!"

"Saken har sina sidor!" funderade löjtnanten under det han lekte med sabeltofsarna.

"Det förefaller mig besynnerligt att ni som en äkta Luffensvärdare och alltså mindre bevågen den der äfventyraren Feyer, kan så draga i betänkande att hjelpa en ärlig karl på vägen med den förrädarens syster! ni är väl inte jaloux, min bästa löjtnant?"

"Det är en tvetydig sak, herr — min herre! — hvad skulle ni då heta, om jag får —"

"Mitt namn är Tulpenstam —"

"Ah jag vill minnas, kapten Tulpenstam stupade i skärmytseln vid Rota! ni stöter på —"

"Alldeles, syssling till densamme! var den tappre bussen känd af löjtnanten?"

Löjtnant Rask vandrade med armarna i kors några slag upp och ned i stugan; han tycktes icke rätt veta hvad han ville, och han hostade, och han tittade efter råd i spiselden, och beslutsamheten gick altmer in i dimmor. "Jag måste likväl följa med er!" utlät han sig till slut. "Jag måste öfvertyga mig om rätta förhållandet på närmare håll; ni får ursäkta mig, herr Tulpenstam! en soldat bör vara sträng och på sin vakt!" han gjorde härvid min af en Cato.

"Sså, ni anser det nödigt att följa med?" smålog den främmande; "göres det något väsen af affären, så är det tydligt, att hela tillställningen lätt kan misslyckas; — jag vet icke, hvad denna misstrogenhet vill säga! — — dock, det är en sak, deri löjtnanten gör och låter såsom honom bäst synes! — kanske kunna också de raska bussarna derborta komma väl nog till pass, när jag närmare tänker efter! — välan då! topp, herr löjtnant! framåt marsch, om det är färdigt till uppbrott!"

Stugan var inom ett ögonblick tom på alla gäster. Den äfventyrliga mannen i vida kappan kastade sig så vigt och ledigt han förmådde upp i sin resvagn. Löjtnanten och hans gossar svängde sig upp på sina fålar, för att eskortera den främmande. I flygande fart bar det utför skogsbackarna ner åt Knyppelspetska familjens stamgods i dalen nedanföre.

(Forts. e. a. g.)

Styckegods.

— *Robert Southey* är sysselsatt med en biografi öfver Cowper, och utgifvandet af denna skalds samtliga arbeten.

— Andra upplagan af den bland Tysklands nyare skalder utmärkte *Adelbert von Camisso's* Dikter är nyligen utkommen. Denna innehåller 56 stycken mer än den äldre, och bland dessa 7 förut otryckta.

— Dr. *Eduard Eyth* har utgifvit "Die Sage von Odyssevs in Reimen bearbeitet." Den berömmes såsom i en lätt och flytande styl skrifven.

Rättelse:

I N:o 7. Spalten 5 raden 22

står: Löjtnanten; *läs:* Ryttmästaren.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.

STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

LÄROVERKSBIBLIOTEKET I GÄVLE

ARLEKIN.

N:o 10. Thorsdagen den 18 September 1834.

De båda Theoderik.

Än bak skogarna gömd, förstulet målade månan
klippornas dristiga torn i den strömolnfläckiga rymden,
men ifrån Sondiska fjällens vilda, gigantiska ringmur
bredde en långsträckt skugga sig ut öfver hopklämda dalen;
blekrödt flämtade här och der en slocknande vakteld,
och allt tystare nu det blef i Theoderiks läger;
då och då man hörde blott än en klippares gnäggning,
länge i nattens lugn af klyftorna återupprepad,
än någon enslig sång från en hurtig, vakande utpost,
eller en fallande fjällbäcks jemna sorl deremellan.
Stod vid Theoderiks tält en dystert blickande yngling,
själen betydelsefullt sig i anletsdragen förrådde;
ledigt rustad han var i en pansarskjorta af silke,
och vid jorden tycktes han nästan sväfva bevingad;
lätt tillbaka han drog den guldinväfda tapeten,
trädde till hjelten fram, der han låg på den yppiga bädden,
och i hans öra hviskade så de flygande orden:
"Fort vak upp, Amalernas kraft, du förste bland hjeltar!
sveket väfver i ro sitt nät kring sorgfrie slumrarn;
ila i hären ut! låt böjda kopparen sjunga!
än är det tid kanske, men hvarje minut, som går unnan,
rycker tillbaka ett steg det silfvervingade hoppet."
Honom svarade lungt Amalernas frejdade höfding:
"Hoppet aldrig förloradt jag gaf, hur lyckan sig vände;
fri dess vinge sig lyfter utöfver de nyckfulla öden!
— säg, hvad bringar du, Kuno, för olycksbådande tidning?
vig att klättra i klyftorna kring, som en skuttande stenget,
såg du från höjden med forskande öga en ovän i fjerran?"
"Öfverst upp på en spirande fjällspets, — svarade Kuno, —
hade jag svingat mig nyss, som du befallte mig, herre;
nejden åt alla håll med skogar, klippor och kullar,
låg för spejarens blick som en utbredd skiftande tafla;
solen bergades nu i vesterns seglande gullmoln,
skuggorna redan sänkte sig ned öfver hela mitt landskap;
dock, — hvad jag såg, ej kalle du nattens villande skuggbild!
säkert det hycklande sveket hit oss visade vägen,
vinkande falska förderfvet efter med hemliga blickar;
ängderna hvimla rundt häromkring af Triariska lansar,
spridda skaror jag såg, hvartheldst sig vände mitt öga,
stiga bland fjällarna opp och försvinna i dälderna ömsom,
och alltnärmare hit ur klipporna växa ånyo,
liksom i jagtens stormiga lek, när ett vildbråd är oppe,
jägarekedjan, vidt öfver kärren och skogarna uttänjd,
skyndsamt drar sig ihop efter hojtande hundarnas ledning;
fjermare uteför dalens port, ett slingrande bergpass,
tändas i redan lägrade härar tallösa eldar;
sjelf tör du skönja kanske, hur lyset deraf uti natten
strider med månans sken der borta på skogen i fjerran!"
Sagdt; och Theoderik steg till tältets öppnade förlåt,
tyst som skuggan och sänkt i ett djup af böljande tankar;
länge han stod och blickade ut i månljusa rymden,
sist han talade så, och en suck sig trängde ur hjertat:
"Listen jublar då nu, och triumfens herrliga krona,
tingad för guld, åt Triarii son hon binder på förhand!
— ack! som orkanens sky, än flygtigt målad med solsken,
än förmörkad och hemsk, så ilar menniskolifvet!
lyckan smeker vår själ med rosenfärgade löften,
när utur drömmarnes sköt oss morgonrodnaden väcker,
motgången iskall suger ren lifvet ur hvarje förhoppning,
innan vi famnats ännu af den vallmokransade qvällen!
är väl då menniskan född att evigt kämpa och trotsa?
— Ve den stund, då jag vände min sköld mot fränder och bröder!
Zeno, Zeno! du säljer för dyrt din kejsarevänskap!
heldre, o att jag störtat i grus dina stolta palatser,
nyss då mitt läger jag slog vid det prukande Constantinopel,
stött hvar pelare ner och de marmorbyggda triumfhvalf,
hånande kastat en fackla in i de lummiga lunder,
der i olivers skygd, och i buskigt toppade palmers,
lyckligt flydde min ungdomstid, som rosiga våren,
der de dväljas ännu, mina skönaste fängslande minnen!
— skulle dock rodnat ej då för dig min åldriga klinga,
hvilken min fader som arf, — då ärfd i tionde ledet, —

lemnade mig, att vara en seger i pröfvande striden,
men för Göthers ära och magt en vaktande ljungeld!
— Egde jag ändå en dal långt bortom öknar och fjällar,
dit ej skenet hunnit engång af stridernas fackla!
der vid min hyddas tröskel sute den värnande friden,
blomstrade inanför en ostörd lycka och glädje!
— ack, huru fattigt, och tomt, och kallt är meniskolifvet! —
— — Hvad? — var icke det hornens sång, jag hörde i lägret?
hör, huru tynande echot ropar ännu uti bergen!
väcker du åter min själ ur de milda, vaggande drömmar?
— åter klingar ett horn i den tigande natten derute! —
Kuno med örnens blick, och lätt som sväfvande svalan,
skynda dalen omkring att speja nära och fjerran!
kampen alltren i de yttersta rotarne brinner kanhända."
Sagdt; och Kuno försvann att speja nära och fjerran;
men Theoderik sjelf, den mångbepröfvade hjelten,
satte på lockomfladdrade hjessan hjelmen af guldbleck,
den han fordom engång i den herrliga kejsarestaden
tog såsom pris utaf Leos hand vid en lysande hoffest,
när med båge, med svärd, och med skickligt måttade spjutet,
purpurbrämade ädlingars hop till nesa och blygsel,
trefalld seger han vann på den azurblåa Bosporens
blomsterdoftande strand, i de mannafrejdande lekar;
tung var hjelmen och dyr, en kejserlig gåfva i sanning,
mycket var ock att skåda i konstigt arbete rundtom,
djerfva giganternas strid och Herakles' frejdade mödor;
men derutöfver en kam af kolsvart glänsande tagel
böjde sig kullen utåt, och fladdrade nedöfver nacken.
Skölden sedan han tog, af läderskifvor ihopsatt,
öfverdragen derpå med tjocka plåtar af koppar;
målad skarlakansröd var sköldens kupiga skifva,
men till märke ett lejon af guld sågs springa deröfver.
Så med flammande mod och med hårda svärdet i handen,
höfdingen ilade ut ur det gyllenvirkade tältet.

Men som ute på sjön i böljesmekande stiltje
plötsligt fjerran ifrån förnimmes en växande sjudning,
seglaren anar en storm och fäster trossarna bättre,
brottom blir det ombord att emot orkanen sig väpna;
så nu ett dunkelt sorl af vapenslamrande härar
steg uti dalen ner från Sondiska fjällen på afstånd,
så i Theoderiks här, ur milda drömmarna uppväckt,
ynglingars eldiga mod och gubbars åldriga vishet
täflade nu att möta som bäst den hotande ilen.
Svärd och spjut öfverallt i de skockade skarorna blänkte,
sköldar klungo, och stridens sång utur lurarne stöttes,
och öfver dalens sandiga fält de svängande fålar
sparkade upp ett moln af gråa, hvirflande dammet,
här och hvar man såg derigenom fanorna flägta.

Trängde sig då en röst igenom det ilande tumlet:
"Säg hvar dväljes Amalernas höfding, segrarnas älskling?
honom söker jag här bland de vapenlysande hjeltar;
är det väl han, derborta jag ser med gyldene hjelmen?
ädelt han blickar omkring oeh alla synes han bjuda,
tråden tyckes han ha till hvimlets trasslade härfva;
säg mig! gissar jag rätt? och visa mig honom med fingret!
ja, det Theoderik är! hans härsköld honom förråder,
sådant märke förer blott han af Amaliska ättmän!"
Så den främmande sporde med hast, och försvann uti mängden,
men i ett ögonblick han stod för männernas höfding,
fattade hårdt hans hand och talade skärande orden:
"Spejar du här från kullarnas höjd de fiendtliga härar,
klok att ordna en strid, och tapper att möta en ovän?
skåda då också bakom, hur en rörlig kedja af stålmän,
liksom en ljusblå, svällande fjällbäck, utöfver bergen
slingrar sig ned och alltnärmare hit öfver slätten sig breder!
hvart du vänder dig heldst, en båge måttar uppå dig,
eller darrar ett spjut af längtan efter din hjertblod!
olycksalige säg, hvem gaf dig svärdet i handen,
att du *så* skulle ströfva omkring i fjällar och öknar,
der en hugnande skörd än aldrig gungat om hösten,
der, af sommarens brand förtorkade, källorna törsta,
utan hvila och ro för att trolös smyga förderfvet
in uti anförvandters fredliga, bortgömda hyddor?
är så litet en man för sig Amalernas konung,
ättegode Theodemiers son, den frejdade hjelten,
att för en nådig blick af hycklad kejsarevänskap,
eller så arm, att blott för en bredare purpur kanhända
fegt han säljer sig sjelf och Amaliska ätternas söner,
hvilkas älskande makar nu och trånande flickor
sucka stunderna bort i det *förr* så lyckliga hemmet,
då välsignelserik det bodde frihet derinnom,
och i förening segern gaf både ära och skatter?
Eller är han så blind, den verldsbepröfvade herrskarn,
att han ej ser hur Göthernas olycksaliga tvedrägt,
hemliga masken likt i den rosiga, ljugande frukten,
fräter alltinifrån deras snart förmultnande styrka,
Grekernas folk till mycken fröjd, och den smilande Zeno?
Se dig omkring! Triarii son försofver sig icke,
äfven *han* har en öfvad arm att brottas om segern,
lyckan gynnar hans värf, och tusen lansar han svänger,
men hans svärd är något för godt för en seger med ånger,
och med för skuldfri själ han ur dagens pröfningar hunnit,
för att befläcka den nu, då lifvet börjar att qvällas;
derför — han räcker dig här sin hand i härarnes åsyn
till försoning och frid; men himlen styre din vilja!"

Så med bestraffande ord, och öppen frisinnad vishet
midt uti härarues krets till Amalernas frejdade konung
höjde sin stämma Theoderik, Triarii ättling,
och tillbaka han slog den vida purpurnemanteln,
sträckte med värma tillreds den silfverbrynjade handen.

Nu för en stund blef det tyst i den rundtom kretsade hären;
likt om en qvalmig dag i sommarens solbrända lunder,
när öfver himmelens hvalf sig höja de hotande skyar,
nejden är stum och still, de bäfvande foglarna tiga,
sjelfva popplarnes silfverblad ej röra sig längre,
hela naturen lyss, och väntar med klappande oro
åskornas mullrande gång eller ljuft uppfriskande regnet.
Och från Triarii son, der hög han stod i sin rustning,
majestätisk att se med det rika, grånande skägget,
allas blickar vände sig om till Amalernas höfding.
Föll då Theodemiers son i sin frändes öppnade famntag,
och ifrån man till man i de snart sig förblandande härar
gick nu försoningens handslag kring och den ärliga glädjen;
Sondiska fjällen skallade vidt af det hjertliga jubel.

"O, min älskade!"

III.

(Slut från N:o 9).

Vagnen stannade.

"Se der, herr Löjtnant!" sträckte sig den resande ut genom fönstret och pekade på en byggnad framför dem, hvars långa sträcka bland träd och buskar målade sig som en svart massa på den mörka nattgrunden. "Nu gäller det! — och frågan är hur skall man som bäst gå till väga med affären!"

"Den sköna är väl inte så alldeles okunnig om visiten!" smålog löjtnant Rask.

"Kulor och krut! fan heller! tycker löjtnanten det! hvad vore det för en enlevering? menar ni jag leker som barnen: nu skall jag vara röfvare, och när jag ropar: gif dig karl! då skall du falla till fota; så, gör nu så! Nej, tack vackert! den sköna skall inte veta ordet af förr än vi äro en femtio, sextio mil härifrån, se då först, herr löjtnant! — — jag har ju nämnt att jag inte är så bestämdt säker på den lilla gudomligheten, ergo, förty och alldenstund, måste man agera inkognito sålänge. Har löjtnanten aldrig varit kär?"

"Åh, många gånger!"

"Bah! inte som jag! — hör, vill inte löjtnanten följa mig ända hem! en bagatell, femtio mil! tag permission! så skall löjtnanten få se hvilket gudalif, när jag nu engång kör in på min egen gård, hjelper den sköna ut, visar henne sal, och förmak, och vår sängkammare och vårt kök, och trädgården med sina löfsalar, och ängarna rundtomkring, med sina foglar som sjunga, och ån, och källorna som sorla! — i förbigående, har jag inte anlag för poesi! — och jag då frågar henne: "nå, min dyrkade flicka, har du lust att vända om till gamla tant?" —

"Och hon svarar: ja, för guds skull! genast!"

"Åh, hon skall så fan heller!"

"Emedlertid, min herre! för att återvända till hufvudsaken, ni har väl likväl en och annan förtrogen, som väntar er i hemlighet för att hjelpa till vid äfventyret, åtminstone kammarjungfrun, som i alla komedier har en så vigtig roll!"

"Ja visst, ja visst! förtrogna! många! det har kostat mig, gud förlåte mig, mer än, — allt har gått genom tredje man och under ett lånadt namn, så att jag bör vara temligen tryggad; likväl sitter jag nu och tänker på, om de skurkarna skulle låtit en enda droppa af hemligheten sippra ut! — det vore ett fanders streck! — hin må lita på dem! jag har just en fundering, att hjelpa mig till rätta dem förutan, eftersom jag så oförmodadt fått de här raska bussarne till hjelp! ser löjtnanten, om jag kunde få disponera ett par af gossarna! — —"

"Hvarför inte? efter jag kastat mig in så här àpropos i äfventyret, så bör jag inte stå med armarna i kors! den fördömda öfversten lära vi ändå ej få nappa tag i uti natt, kan jag tycka!"

"Der i venstra flygeln, en trappa upp har den sötungen sin jungfrubur, till höger, för fan, märk! till venster! till höger bor tanten sjelf, hennes guddomliga nåd Knyppelspets! det är nu blott att i aldra största tysthet smyga trapporna upp, trippa in i kammaren, här ligger hela landet för öppna dörrar, och — helt enkelt, — utan omständigheter taga uti och bära ut säng och fröken, hela tutten! och stoppa hela bädden in i vagnen!"

"För tusan, det var häftigt, min bästa herre!"

"Herr Löjtnant!"

"Ja, ja! inte skall jag sätta mig deremot! men, i sanning, är icke det ett något eget förfarande! hå, hå! en satans löjlig ide!"

"Fort då till verket!"

"Men om den sköna börjar göra allarm, som jag inte skulle undra på —"

"— så blir det bara till skynda desto mera! innan folket vaknar i byn, och kommer på fötterna, så skall jag väl med guds hjelp vara ett godt stycke på gata; må hon pipa litet! en lätt dåndimp, hvad betyder det? det är fruntimmerna så vana med! — men en sak! — om löjtnanten tycker som jag, så är det bäst att jag alldeles drar mig ur spelet så länge; jag sätter mig tillreds på kuskbocken för att vips smälla på och låta det gå för lösa tömmar! — blir det väsen i gården, så kunde jag fan så lätt bli igenkänd; nej, jag tackar! mycken aktning för den goda frun! men i natt har jag ingen lust att formera närmare bekantskap, — se, det behöfs inte vidare, än att löjtnanten stode på utpost vid trädgårdsgrinden! eller hur? två man, framåt marsch! venstra flygeln! trappan rakt opp, dörren till venster! till venster, för allt i verlden!" — — — — — —

— Löjtnant Rask och två axelbreda bussar, barfota och utan sablar, smögo in genom trädgården. "Fort, gossar! der är trappan! skynda er nu, men tyst som muren!"

"Är du der, Adolf! jag kommer, jag kommer!" hördes en späd röst hviska uppe från flygeln, och en den aldra nättaste fot smög sig ut på stegen utanför fönstret.

"För tusan!" mumlade löjtnanten för sig sjelf; "det här går ju bättre än en älskare någonsin kunnat önska! — allt är i beredskap!" höjde han derpå sin röst och vinkade ryttrarna tillbaka; "skynda er min fröken!"

"Hvar är Adolf?" hviskade ungmön med klappande hjerta, och hoppade ner på marken.

"Han väntar härute? fort genom trädgården!" och löjtnanten ilade före henne ut till vagnen. "Man har

sqvallrat ur skolan, herr Tulpenstam! fröken har troligen väntat er hela natten; hon kommer här!"

"Hvad? — huru? — kommer här?" satt älskaren på kuskbocken lång i synen, tvekande, fallen ur skyarna.

"Hitåt, min fröken!" ropade löjtnanten, förekommande.

"Fort in med flickan i vagnen!" hviskade mannen i vida kappan till löjtnanten. "Låtsa ingenting! jag vill syrprenera henne!"

Vagnsdörren öppnades. Pang! slogs den till om den sköna. Klatsch!

"Tack, tusen tack, min goda löjtnant!" ropade äfventyraren på kuskbocken, och vände sig tillbaka efter ryttrarna. "Ett ord! helsa miu svåger, öfverste Feyer så mycket vid tillfälle!"

Vagnen rullade af i flygande fläng. — En mil var tillryggalagd. Då knackade älskaren på fönsterrutan bakom sig och frågade: "Hur står till? hvad säges, Laura lilla?"

"Min gud! är det du, Adolf?" svarades ur vagnen.

"Adolf?" mumlade älskaren för sig sjelf. "Hur i all verlden hänger detta tillsammans?"

"Hvarför kör du sjelf? — Jesus! jag har ju ropat på dig! jag tänkte nästan jag hade hoppat i galen tunna; jag kunde aldrig förstå —"

"Jojo, galen tunna!"

"Svara, då, Adolf! var det inte din löjtnant? — —"

"Haha! den narren Gyllenflykt har varit framme, kan jag förstå!"

"Svara då, min bästa Adolf!"

Det började dagas. Bullret och sorlet från en gästgifvaregård hördes alltnärmare. — Klatsch! vändes vagnen dit och stannade utanför gäststugan.

Mannen i vida kappan hoppade med sitt kranka ben ned från kuskbocken. Vagnsdörren öppnades. Den sköna Laura tog med öppna armar ett skutt derur: "O, min älskade —! min bro-or? —"

"O, min älskade! hvem annan?"

. . . . . .

. . . . . .

Löjtnant Rask med sina ryttare tog en ginväg tillbaka till lägret. Efter en stunds ridt mötte de en gammal, eländig täckvagn, förspänd med tre väldiga ryttarkampar. Ryttmästar Gyllenflykt med sin gamla trogna lifknekt satt sjelf på kuskbocken.

"Hvad, bomber och granater, vill det säga, broder Ryttmästare?"

"Hä? är det du, Rask? — du här? — hm! hvar har du då din öfverste?"

"Står ej att finna! jag kommer från ett lustigt äfventyr, skall du tro! en enlevering! jag har i förbigående förhjelpt en viss munsjör Tulpenstam till sin sköna, den lilla fröken Feyer här på Knyppelhof, eller hvad fan det heter, godset, du vet! så att från slägten kan jag ändå helsa dig, fast öfversten lurat sig undan oss! — men hvadan kommer du, min bror? hvart —

"Är du besatt? Tulpenstam och fröken Feyer! du talar i nattmössan! säg, hvad vill det der säga? en viss Tulpenstam, hvad är det för en karl?" —

"Det är en karl det!"

"Fröken Feyer?"

"Fröken Feyer!"

"Enleverad?"

"Enleverad!"

Styckegods.

— Under titel af Cronique de Paris utkommer nu i Paris hvarje söndag ett nytt blad, af den mest omfattande plan. Det lofvar att innehålla Politik, Literatur, Vetenskap och Konst, Tribunal, Moder, Musik, Kopparstick, Karrikaturer. Vi skulle icke veta hvad folkvett är, om vi icke önskade honom all lycka, den nya seglaren på publicitetens haf!

— *Sainte Beuve* har utgifvit en roman i två delar "Volupté," som blifvit väl emottagen.

— En intressant nyhet äro: "Antiquités mexicaines; relation des troix expeditions du capitaine *Dupaix.*" Detta verk innehåller den under åren 1805—7 på Spanska regeringens bekostnad företagna resan till undersökning af ålderdomslemningarna i Mexiko, i synnerhet i Milta och Palenque. Det utkommer i 12 häften, hvaraf hittils 5 blifvit lemnade. Dess 235 teckningar äro af Castaréda.

— Man har beräknat att de 24 bokstäfverna i vårt alfabet låta sammansätta sig på mer än 600,000 trillioner olika sätt. Och dock äro dessa 24 bokstäfver på långt när icke tillräckliga, att framställa alla de ljud, som menniskans organ är i stånd att uttrycka. Hvilken mängd af språk ligger alltså ännu förborgad som ett embryo uti alfabetet! Efter ett blott öfverslag skulle alla jordens innevånare, om hvart enda individuum dagligen fullskrefve 40 sidor, af hvilka hvar och en innehölle 40 olika sammansättningar af bokstäfver, på tusen millioner år icke komma till botten med detta transpositions-arbete.

— Italiensk Journalistik. I Milano utgifvas för närvarande följande Italienska tidskrifter: Gazzetta privilegiata di Milano, (politisk tidning,) Biblioteca Italiana, (kritisk månadsskrift,) il Barbier di Siviglia, l'Eco, (belletristiska blad,) och L'indicatore, (af blandadt litterärt-kritiskt innehåll). I Venedig utkomma följande blad: Gazzetta privilegiata di Venezia, L'osservatore, Il Gondoliere, L'Apatista, Il Giornale di belle arte, och L'Antologia, samt och synnerligen af mindre värde än de Majländska tidningarna. I ingen af de öfriga Italienska staterna herrskar för öfrigt så mycken litterär verksamhet, som i Lombardiskt-Venetianska Konungariket.

— Bland nyheter i Tyska romanlitteraturen märkes: "Der arme Josef. Novelle, nach den Mittheilungen eines Criminalbeamten, erzählt von H. E. R. Belani. Den säges utmärka sig genom en och annan lyckad figur och ett spännande intresse.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

ARLEKIN.

N:o 11. Thorsdagen den 25 September 1834.

Skaldens hortresa.

Dedicerad till Egh, författare af Skaldens hemresa.
Se Psyche, Poetisk kalender för år 1830.

Sjöpegasen sprider
hvita vingar ut.
Frustande han rider
hän till jordens slut.
På arenan sprides
tusen strålars glans,
och en pärlekrans
kring hans bringa vrides.

Landet kring mig dansar
fullt af underting.
Hafvet slingrar kransar
blåa deromkring.
Framåt! Jag vill sjunga
högt på präktig sjö,
ifrån ö till ö
jublande få gunga.

Ty der björnen mumlar
på sitt fjäll af is,
drucken vestan tumlar
genom paradis;
vill jag se och njuta,
mig i toners svall,
lik ett vattufall,
hel och hållen gjuta.

Möter jag min nästa
svart och gul och blå,
så skall jag min bästa
sång för honom slå.
Hjärtats sång, som glöder,
alla den förstå.
Innan kort också
famnas vi, som bröder.

Frihet uppå färden!
Skönhet på hvar kust!
Sinne för all verlden!
Tömning af dess must!
Hebeskön hon skänker
skaldebägarn full,
som af febiskt gull
står på sjön och blänker. — — —

O. F.

Adam Mickiewicz.

Denna skald, hvilken anses som stiftare af den romantiska poesien i Polen, föddes utaf adliga men föga bemedlade föräldrar i Nowogrodek i Lithauen år 1798. År 1814 eller 1815 kom han till universitetet i Wilna. Professor Borowskis föredrag i Polska litteraturen, och Professor Grodecks i den klassiska inverkade här på honom; framför allt blef han väl likväl uppeggad genom Lelewels undervisning och umgänge. Der utvecklades också hans genom ett kärleksförhållande väckta, tidigt beundrade poetiska talang; i sitt skaldestycke *Dziady* sjöng Mickiewicz, vid den älskades förmälning, sin olyckliga kärleks dödsfest. I Wilna slöt han sig också till en af dessa föreningar, som voro bestämda att framför allt vidmagthålla och närmare sluta nationalitetens andliga band. Polisen leddes af en ganska riktig instinkt på den misstankan att dylika föreningar kunde blifva betänkliga för det främmande herraväldet: men deri irrade hon sig att hon genom dessa föreningars våldsamma undertryckande trodde sig ställa sitt eget regimente på säker och fast fot. Ty det är polisens öde, så snart hon blandar sig i politiken, att lika ofelbart, som hon upptäcker farans första elementer, lika ofelbart genom sin mellankomst göra sakerna tio gånger värre. Mickiewicz blef inspärrad och, då man icke kunde finna några nöjsamma bevis för en sammansvärjning, förvisad till Tartariet. Der skref han sina Krimska sonetter, som af Mirza-Kaptschi-Bascha blifvit öfversatta på Persiska, och af G. Schwab på Tyska i sista Musenalmanach. År 1826 fick skalden komma till Moskwa, der hans sonetter under Furst Gallitzins auspicier utkommo af trycket; och sednare äfven till Petersburg, der han genom sin utmärkta improvisations förmåga gjorde furore och utgaf sin *Konrad Wallenrod.* Tillstånd att utgifva en litterär jurnal blef honom vägradt, men deremot, på många vänners eftertryckliga bemedling, ändtligen honom förunnadt att för återställandet af sin helsa göra en resa till Tyskland, Frankrike och Italien. På sidsta stället erhöll han underrättelse om Polska revolutionen. Under det qvarlefvorna af Polska hären drogo genom Saxen, uppehöll han sig i Dresden, och lefver sedan dess i Paris, icke sysslolös, såsom hans åtskilliga arbeten, sednast böckerna om Polska folket och Polackernas pilgrimsvandring 1833, bevisa.

Adam Mickiewicz's smärre skaldestycken hafva nyligen af en infödd Polack Juliusz Mendelson blifvit öfversatta på Tyska. De utgöra första häftet af en under namn af: *"Der Polnische Parnass.* Auswahl der schönsten Gedichte aus den vorzüglichsten polnischen Dichtern, übers. und herausg. von Juliusz Mendelson," till åtta häften bestämd samling af

profstycken såväl utaf den äldre, som nyare och nyaste polska poesien. Det första af de meddelade poemerna: *Farys, eller ridten genom öknen*, finns förut i många öfversättningar, bland andra af Spazier i Wollfs Vorlesungen über die schöne Literatur Europas. Denna nya af Mendelson är mindre flytande och icke öfverallt fullkomligt klar, men den är lifligare, och på åtskilliga ställen genom versmåttens omväxling af mycken effekt. I bilderna råder en storartad naturåskådning. Beduinen försmår palmernas svalkande skugga, trotsar hvarje fara och ilar om den flygande gamen och skyarna på himlen. Af kärleksqvädena äro somliga naiva och skämtande, andra åter doft förtviflande; i romanserna herrskar en dyster, klagande karakter, som, t. ex. i den berömda *Switezina*, (sjöfrun i den Lithauiska sjön Switez,) omvexlar med det gräsliga, och skulle göra ett ännu djupare intryck, om icke romansernas längd vore något menlig för deras verkan. Rätt lustig är: *Fru Twardowska.* Det är en som har förskrifvit sig till den onde, under vilkor att denne skall uppfylla åt honom tre befallningar; den sista är att djefvulen ett helt års tid skall vara Twardowskas lydige äkta man; han sjelf Twardowski ville under tiden i hans ställe hålla hus hos Belzebub. Men djefvulen flyr genom nyckelhålet och lemnar kontraktet i sticket.

Såsom prof öfversätta vi från Mendelson; *De tre Budrisserna*, ett stycke, deri den Mickiewiczska sångmön framstår eller snarare smyger sig fram i all sin naivetet:

Tre söner, så käcka Lithauer, som han,
församlar den åldrige Budriss,
han kallar dem till sig på borgens gård:
"Fort hästarna ut! fort sadlar i ordning!
och klingorna slipen och svärden!
I Wilna hafver jag nyligen sport,
åt trenne håll utaf jorden
tre fälttåg äro bestämda.
Mot Ryssarna Olgierd är redo att gå,
och Kieystut att Tyskland bekriga,
och Skirgiel Lechiternas grannfolk.
J egen ju alle helsa och kraft,
så dragen då hän att tjena,
er Lithauens gudar ledsage!
För denna gång drager sjelf jag ej med,
dock råd jag vill åt er dela;
J ären mig trenne, tre vägar i ha'n.
En af er med Olgierd följe till Ryssland,
under Nowogrods murar, till Ilmen!
der finnas sobelsvansar i mängd,
och silfvervirkade slöjor,
och köpmannen der eger mynt som is.
En annan af er må träda
i Kieystuts furstliga leder,
att med Tysklands riddare fäkta;
der finner man bernsten som sand,
och tyger af herrlig glans,
och presteskrudar med ädelsten.
Den tredje skall draga med Skirgiels här
hän öfver Memel bortåt,
der finner han husgerådet väl klent,
dock goda sablar och sköldar;
och tage sig hustru han der!
ty Lechiternas mör voro ständigt
af alla fångar mig kärast.
De äro förnöjda som kattungar små,
med kinder mer hvita än mjölk,
och ögonlock med svarta hår,
och ögon så klara som stjernor.
För redan halft ett århundrade,
då än jag var i min ungdom,
jag tog derifrån mig till maka en mö,
och fastän hon hvilar i grafven,
med rörelse tänker på henne jag än,
så ofta jag ser åt den nejden."
så talade han och välsignade dem.
Då togo de vapnen och sutto upp,
och redo af borggården ut.
Och hösten och vintern, de gingo förbi,
och sönerna kommo ej åter.
Och Budriss den gamla, han tänkte
de hade i striden fallit,
men midt i den snöiga stormen der spränger
till byn en bebrynjad ryttare in,
något stort under kappan han döljer.
"Ah! det är en åm! uti åmen du har
i mängd Nowogrodiska rublar?"
— "Nej det är en Lechitska till sonhustru, fader!"
Och midt genom snöiga stormen då spränger
till byn en bebrynjad riddare fram,
något stort under kappan han döljer.
"Från Tyskland du kommer förvisst, min son,
en åm full med bernsten mig bringar!"
— "Nej, en Lechitska till sonhustru, fader!"
och midt i den snöiga stormen
der spränger den tredje till byn framåt,
hans kappa är full, der är byte i mängd.
Dock förrn han sitt byte hann visa,
lät ock till en tredje bröllopsfest ren
den gamle gästerna bjuda.

Recension.

Metamorfoserna. Fantasier af Olof Fryxell.
Stockholm. N. H. Thomson. 1834. 24 sid. 12:o 4 Sk. B:co.

"Liten, men — naggande god."

I sanning en den aldra näpnaste bokunge! menlös och fager under anletet som sjelfva oskulden; nakot som en engel eller som ett ägg. Hela dess fysionomi och yttre habitus förefaller en som en mun full snömos; dock gömmer denna ett innankråm som allt tål att tugga på, ett grundligt, icke hvarjom maga lättsmält, icke hvarjom gom kittlande innankråm.

Man frågar kanske bäst man sitter: "hvad är den der Hr Olof Fryxell egentligen för en karl?" Det är en samvetsfråga.

Han är en metamorfos! man vet icke hvar man har honom. Än presenterar han qvickheter i "rimkonvolut," vattenlagda qvickheter, hvarur sältan väl är utdragen; med dem gör han en slät figur. Än bjuder han på tårar och förtviflan; än slår han kring sig i Politikens prosaiska dunster, och låter mycket orimligt rimma sig; än kryper han platt som en groda i vatten och ogräs, än sjunger han som en turtur eller som den glada lärkan i fantasiens rosengårdar, än skriker som en stormfogel i himlens moln, eller som en uf i den vilda midnatten. Hvad han af allt detta egentligen *är*, hvad han går oeh gäller för, kan icke afgöras, ty han är litet af hvart; hvad som är säkert, är dock att han *vill* något högre, att han

slår på vingarna icke för att visa det äfven han har styrka i senorna litet mer än flugorna eller så obeskrifligt mycket mer än de alldeles vinglösa maskarna, utan för att öfva dem till en allt högre flygt, ty det är någonting, som spritter och lefver i bloden. Men han kryssar än hit än dit, orolig, rådlös, ty han vet icke riktigt hvar han skall bygga sitt bo, och dock blir han uttröttad och slapp i dag som i går af detta ideliga verldsborgarlif utan stad och ro, ty att gå som vinden öfver all land, ständigt lika frisk, dertill äro ännu hans muskler icke mogna.

Då denna nyaste produkt af Hr Fryxells sånggudinna icke ännu är fulländad, — förevarande häfte innehåller blott första fantasien: Jorden före solen, — så kan naturligtvis intet allmänt omdöme gifvas öfver det mer eller mindre poetiska värdet af sjelfva skaldestyckets idé och anläggning. Såsom ett helt betraktadt, eger likväl detta enstaka häfte en tillräckligt enoncerad karakter, för att kunna värderas i och för sig. Det är icke ett konststycke utan fel och villa, det är icke något Breidablick utan fläck och ofullkomlighet, men det är en högtidlig Göthisk byggnad, der man förbiser det ofulländade och fula i detaljerna, för intrycket af det hela, det bisarra för det storartade. Väl är i denna byggnad att finna mången misslyckad form, mången prosaisk utväxt, men många verkliga skönheter finnas der också, och det hela må kallas ofulländadt, misslyckadt, fantastiskt, barokt, ovedersägligt är det något genialiskt, och i en tid, som sjelf hel och hållen blott är ett stort utkast, få äfven snillets ébancher, till och med dess vurmer och snedsprång gälla något.

Efter en dedikation till "ett moln", deri skalden uttrycker hur gerna hans fantasi svingar sig uppfrån jordens tröga massor till himlens skyar, och gläds att med dem få täfla uti förmåga att ledigt byta om gestalt

"och vara dam och droppe, blixt och låga,
och vexla om beständigt tusenfallt,"

hvarför författaren nu också rekommenderar sin fantasi i den milda skyns förvar, att med henne fara säker genom rymden,

"lik vikingen, som vaggar lugn och trygg
kring hafvet på sin stolta drakes rygg,"

och skåda inunder sig alla under i vida verlden; efter denna dedikation, griper poeten verket an med denna introduktion:

"Uti begynnelsen ej ännu ting
sig rörde inom rymdens vida ring.
En evig tystnad, evigt mörker jemt
der hade möte med hvarandra stämt."

Denna djupa fred störes af en eldröd engel som störtar ned, med knuten näfve och munnen full af de rysligaste hädelser mot den allsmägtige. En skara Keruber sänker sig ned efter honom, och bland dem talar Michaël domen öfver den fallne:

"Astagoras! du skall på enslig ort
så länge irra ensam, öfvergifven,
till dess ånyo du är helig blifven.
Då öppnas åter himlens slutna port."

Astagoras menar tro på att han nog slår porten upp med egen hand, ger till ett hemskt skratt, och sätter sig i ordning att flyga upp åt höjden efter englaskaran som försvinner. Men fåfängt! skulden tynger ned honom; han sväfvar i våldsamt dödsarbete af och an i den mörka luften. Författaren säger "kring mörka landen," hvilket uttryck, om icke en obetänksamhet, likväl är ett alltför hårdt och underligt talesätt, då universum ännu i denna momang måste tänkas såsom blott rymd. Den fallne engeln sträcker ut sina händer, vingarna klappa smällande ihop; han tumlar sig i ring och vrider sig sakta kring,

— "och saktare. — Det lider. —
Nu ropar han sitt sista hämdeskri. —
Nu stannar vingen. — Nu är det förbi.
Det är förbi. Han kämpat kampen ut.
Det var en ryslig kamp, ett rysligt slut."

Detta är väl måladt. Det ligger någonting sublimt otäckt i detta dödssätt.

Skalden blir nu didaktisk och beskrifver i en verklig Lucretiansk anda hur den dödes kropp löses opp så småningom i etherns blåa vätska, liksom mossan i vattnet, till tusental runda gyllne kulor, som vi kalla stjernor. Och detta är den första förvandlingen.

Den stjerna, vi bebo, står nu och glöder i tusen långa år. Än höjer hon flammande och djerf sin blick mot den Allsmägtige, än bryter sig hämndbegäret våldsamt ut ur sina fängsel.

"Då står hon still och lyssnar tills hon hör,
hur någon engel sina vingar rör
igenom rymden; då hon rusar till
och ropar: stadna, helige! stå still!
jag vet du älskar den som sände dig;
kom i hans ställe då och strid med mig!
på lif och död! det vore dock en tröst,
att bränna dig till aska vid mitt bröst."

Vid dessa ord spyr hon eld och lågor. Engeln torkar bort en tår och flyr. Se då remnar jorden med brak och tycks förvandlad till en hisklig mund,

"som med sitt hånskratt fyller rymdens sfär,
och spottar med förakt mot himlens rund."

Så står hon nu och vredgas i tusen år. Då besinnar hon till slut att ilskan båtar föga; hon vill herrska öfver sin egen smärta." Han skall ej" — ropar hon — "få se mig rasa! .... han skall ej deråt ha skadefröjd!" Och så börjar hon nu pansarkläda sitt bröst med häll vid häll. Bergen ligga henne kring i ränder,

"och likna hårdt tillsammanbitna tänder,
emot hvarandra tryckta till en dam,
som hindrar hjertats flod att flöda fram."

Så står hon och trotsar i tre gånger tre tusen år, och sväljer sin harm. Ej ett enda ord, ej en enda suck tränger ur hennes bröst.

En känsla tränger dock omsider genom hjertats sköld. Det är sorgen, en djup, oändlig sorg. Och vid hon sörjer, känner hon på kind en ljuflig svalka, vet ej än af hvad; det är icke eld, icke vind. Men den gör henne glad.

"Det var en tår utur den hårda häll.
Sen vreden flammat, sedan trotset stått
med stenhård panna mot allt mildt och godt,
hur ljufligt då, att dessa tårars flod
de vreda flammor släcker i ditt blod,
och sedan den har dina kinder smekt,
gör trotset sjelft, det hårda trotset vekt!"

Nu sippra tårar fram ur bergens branter. Att författaren låter några förstenas till diamanter, är sökt och prosaiskt värre än en bouppteckning; liksom anmärkningen genast nedanför, att jorden af en gammal känsla utaf stolthet samlar tårarne med blygd och gömmer dem i sina dalars skygd. Snart taga dock tårefloderna öfverhand, de skölja hennes kinder,

ur tusen ådror strömma de upp; hvar klippa blir en källa.

Då höres Herrans ande komma sväfvande öfver sjön, han breder sina vida vingar i vinden och rör vid böljorna. Och vågorna vakna, och rulla fram med gny emot bergen, och de trotsiga bergen darra för holmgången, de svigta en stund, och stupa så med förfärligt brak ned i djupet. Den sens moral som bifogas:

— "dervid höres som ett återskall:
så uti ånger högmod går för fall!"

kunde ha varit borta.

Nu var hela jorden ett kolsvart klot,
"der vågor tumlade än med än mot."

det dofva bruset deraf let som djupa suckar i natten, och i sucken höjde sig en klagande röst, ångerns bittra förtviflan. Det var min synd — säger hon — som sänkte mig

"I detta mörker, der jag icke ser
hvad väg jag går, hvarut jag mig beger;
ack, aldrig mer ur denna dunkla ort
jag hittar fram till himlaslottets port."

I detsamma brister molnens förlåt, —
"Och det vardt ljus."

Det sjunker ett sken ned ur höjden, och stannar midt i rymden. Jordens fröjd och förvåning vid denna syn målar författaren i följande sköna liknelse:

"Lik vandraren, som uti nattens stunder
har länge vilsegått i skog och fjell,
hört stormen susa i de dystra lunder
och regnet falla mot den hårda häll;
lik honom, då han så i nattens timma
får se det kära hemmets fönster glimma
och vänligt vinka honom hem till sig
från mörkrets fasor och den hemska stig:
lik honom jorden utaf fröjd betagen
det klara skenet uti fjerran ser,
och närmar sig intill det mer och mer
och skådar så för första gången dagen."

Så drog nu jorden, icke mera skymd af natten, hän genom den ljusnade rymden att söka upp sitt förlorade urhem i himlarna. Hon söker än; men en gång skall hon finna det sökta. Då skola verldarna sjunka i hvarandras famn, och af alla skall det blifva en. "Astagoras," så är den nyas namn; men en helig, god och renad Astagoras. Då skola keruberna åter svinga ned och Mikael gå honom lcende tillmötes,

"och sluta honom till sitt brodersbröst,
och hviska dessa ord med ljuflig röst:
Astagoras! du har på enslig ort
så länge irrat ensam, öfvergifven,
till dess ånyo du är helig blifven.
Nu öppnas åter himlens slutna port."

Detta är hela första fantasien, en kosmogoni, i många delar vild, i andra icke fullt tydlig, men i sin idé kristligt storartad, med sina djerfva disharmonier och sin harmoniska upplösning. Boken är liten, och skall förbises af mången; det är så lätt att klifva öfver dylika pygmeer i litteraturen; men man gör deri mycket orätt. Denna sista skapelse af Herr O. Fryxells skaldeförmåga eger onekligen sin märkvärdighet, och innebär, åtminstone för oss, betydelsen om något större, än hans förra flesta produkter kunnat gifva anledning att ens hoppas.

Styckegods.

— *Den vackra Dalkullan.* O, den som vore en flicka, och en vacker flicka! — o, och ack! Det är något besynnerligt med folket i allmänhet; de ha ingen smak! den ena ville vara en fogel, för att få flyga och flacka så der omkring hit och dit; en annan önskar att han vore en törnros, för att få hvila vid den skönas hjerta; en tredje att han vore en simpel maskros eller en den obetydligaste Draba verna, för att bli trampad af den skönas gudafot! en ville vara en luta, för att bli knäppt af den skönas rosenfingrar, en skulle åter helst se att han vore en perukmakarsax, för att kunna få nagga sjelfvaste hans excellence i kalufsen; ja, bland skalder, och annat godt folk äfven, är det mången, som helst vore en tratt hos närmaste källarmästare; och åter finnas de, — och dessa hafva den sämsta smaken af alla, — som ville vara döda och begrafna, ett stoft bland maskarna, för längesen! — Nej, tacka vet jag! den som vore en flicka, en vacker flicka! då behöfde jag inte bråka och väsnas och hålla kolorum, och slå omkring mig till höger och venster, för att vinna namn och anseende! behöfde inte längre pina min lilla hjerna med rim och räsoner och afhandlingar och långa historier, för att bli omtyckt, och fjäsad, och verldskunnig, som kanske ändå, gudnås så visst, torkar in! — tänk, den som ändå vore den vackra Dalkullan!

Hvem är lycklig, om icke hon? fick hon icke äta glace på de mest lysande supéer, sitta i de höggreftigaste divaner, bestrålas från de högst uppsatta ljuskronor? fick hon icke till och med trampa den kungliga borgens tiljor? stod hon icke att läsa i de mest lästa bladen? blef hon icke kallad en engel i skinnpels, och med andra dylika smeknamn framhållen och karesserad? sitter hon icke ännu i hvart boklådsfönster att beundras och påpekas af de förbigående, sitter hon icke der af mästarens hand på papperet framtrollad med mössa och pels och de smäktande ögonen? Är icke hennes rykte redan på god väg hos utländningen? *Magazin für die Literatur des Auslandes* har ju helt nyligen egnat henne icke mindre än två och en half fint tryckta spalter. "Die schöne Dalecarlin. Eine Scene aus dem Leben in Stockholm 1834." går nu troligen i aftryck eller öfversättning hela Europa omkring, ja seglar kanske till och med öfver de Atlantiska böljorna på en ångbåt förr eller sednare till Amerikas ungherrar. Se, der skulle man vara med! det vore något för dig och mig!

Ja, skulle man tro det, en hel utförlig artikel om den sköna från Leksand! Mjölkkärran, på Stortorget, flykten derifrån, hennes lysande bana fram på vintern, supéerna, presenterna, och alla "målare och gravörer", som "kommo i rörelse", allt relateradt! man får till och med ett riktigt efterlysningsporträtt af henne; de vidtberyktade ögonen, den fint bildade näsan, och gula hilkan, och fårskinnspelsen, och röda strumporna, och grofva skorna med klackarna midtunder foten, "liksom man brukade under Ludvig den XIV:s tidehvarf;" ingenting förglömdt. Äfventyret i Westerås är likaledes omnämndt, samt det omgjunkade missödet hon skulle haft i sin hembygd, att få korgen af sin "Bräutigam Hans." "Besynnerligt!" utropar den Tyska referenten, "tusen tillbedjare såg den sköna vid sina fötter, slösande för henne hyllningar och rökverk, lyckliga af en enda blick från hennes själfulla ögon; och dessa mägtiga behag lyckas det icke att elda en fattig bondpojkes hjerta!"

Säg mig nu, hvem är lycklig, om icke hon? — Det första jag ger en trestyfver åt en tiggare, vill jag be till himlen, att jag i belöning må bli förvandlad till en flicka, en vacker flicka!

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

KONGL. BIBLIOTEKET

ARLEKIN.

N:o 12. Thorsdagen den 2 October 1834.

Fåfänga önskningar.

O, att jag vore en klippa hård
och låg' på de kala berg
och aldrig lade mig vinn och vård
om blomstrens svikande färg!

O, att jag vore ett djur i ro
på hafvets botten af salt!
Det känner ej, att dess skumma bo
är både bittert och kallt.

O, vore jag örn, hvars himmelsfärd
sker blott i tanka på mord,
som, då hon svingar mot Febi verld,
blott syftar till byte på jord!

O, vore jag eld, som härjar djerf
allt, hvad han når, innan kort,
och då han njutit och bragt förderf,
ur askan svingar sig bort!

Men än är jag eld och än är jag häll,
och åter en annan stund
lik fogeln, som blott utaf blod är säll,
lik djuret på hafvets grund.

Jag är — ty hvart väsend', inom mig finns,
det andras fiende är —
lik den, som vid fyra hästar binds
och slites af dem isär.

O. F.

Le vaudeville monstre.

Paris. Juni 1834.

Constitutionnel hade tillåtit sig åtskilliga utfall mot Herrar Romantiker. Att hämnas dessa och speciellt ett angrepp mot *Dumas'* "Antony," hvars förbjudande på *Théâtre Français* den förståndiga gubben *Constitutionnel* rättfärdigat, hade icke mindre än 40 dramatiska författare, hela Franska Vaudeville-Akademien dragit i fält mot den stackars syndaren. Man hade svurit döden åt *Mad. Melasse- Mollasse- Potasse- Belasse Constitutionnel*, såsom han kallas af sin erkefiende *Charivari*. Redan en längre tid hade mycken verksamhet rådt bland de fyratio. De hade något stort i faggorna. Det borde bli ett slags helfvetesmaschin, något dundrande och krossande. Och så syntes omsider på *Théâtre des variétés* den länge väntade *vaudeville monstre* under namn af *"Babels torn."* De 40 jordgummorna från parnassen assisterade vid det vidunderliga fostrets début, och en otålig flod af nyfikna åskådare bröt öfver stängsel och dammar, under höga rop: "Vi ska begrafva Constitutionnel!"

Under tiden sprang Gérenten *St. Albin* omkring med sin croix d'honneur och sina gröna glasögon från den ena Ministerialbyrån till den andra, sidst till Gisquet, underdånigst framställande, hurusom han hade upptäckt en sammansvärjning af 40 kuplettmakare, poeter, vaudevillister, och såsom den äldsta förfäktaren af representativsystemet i enlighet med kartan önskade orostiftarnes arrestering och bestraffning. Då herr Gisquet hörde ordet: sammansvärjning, ropade han i ögonblicket på vakt och gensd'armer, och drog sig i säkerhet bakom sin byrås bålverk; men kröp snart åter fram med ett ironiskt löje, så fort han fick höra att komplotten hvarken rörde honom eller regeringen. Hvad angår Constitutionnel polisen? Constitutionnel är en jurnal, som oaktadt allt Filisteri kallar sig en oppositionsjurnal, och redan mer än en gång gaf Seineprefekturen en publicistisk nöt att bita på. St. Albin såg sig då lemnad i sticket; till råga på missödet svarade man honom, att jurnaler vore offentliga inrättningar, finge bedömas, tadlas, persiffleras af hvem som heldst, och hade alltid af denna ära varit i åtnjutande.

Constitutionnel blef sitt öde öfverantvardad. I en fyrkantig, pussig Direktörs person syntes han nu framför orkesterns lampor. På hufvudet bar han en mössa med skärm, på näsan de gröna glasögonen, i handen en lång käpp och i den vidlyftiga fickan på sin sida, gammalmodiga rock en lång rulla manuskript — öfver industri-expositionen, artikeln: klistir af ny uppfinning. Den arma Constitutionnel är Molières malade imaginaire, som håller sig fast vid det bekanta receptet: "Primo purgare, deinde clisterium donare." Herr Alexandre Dumas dref sitt skämt ända derhän, att på scenen disputera med honom öfver konst och politik och moral, och lät derför kopiera också sig af en aktör. Till slut låter han en biljet med inneslutna två francs ifrån avantscenen kastas fram till hans fiende, som agerar under namn af *Rococo*. Gyckel eller allvar, nog af, vid detta improviso ropar parterren: "Läs biljetten!" och Constitutionnel stoppar girigt sina 2 francs i vestfickan för en annons, och frambrummar skrifvelsens innehåll: "Min herre! jag har äran göra er uppmärksam på att er tidning är grof, smutsig, dum! jag uppsäger mitt abonnement." Hela salongen skrattar, hojtar, och kastar ännu en hel mängd uppsägningsbref fram på skådebanan.

Att efter dessa dagligen upprepade anfall jurnalen grep till sin hillebård, och beväpnade alla sina redaktörer, och aktieegare, kontorsbetjenter och kringbärare, är en naturlig sak. Under det de första fullskrefvo hela kolummer emot vaudevillen, fyllde alla

de sednare parterren, orkestern, och logerna, hvisslade och höllo oljud, och skreko: "åt fanders med vaudevillen! lefve Constitutionnel!" Detta gjorde upptåget intressant. Det blef ordentlig strid. Partierna utfordrade hvarandra, och följden blef att *Rococo-Constitutionnel* kom till korta, och måste rymma fältet. Alla blad beklaga den fallne, men med skadefröjd, och säga honom tröstens ord. *Quotidienne* är utom sig af glädje och påminner sin gamla fiende hurusom denne i ett lika fall storliga fröjdat sig öfver hennes nederlag, men att hon då varit nog ädelmodig och sansad att icke skrifva något emot vaudevillen, utan med tålamod upptagit det.

Denna "vaudeville monstre" nöjer sig imedlertid icke med *Constitutionnel;* denne är blott en länk i dess kedja. Början sker med obelisken och ångvagnsrestaurationen, som skall etableras. Man ser en maschin skrida öfver scenen, stor som Liverpoolsvagnarna; bakpå står kocken liksom en styrman vid sin kompass, och ropar: "opp med stekventilen! till med kotlettluckan! brassa på under buljongskitteln! cylindern för ragusåsen! o. s. v." En revolution utbrister bland kockarna och kokerskorna på Tivoligatan; och polisen måste lägga sig emellan för maschinen, att den icke må bli sönderslagen. Efter detta ångkokeri förekomma de elektriska borstarna af fysikern *Lemolt*, som vill borsta och elektrisera hela verlden, samt dansanstalten à domicile. Sedan musik-direktören Musard etablerade sin vandrande orkester med transportabla virtuoser, så att folket efter behag kunna få sig en liten kammarkonsert, har ofta varit fråga om dylika baler och dansar. Olyckan vill att vid högtidliga tillfällen i Paris det ofta felas dansörer ach dansöser, så att ingen bal kommer i gång. Om sommaren är det tillika för hett att dansa. Alltså en *ballet ambulant*, en *ballet d'abonnement!* Danskompaniet fotar sig, icke på aktier, utan på fötter, och förpligtar sig att leverera åt hvem som heldst så och så många par, så och så många danser, så och så många slags danser, som behagas. Härefter blir räkningen.

Den nya *"Théâtre nautique,"* som söker en bisysselsättning för sina gycklare, skall på fullt alfvar fundera på ett sådant företag. Aktieegarne märka, att deras nymfer icke kunna lefva blott af allt det vatten som den nautiska directören pumpar upp. *Le vaudeville monstre* tar sig också friheten, att visa en naumachi i en fiskbalja. En stor fisk måste deri uppträda, röka tobak och blåsa klarinett; hvarpå herr direktören sjelf i egen person förtäljer sin historia. Han har uti England, der menniskorna äro stumma som fiskar, studerat hafvets innevånare, och tämt några af dem, liksom tigertämjaren Martin sina bestar. Hans afsigt är derför blott för närvarande att undfägna publiken med sjötroll och najader och feer; framdeles, om han kommer i sitt element, låter han hvalfiskar och hajar, sågfiskar, delfiner och alligatorer uppträda, utföra lustspel och vaudeviller, och sjunga kupletter. Hvalfisken, säger han, är så läraktig som en pudel, och så mild och from till sinnelag som lejonet Atis från Bengalen. Dessutom ernar herr nautikern fägna allmänheten med grönländska skälar och isbjörnar.

Det märkvärdigaste i "Babels torn" är likväl Madam Babel. Den lustiga mamsell Flora har lånat henne alla sina behag, och stiger dermed ur hålan, i hvilken obelisken skall nedsättas. Under det murarena hålla på att gräfva der, stöta de på några gamla kistor, gamla schavotter, och gamla stenar utaf det förgångna Babylon. Det blixtrar, och flammar och dundrar; och mamsell Flora synes nu och säger: "Jag är fru Babel, och vill berätta eder gamla saker, uppstufvade på nytt." Man hade svårt att begripa, hvad detta skulle innebära, till dess ordningen kom till de deputerade, som efter de nya valen stego utur urnan. En den skalkaktigaste satirs gissel snärtade till regeringens folk. Men regeringen vill visa, att hon är mera tolerant än Constitutionnel, och säger ädelmodigt: edra pilar träffa mig icke!

Musernas sal i Hadriani villa och Vatikanska museum.

(B. f. L. U.)

Kejsar Hadrianus hade i sin omätliga villa vid Tivoli låtit bygga en särskild, rund sal med nio nischer för en samling grekiska sånggudinnor, hvilken hade den sällsamma lyckan att med alla sina statyer, hvartill äfven höra hermer af de förnämsta grekiska skalder och filosofer, de enda trogna afbildningar, framför allt af Sokrates, öfverlefva Vandalernas konstmördande regering. Ty redan halftannat århundrade bilda de den fullkomligaste och skönaste ensemble i Vatikanska musées plastiska konstverld. Pontifikatet har deri upplåtit åt dem en rund sal, lik den gamla, kallad Musernas sal, på höjden af Belvedere.

Frågan, huru och med hvilka attributer de gamle afbildade sina sånggudinnor, är genom detta liksom af ett underverk bevarade nioblad, fullkomligen löst, och en konstnär behöfver, för att troget inför samtiden afbilda denna antika sångverld, endast noga göra sig bekant med den påfliga rotundan, der de gudaburna i kroppsstorlek mästerligt äro framställda, skapade i Lysippos' eller Skopas' eller Lysistratos' skola. De äro, hvar för sig, inga så berömda plastiska storheter från forntiden, som deras grannar, Apollo, Torso'n och Meleager, eller som den Farnesiske i Neapel eller den Mediceiska i Florens, men de äro likväl alltid, såsom konstverk, utomordentliga och, om icke såsom statyer för sin utmärkt ideala bildning, likväl såsom samling och ett poetiskt helt det skönaste och förträffligaste, som arkeologien har att uppvisa. Dessutom äro alla figurerna jemte sin skönhet och hvithet så ostympadt bibehållna, att inga partier af vigt behöft återställas eller upphjelpas.

Melpomene är den första bland de poetiska niostjernorna. Den grekiska konstnären har framställt henne i upprätt ställning, med venstra foten till stöd för armen upplyftad på ett block, hvarigenom den långa drägten brytes i sköna veck. Eftertänksamt blickande framför sig hvilar det yfvigt lockiga hufvudet, under det venstra handen, som hon håller knuten under bröstet, låter dolken synas, och den halfböjda, vårdslöst mot höften hvilande högra armen i stället för handen håller fram den tragiska, skäggiga masken. Öfverklädningen räcker uppifrån halsen ned till höften, lemnar hela bröstens form å-

skådlig, och sammanhålles af en gördel. Det rika håret, som faller ner på skuldrorna, är omslingradt med en bred bladkrans af tårpil.

Thalia sitter på ett block, som betäckes af hennes i vida fållor veckade drägt. I sin venstra utsträckta och af manteln rikt draperade hand håller hon tamburinen stödd mot venstra knäet, hvarpå draperiet faller ner från armen, och i sin högra stafven och masken. Klädningen är fästad på axlarna och lemnar ena armen alldeles blott. Sånggudinnans fysionomi är lugn och vänlig, hennes hår i ringlar och smyckadt med en blomsterkrans.

Urania är en alldeles originell gestalt, stående och ætherisk. Hennes lätta nymfiska klädsel förråder de skönaste lemmar, hela kroppsbildningen. Venstra foten är den bärande, den högra, böjande sig till, sätter veckens fall i rörelse, dragande massan efter benet. Icke desto mindre äro båda knäen synliga, och hela underlifvets form endast med lätta strimmor öfverdragen. Öfverklädningen, lika lätt och tunn som den öfriga drägten, är slagen liksom en murgrönskrans nedomkring barmen, om öfra delen af högra armen och venstra skuldran, så att ena brostet yppigt hvilar på klädningens bugt, och det andra är alldeles betäckt. Högra armen är behagligt böjd, stödd mot höften, den venstra i hel böjning håller himmelsklotet och uppbär tillika massan af öfverklädningen, som tillbakafallande öfver högra axeln, svallar ned i långa, stora bugter till venstra benet. Båda armarna äro nakna till hälften, halsen är det ända ned under halsgropen. För öfrigt är ansigtet huldt och leende, håret ringlar sig utför nacken, hjessan är obekransad.

Kalliope sitter och håller i sin venstra högt upplyftade hand en upprullad skrift, episk poesi; den högra, halft blottad, hvilar på skötet. Denna figur har ett utmärkt skönt draperi; ty hon är hel och hållen rikt bekládd; öfverklädningen är nedsjunken på höfterna och kastad om knäet. Barmen är på ett sällsamt vis alldeles gömd i vecken af hennes drägt, och halsen liksom innesluten i en ringkrage. Håret, som är kort och således icke faller ned, är genomflätadt af en eklöfskrans.

Polyhymnia, som föreställes på så många olika sätt, likväl alltid i en beklädning som hel och hållen omhöljer henne, är en beundransvärd majestätisk gestalt, nära lik en Juno, full af qvinlig värdighet och höghet. Hon tyckes bära något under den vida drägten i sin osynliga venstra hand. Derigenom att hon söker dölja den högra på ryggen under samma draperi, får hon en sådan ställning, som yppar hela figuren. Vecken flyta ned ifrån höften till den framåt böjda högra foten, och det högra bröstet och högra skuldran stiga qvinligt starka, nästan retande fram, under det den sköna halsen alldeles gömmer sig i veck, och den venstra skuldran fasthåller den fladdrande drägten liksom en vinge. Det är blott ett enda stycke, hvari hela gestalten så fintligt blifvit draperad. Från det sköna hufvudets tinningar falla små lockar, omkransade af blommor och blad.

Erato, den lyriska Sånggudinnan, är föreställd i stående position och i ett moment, då hon spelar på den krumböjda lyran. Hon står alldeles upprätt, hel och hållen beklädd, men utan gördel, och med armarna bara allt upp till skuldran. Barmen antydes genom några mjukare veck på klädningen, som blifvit skjörtad kring höfterna, hvarigenom öfver halfva figuren en vecklinie bildas, som ser ut liksom en ny klädning och sluter närmare till om benet. Från venstra armen, som håller instrumentet, faller drägten ned i stora vågor. Sånggudinnan har kort, krusigt hår utan någon krans.

Klio sitter på ett postament, fördjupad i allvarsamma betraktelser. Den öfra delen af kroppen är framstupa, den nedre tillbakadragen, så att klädningen bryter sig i stora veck öfver fötterna och sjunker in mellan knäna. Bröst och armar äro betäckta, de sednare ända till armbågen. I venstra handen håller hon den historiska rullan, i den upplyftade högra griffeln. Under barmen är klädningen uppfästad med en gördel. Äfven hon är utan krans, och har håret glatt liggande öfver hjessan.

Terpsichore är mot all förmodan afbildad i sittande ställning. Hennes klädsel är emedlertid af det lättaste slag, och hennes kropp ætherisk och mera yppig än de öfrigas. Fötterna, som också höljas af drägten, hafva en grasiös ställning, och klädningen, som bryter sig öfver knäna, tjenar blott till att förråda hennes former. Den räcker ända ned till fotspetsen. Kring halsen och barmen faller den i öppna veck, och om armen är hon löst knuten ända till hälften. Hon spelar på en vanlig thracisk lyra, och bär en lagerkrans på det kring skuldrorna rullande håret.

Euterpe, som slutar kretsen, är en af de spädaste gestalterna bland alla, och bär en lätt uppskjörtad bakåt fladdrande drägt med gördel och epåletter, som lyfta klädningvecken och blotta den nakna armens sköna form. Barmen är vidöpppen, och öfverklädningen i stora massor kastad öfver båda armarna. Sitt attribut, flöjten, liknande en skalmeja, håller hon i den vårdslöst framsträckta venstra handen. Hon har nästan ett Titushufvud, ett mycket uttrycksfullt, uppmärksamt utseende, och är utan krans.

Lithauerns Fånge.

(Utaf Odyniec.)

Sluta nu med din suckan!
hämma tårarna, flicka!
alla stiga till häst nu,
hvar sin fånge för med sig.
Här försölar jag tiden,
hämtar henne ej åter.
Eller skall jag dig döda?
tomhändt komma från segern?

Nej, förgäfves du beder.
Lefvande skall jag dig ega.
Hurtigt! här nu intill mig
i min stråsadel sätt dig!
Ty min dugtiga fåle
skall ej nånsin dig trötta;
och för vinddraget skall jag
skydda dig med min varghud.

Upp, med fröjdefullt hjerta!
intet du har att begråta.
Dina byggningar hvita,
se, de stå der i lågor!

och din Lache, den pojken,
som till häst uti kampen
sig mot mig kunde våga,
som dig ville beskydda,
tro mig, ej han i kalla
grafven efter dig längtar!

Se, se, huru hon bleknar,
sjunker liflös till jorden!
sannerligen, det rör mig,
en så ljufvelig flicka!

Så, så, hämta dig åter!
jag vill sjelf sköta om dig.
Borta vid Zeimiana
ståndar fjerran mitt trädslott;
fulla lador och bodar!
fulla med lin och ull, du!
der skall icke du sörja;
väfva skall du om dagen,
höra om qvälln våra sånger,
och med tärnorna spinna.
Kommer så hem från Preussen
enda sonen jag eger;
honom du täckes; kanhända
tar han dig så till hustru.
Få med honom i striden
mäta sig, eller vid bordet.
Han är icke en qvinna,
eller ett barn som din Lache.
Eken liknar hans kroppsväxt,
och hans öga, som sjelfva
Perkuns, lågor det sprutar.
Jag vill dö, om jag ljuger!
jern han bryter med handkraft.

Ha! nu hämmar hon tåren!
och det glöder på kinden!
höjer till tack eller bönen
så din blick du mot himlen?
Säg, hvi stiger så plötsligt
nu till häst du med löje?

Så ja! slut dig intill mig!
kasta armen så kring mig!
Så, nu kan jag med örnen
lätt i loppet mig mäta!

Nå! hvi bäfvar du samman,
stirrar så uti elden?
Ej vill dit jag dig kasta,
styr ock fålen jag nära.

Ha, ha! stanna, förvägna!
slita sig lös från hästen!
Dock skall ej du mig undgå!
Nog min pil skall dig hinna.

Dock, hvart drifs hon af räddslan?
hör! vräk ej dig i elden!
något ondt, vid Perkune,
vill jag dig alls ej göra!

Ej hon hör mig i yrslan,
flyr med öppnade armar!
fortare, fortare, fåle,
förrn hon störtar i lågan!
Fort! — nu är hon försvunnen! —

Ha! der hviftar i elden
midt bland alla ruiner
hennes snöhvita klädning!
Vid Perkune! den flickan
värdig var en Lithauer!
bränna sig! hvilken skada!
ung hon var, och så fager!

Styckegods.

— *Mulbärsträdsklubben.* Man vet hur mycket Engelsmännen i allmänhet älska Föreningar. Det gifves i England ingen stad, som icke har sina vettenskapliga, litterära, politiska, gastronomiska klubbar, så att, om man uppställde en statistik öfver alla i England befintliga klubbar, man skulle vinna en temligen noggrann öfversigt öfver de derstädes herrskande passioner, nöjen och laster. Mullbärsträdsklubben har oaktadt sitt sällsamma namn ett litterärt och patriotisk ändamål; den stiftades af följande anledning.

Shakspeares fader var slagtare, och hade utanför sin bod ett mulbärsträd, som med sin krona beskuggade de utlagda köttstyckena. I detta hus och vid foten af detta träd förflöt Shakespeares barndom. Efter skaldens död bibehöllos huset och trädet oskadade till 1769. Men då vid denna tid huset blifvit såldt till en protestantisk andlig, lät denne hugga ned trädet. När invånarne i Stratford erforo denna Vandalistiska handling, jagade de presten ur staden, bemäktigade sig det så högt värderade trädet, och förfärdigade derutaf en mängd små dyrbara möbler, som utdelades till samtliga literära notabiliteter i de förenade konungarikena. Ännu i dag utbjuda snickrarne i Stratford åt genomresande främlingar askar, bläckhorn o. d. som föreges vara förfärdigade af det Shakspeariska mulbärsträdet. Några år efter denna tilldragelse inrättades mulbärsträdsklubben. Den utgöres af poeter, litteratörer och konstnärer, som en gång hvart år sammankomma, för att fira den stora skaldens åminnelsedag. Man läser upp skaldestycken, elogier, kritiska uppsatser öfver Shakspeare. Klubbens arkiv består af en bok, hvars blad äro tillverkade af mulbärsträdets bast, ett slags album, hvari de bättre poemerna inskrifvas. Den kallas "Mulbärsbladen", och har ett visst litterärt värde, derigenom att den innehåller endast otryckta saker.

— *Litterär anmälan à la Turque.* "Härmed tillkännagifves "(heter det i nummer af den Turkiska tidningen Tekvimi Vekaji)" att den af Hadschir Omar Efendi från Akschehr på prydlig Arabiska författade skrift: "Frågor och svar" (Essyileh we edschwibeh) med redaktörens af Tekwimi Vekaji svaga penndrag blifvit öfversatt på Turkiska; hvilken tolkning dem, som lefva i Storherrns skugga, till nytta och fromma ligger under pressen i det storherrliga tryckeriet."

— *Michaud* och *Poujoulat* utgifva en med noter och förklaringar åtföljd "Nouvelle collection complète des mémoires pour servir à l'histoire de France," från 13:de århundradet till och med slutet af det 18:de. Geoffroy de Ville-Hardouin och Joinville öppna samlingen, Hertigen af St. Simon skall sluta den.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

KONGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

ARLEKIN.

N:o 13. Thorsdagen den 9 October 1834.

Den fordna hembygden.

Är jag väl nu en främling här! Beträder
Jag ej min fosterjord, mitt barndomsland,
Der mången bragd utaf hängångna fäder
Rest upp en ärestod vid hafvets strand,
Der frihet ännu statens roder leder
Och äran står på vakt med svärd i hand,
Der minnets runor brinna öfver fjällen
Likt norrskensflammor uti dunkla qvällen?

Är jag ej hemma? i de kära salar
Min barndomsengel hviskar ljuf och mild,
Och samma språk, som man i Sverge talar,
Det höres här — och mången välkänd bild
Mig möter vänligt i de kära dalar,
Der hyddan står från flärdens glitter skiljd. —
Är jag ej hemma? här jag fordom lekte,
Här fridens englar mig i vaggan smekte.

Här religionens första ord jag hörde,
Här lärde jag min första morgonbön,
Här intet svek mitt hjertas oskuld störde
Och tiden var som kärleken så skön. —
Hvar finnas de, som mig vid handen förde,
Hvar njuta de nu tacksamhetens lön?
De vandrat hän. — — O, kanske mycket annat
Utaf det fordna här ej mera stannat!

Det är förbi, min villa har försvunnit:
Jag är ej mera der jag fordom var,
Den sol gått ned, som öfver Aura brunnit,
Dess fordna frihet man begrafvit har,
Och ärans helga eld, man fordom funnit
En vafurlåga lik vid stranden klar,
Är slocknad längese'n, och hjeltevärdet
Är glömdt och rostadt liksom sjelfva svärdet.

Nej, jag ej hemma är! På fädrens grafvar
Jag ser hur nya slägten tanklöst gå
Och vandra hand i hand med österns slafvar,
Som äro Finlands herrskare ändå,
Och här och der en tidens hjelte stafvar
Ett utländskt språk, han tvingas att förstå;
Sjelfständig kraft är lik en dröm försvunnen
Och rätt och sanning bära lås för munnen.

I tidens nya tempel falskhet smilar,
Och bojor smidas på den ärfda härd;
I lögnens drägt med örnevingar ilar
Ett slafviskt rykte ifrån verld till verld,
Och mången Polens hjelte fängslad hvilar
Vid minnesvården öfver Ehrensvärd:
Nej, fosterländsk ej mer är fosterjorden,
Ett hem för mig är den ej mera vorden.

Minns Du, o! fordna hem, den vestra stranden
På andra sidan hafvets salta våg,
Som broderligt Dig fordom räckte handen,
Dit ofta Du med glad förtröstan såg?
Minns Du de heliga föreningsbanden
Och våra ärofulla härnadståg?
Minns Du ännu hur verlden såg med häpnad
På Dig, utaf den andre Gustaf väpnad?

Minns Du det land, minns Du de stolta fjällen,
Der ännu friheten sin hembygd har,
Hvars svärd är skarpt, och kraftigt såsom hällen,
Som förr dess jern uti sitt sköte bar?
Ett dyrbart fosterland på dessa ställen
För sången och för ynglingen är qvar; —
O! der jag vill vid fridens glada yra
Förtälja dina minnen vid min lyra.

Ty Du kär är likväl med dina dalar
I skönhetens och vårens lätta skrud,
Der trasten sjunger och naturen talar
Mitt barndomsecho uti klara ljud.
Jag minnas vill det fordna hemmets salar,
Som älskarn minnes en förlorad brud,
Den röfvarn och förförarn listigt bringat
Utur hans armar och till otro tvingat.

Farväl, o! jord, som i ditt sköte gömmer
Så månget älskadt stoft, farväl, farväl!
Hvad du har varit, ynglingen ej glömmer, —
Han glömde gerna, hvad Du är likväl.
Om dig han stundom dock i hoppet drömmer,
Och mången bön för Dig går ur hans själ;
Skryt ej af bojan, som Du nödgas bära! —
En tid kan komma hämnande Din ära.

G. U.

Gravyr-samlingen uti Kongl. Bibliotheket i Paris.

Bland de många märkvärdigheter, som utgöra en prydnad för Paris, och draga dit en skara nygiriga främlingar, förtjenar kopparsticks-samlingen, som utgör en del af Kongl. Bibliotheket, en konstälskares högsta uppmärksamhet. Hon upptager sju salar. Ehuru man i Paris finner flere betydande privatsamlingar af kopparstick, bland andra Konungens, kan likväl ingen, i anseende till mängden, rariteten, och mångfaldigheten af exemplar, mäta sig med bibliotheks-samlingen, som i sitt slag anses vara den dyrbaraste i Europa, följaktligen i hela verlden.

Colbert lät år 1667 inköpa Abbé de Marolles kopparstick; denne hade redan förut köpt Delormes och Maugis samlingar, hvilken sednare börjar med år 1580. Detta var grunden till det Kongl. institu-

tet, som sedan dess blifvit riktadt genom många åtskilliga acquisitioner, såsom 1711 af Gaignièreska kabinettet, 1731 af Beringhens, 1753 af marskalkens af Uxelles, och 1770 af det Begonska. Tillika har regeringen vid offentliga försäljningar af privat-samlingar ofta lagt sig till de dyrbaraste styckena, och bland andra år 1775 fyra eller fem tusen etsningar ur den omtyckta konstälskaren Mariettes efterlemnade samlingar, för en summa af åtminstone 16,000 francs. Ännu ansenligare hafva inköpen varit på de sednare tiderna, och fortsättas oupphörligt, ty antalet af i olika länder dagligen utkommande gravyrer är legio, och kabinettet omfattar likaledes lithografiens alster.

Samlingen är för närvarande omkring 7400 band stark. De dubletter, som förekomma, säljas aldrig; på sin höjd användas de att deremot inbyta nya stycken. Till nya inköp lemnar regeringen en årlig summa af 15,000 Francs, och dessutom skola af alla gravyrer och stentryck, som utkomma i Frankrike, två exemplar aflemnas till bibliotheket, hvarigenom naturligtvis mycket skräp äfven kommer in i samlingen. Herr Pieri Bernard, en af de förnämsta kopparstickshandlare i Paris, står i intim förbindelse med kabinettet; likväl har det affärer med äfven andra konsthandlare, vanligtvis i bytesväg.

Sedan 1800 är samlingen ordnad i tjugofyra klasser med 118 underafdelningar, som så väl i sjelfva salen, som i katalogen äro betecknade med alfabetets tjugofyra bokstäfver.

De 24 klasserna äro följande:

1. Furstliga och privata personers gallerier, kabinetter och samlingar. Märkvärdigheter i afseende på teckning och gravyr. — 2. Italienska eller Sydländska skolor. — 3. Tyska skolor. — 4. Fransyska skolor. — 5. Kopparstickare. — 6. Bildhuggare. — 7. Antiker. — 8. Arkitektur. — 9. Fysikomathematiska vetenskaper. — 10. Naturalhistoria. — 11. Akademiska konsterna. — 12. Handtverkskonsterna. — 13. Encyklopedier. — 14. Porträtter. — 15. Kostymer. — 16. Hjelpvetenskaper till historien, mynt, vapen o. d. — 19. Mythologi. — 20. Poemer. — 21. Resor. — 22. Topografi. — 23. Geografi. — 24 Bibliografi.

År 1823 bestod samlingen af 1,200,000 blad i 6000 band, och innehöll endast i porträtter 60,000. I år utgör den minst 1,400,000 blad, och mer än 122,000 porträtter. Porträtt-samlingen, hvartill grunden lades under Ludvig XIV, och som belöper sig till blott 30 à 40 band, är synnerligast märkvärdig för urvalet och skönheten af exemplaren, som ådagalägga de Fransyska kopparstickarnes stora konstfärdighet för hvarje tid. Den del af topografiska samlingen som blott angår Paris, består af 52 starka band.

Endast inbindningen kostar årligen tre till fyratusen francs, och hvart folioband betalas öfverhufvud med 30 francs; man är af den mening, att ju bättre och vackrare inbindningen är, desto varsammare handterar man i allmänhet ett verk. Omkostnaderna för häftning och stämpling belöpa sig till 1400 francs, och sedan förra året äro två arbetare enkom anställda för att förse alla blad i samlingen med kabinettets stämpel; de äro härmed dagligen sysselsatta sex timmar, och om det går mycket väl, torde de fullända arbetet på fyra år.

En omständighet, som betydligt ökat samlingens antal, är att samma stycke ofta befinner sig i olika band, först bland en målares verk, derefter bland gravörens arbeten, en tredje gång kanske bland porträtterna, eller i historiska, bibliska, mythologiska eller andra samlingar. Efter plåtarnes värde sätter man vigt på att ega olika aftryck deraf, avant la lettre och med underskrift, före och efter bestämda retoucher och förändringar. I år har man börjat på en ny samling för den gamla helgonhistorien, som ännu icke är bunden. De stycken, som hafva afseende på Frankrikes historia, utgöra redan 75 band, hvaribland finnes många unica och rariteter, i synnerhet från 16:de och 17:de århundradet, bland annat fyra band porträtter från Frans den förstes, Henrik den andres, de tre sista Konungarnes af huset Valois, och Henrik den fjerdes tidehvarf. De historiska samlingarna i afseende på andra länder stå denna efter i rikdom, ehuruväl äfven de äro ganska ansenliga. Karikatyrer upptaga 53 band, mythologi 55, porträtter med rapport på Bergami och Georg den fjerdes gemål ett band, o. s. v.

Denna samling i Kongl. bibliotheket bör man sorgfälligt studera, om man vill göra sig en riktig föreställning om konstens framsteg i dess åtskilliga perioder. Ty här finner man bättre än på något annat ställe prof af alla mästares arbeten. Rafael ensam upptager 18 band, Albrecht Dürer 4, Caraccierne 7, Primatice 3, Bonasone 2, Rigaud 3, Jazet 4, o. s. v.

I märkvärdig fullständighet finner man här mästrarna från 15:de århundradet, om hvilkas underbart fina och veka arbete, som sedan knappt funnit sin like, man här kan få ett begrepp. Arbetena af Martin Schön i ett band äro förträffliga, och alldeles herrliga de utaf Mecheln i tre band. Nästan lika mästerliga äro arbetena af den berömda Maistre från år 1466, i synnerhet hans alfabet, hans spel-kort åt Karl den sjette i Frankrike, hans målade figurer och Tarokkort från samma tid; vidare arbetena af Maso Finiguerra, Peregrini, Robetta, Manteigna, Johan Maria och I. Anton från Brescia, Anton Pollajuolo, Baccio Baldini, Montagna, Nicolas Rosex, Wenceslas, tofsmålaren, kräftmålaren, mästaren i häroldstafvarna, fogelmålaren, Martin Zagel. Arbetena af denna sista mästares hand äro ganska noga utförda; man finner på hans taflor spelare med kort, hvilka komma våra mycket nära. Högst anmärkningsvärda äro två band trädsnitt, som blifvit gjorda i Tyskland kring år 1400; de äro de äldsta bekanta arbeten med grafstickeln; ty det är nu så godt som afgjordt att trädsnitt uppfanns förr än kopparstick, och att sjelfva boktryckarkonsten har detsamma att tacka för sin uppfinning. Flere af dessa blad äro kolorerade, och det äldsta bland dem, med årtalet 1423, föreställer den heliga Christofer.

Den första som lade skönhet och ädelhet i uttrycket hos sina figurer, var i början af 16:de århundradet Manco Antonio Raimondi, som i synnerhet ådagalade sin konstfärdighet i kopior af Rafaëls taflor. Tyvärr har man sedan ofta nog åter öfvergifvit denna bana! I teckningens renhet och formernas elegans öfverträffas han också ännu i denna stund af ingen utaf våra kopparstickare, och mer derför, än för deras sällsynthet, har man skäl i att så dyrt betala denna mästares saker, och, som det händer vid allmänna auktioner, ofta gifva mer för goda

exemplar af hans verk, än för de vackraste moderna arbeten; ty han kan egentligen gälla som en krona och ett mönster för alla kopparstickare. Ett gammalt godt exemplar af hans Martyren Sankt Lorens såldes för 1,507 francs; hans "Massacre des innocens", ett aftryck avant la lettre och utan chiffre, uppdrefs ända till 720 francs, och hans "Quos ego" gick bort för 721 francs. Hans elever Augustino Veneziano, Marco Ravennate och Giulio Bonasone följde så troget hans fotspår, att de ofta skattas nära lika högt som han sjelf. Mantuano, Parmesano, Æneas Vicus, Martino Rota, Baroche och ännu några andra hafva likaledes bidragit till att upphöja glansen af detta århundrade, under hvilket konsterna firade sin pånyttfödelse i Italien; sednare bibehöll Italien sitt rykte genom Caraccierna, Guido Reni, Etienne la Belle, Castiglione, Cunegos, Bartolozzi, J. Volgato, Rafaël Morghen och andra.

Arbetena af Dürer, Lukas Kranach och flere obetydligare Tyska mästare, såsom Beham, Georg Pens och Aldegrever, äro intressanta, för att studera mjukheten och sirligheten i utförandet; också de höra till konstens första århundrade, utan att hafva blifvit öfverträffade i sednare tider. Samma rang tillhör Lukas van Leyden af Holländska skolan. Alla dessa mästares verk äro så förträffliga, att man väl kunde ledas till den förmodan, att de icke arbetat så fort som de nyare, utan med mera studium; man nöjde sig med litet, men detta skulle också ha nått den högsta grad af fulländning.

Fransoserna i sextonde århundradet kunde på långt när icke mäta sig med sina grannar i Italien, Tyskland och Nederländerna; Bernard Milnets och Jean Duvets arbeten, som man sällan finner, men får se i Kongl. Kabinettet, äro prof af dålig smak och oredig behandling. Noël Garniers arbeten, som utkommo år 1520, stå *niellerna* ganska nära. René Boivin förstod förträffligt den mekaniska delen af sin konst, men han arbetar kallt, emedan hans stickel ständigt är sig lika, och han icke förstod att uttrycka färgornas olika nuancer. Först fulla hundra år sednare begynte fransoserna att spela en roll i de sköna konsterna; men ifrån den tiden har man också arbeten af en Audran, Callot, le Clerc, Nanteuil, Masson, Poilly, Drevet, Chereau, af hvilka här i samlingen finnas prof, väl värda att fästa uppmärksamheten. Och hur högt stå i allmänhet porträtterna från Ludvig den fjortondes tid öfver nyaste tidens! Man kan mer än tillräckligt öfvertyga sig om denna bedröfliga sanning, om man genomlöper de omätliga porträttsamlingarna och i synnerhet dem, som ha gemenskap med fransyska historien och som äro ordnade i kronologisk följd.

Lika intressant är ett studium af de Holländska och Flanderska mästerstycken, som befinna sig i Kongl. Kabinettet. Det är en verklig glädje att sorgfälligt betrakta de utmärkta arbetena af en Goltzius, Galle, Sadeler, Matham, Saenredam, Müller, Vorstermann, Bolswert, Pontius, Visscher, Withouc, Suyderhoef, Leeuw, Rembrandt, Edelinck, och flere andra, som bidragit till sitt fäderneslands ära; och märkvärdigt blir det alltid, att detta land, af så liten geografisk betydenhet, ensamt för sig lemnat åtminstone lika många berömda kopparstickare, som det så mycket vidsträcktare Italien, Tyskland, Frankrike eller England.

England uppträdde först i sextonde århundradet, långt efter sina grannar, på de bildande konsternas skådebana. Men då tyckes det också på en gång velat godtgöra hvad som blifvit försummadt, och kämpar med framgång om det högsta priset i konsten. Beundran väcka i Kongl. Kabinettet Faithornes, Stranges och Woolletts arbeten, och obegripliga förefalla oss de raska framsteg, som Engelsmännen gjorde i det dunkla maneret, hvilket de alltifrån Prins Robert till Smith, Green, Earlom, Dickinson m. fl. utbildade ända till den yttersta grad af fulländning.

Har man gjort sig bekant med nämnda skolor, så har man egentligen sett allt; ty hittills hafva de öfriga länderna lemnat blott obetydligheter i kopparsticks-konsten; också äro Spaniorernas, Ryssarnas, Polackarnes och några andra nationers arbeten icke nog talrika för att bilda särskilda skolor, hvarför man har förenat dem med andra länders, dem de stå närmast.

Lärdomen.

Vår lärdom liknar ett ståtligt slott.
Men ini är labyrint.
Det är en Icari broder blott.
Det är blott en konstnärsfint.
Men inåt uti allt trängre krets
går vilsne vandrarens lopp,
och innerst står ett vilddjur tillreds
och slukar till slut honom opp.

En lärdom vill jag kalla en natt,
som följer i solens spår,
och famlar efter att få henne fatt,
och dock henne aldrig får.
Vår lärdom är en bild af vår jord:
en bubbla båd' grön och blå.
Allt skimmer, du nämna kan med ord,
det finns der, men utanpå.

O lärdom, lärdom, blif källans bild
som ligger i dalen så,
att icke stormen får rita vild
förvirrade runor derpå!
Men himmelen sjunker vid fåglars sång
till botten i rena drag,
och ned uti djupet har soln sin gång,
och der är det ljusan dag.

O. F.

Den fader- och moderlösa.

(Af Odyniec.)

Efter sina gäss om qvällen
går längs utmed vattendraget
flickan, skön som rosig morgon,
lockar till sig gässen så:

"Kom nu, mina gäss, så kom nu!
kom nu, mina gäss, till hemmet!
jag för er min sorg vill klaga;
men förtron den ej åt någon!

Skall min själ väl det fördraga,
om till honom jag mig lemnar,
som mig oaflåtligt trugar
att jag honom skall tillhöra?

Ty jag är dock fri ju boren,
om jag ock min mor ej kände! —
den jag älskar, som mig skattar,
ej jag aktar uppå rikdom!

Må hvem heldst mig det förtänka,
honom har mitt ja jag gifvit,
honom jag mitt hjerta gifvit,
honom skall jag evigt älska."

Vidare hon drifver gässen;
så hon gråter ut bekymret;
och med tårar uppå kinden,
sina gäss hon ropar an:

"Kom nu, mina gäss, så kom nu!
kom nu, mina gäss, till hemmet!
jag för er min sorg vill klaga,
men förtron den ej åt någon!"

Styckegods.

— *Schillers "Fridolin."* Ämnet till denna ballad är hemtadt ur en samling gamla Italienska noveller från trettonde och fjortonde århundradet utaf Franco Sacchetti, Giovanni Fiorentino, Lionardo Bruni och andra, af hvilka noveller B. Gamba år 1830 föranstaltade en ny upplaga i Venedig. I denna samling förekommer en berättelse, hvars författare förmodas vara Francesco da Barberino, en Boccaccios föregångare; den bär till titel: "Come fu salvato uno innocente dalla malizia de' suoi nemici" (Hurusom en oskyldig räddades undan sina ovänners ondska.) Dess innehåll är i korthet följande: En rik herre sände sin son till en konungs hof, för att der lära ridderliga seder. Konungen fattade tycke för honom, och denna gunst uppväckte till den grad hofmännens afundsjuka, att de inrådde en af de förnämsta kavaljererna att rödja gunstlingen ur vägen. En vacker dag säger då han till ynglingen: "Min vän, kungen älskar dig framför alla andra, men, som han nämnt för mig, finner han sig besvärad af din andedrägt; derför, om du lyder ett klokt råd, så håll handen för mun och näsa och vänd bort ansigtet, då du skänker i åt honom att dricka!" Ynglingen lydde. Konungen blef till slut förtörnad öfver denna upprepade oskicklighet, kallade kavaljeren och frågade honom, om han ej visste orsaken till ynglingens förhållande; hvarpå denne svarade, att den unga mannen icke kunde fördraga kungens andedrägt. På kavaljerens inrådan skickade kungen genast efter en kalkbrännare, och befallde honom att kasta i ugnen den första som skulle sändas till honom; i vidrigt fall borde han se sig om för sitt hufvud. Kalkbrännaren lofvade allt, och morgonen derpå afskickades den oskyldiga ynglingen från hofvet, för att befalla kalkbrännaren göra det, som skulle vara honom föreskrifvet. På vägen dit hörde han det ringa till messan; då steg han från hästen, och afhörde först andäktigt messan, fortsatte så resan till kalkbrännaren och uträttade sitt ärende. Denne svarade att allt redan vore verkställdt; ty oftanämnda kavaljer hade, för att påskynda den grymma gerningen, sjelf begifvit sig dit, och frågat kalkbrännaren, om han redan fulländat sitt verk; hvarpå denne svarat, att hvad inte vore gjordt, kunde snart ske, derpå fattat tag i den gunstiga herren och utan omständigheter vräkt honom i den brinnande ugnen. Ynglingen vände tillbaka med detta budskap. Kungen förundrade sig öfver denna utgång högeligen, efterforskade sammanhanget, erfor verkliga förhållandet, lät hugga i stycken de afundsjuka hofmännen, och sände ynglingen med riddarsporrar och mycket gods tillbaka till hemmet.

— *La tour de Nesle. Alexandre Dumas* har gått och gällt för den enda sannskyldiga författaren till dramat af detta namn, churu på afficherna, såsom i Paris är ganska vanligt, en herr *F. Gaillardet* blifvit nämnd som litterär kompanjon d. v. s. medförfattare till stycket. Nu kommer denna Monsieur Gaillardet fram i Musée des familles, utförligt läggande för en dag, hurusom, hvarest och på hvad tid den första idéen till Tour de Nesle runnit honom i hugen, samt hurusom han och ingen annan ensam utarbetat den. Derpå genmäler herr Alexandre i ganska höfliga ordalag, att han visserligen icke vill förneka det ju den goda herr Gaillardet bearbetat samma idé, men att det redan etthundrafemtio gånger uppförda stycket emedlertid vore af honom, Dumas, helt solo författadt, och att han med afseende på kollisionen af sin idé med herr Gaillardets, samt för att understödja en ung författare, hade med denne delat sitt honorarium för pjesen. Öfver detta svar har herr Gaillardet fattat eld. Gudbevars, det var en hederssak, som kunde gå en ärlig auktor till innersta hjerterot! Vi hade säkert laddat ett par pistoler. Och herr Gaillardet gjorde så med. Han har fordrat Dumas inför guds och menniskors domstol. Denna sednare domstol, hvari många aktningsvärda auktoriteter sig befinna, såsom theater-direktören Harel, Jules Janin, m. fl. har emedlertid förklarat sig för Dumas' ovillkorliga auktorskap. Då har herr Gaillardet pröfvat spetsen på sin värja, och slagit fängkrut på sin terserol. Herr Dumas har förklarat sig fullkomligt redebogen att afgöra saken på detta ridderliga vis, så snart han kommer hem från en liten lustresa på några veckor. Det blir annat kolorum än pennfäktning det!

— Af *Arlincourts* "Le brasseur roi" har nu femte upplagan sett ljuset, och är under tryckning i Svensk öfversättning.

— *Lytton Bulwers* nästa verk kommer att heta "The last days of Pompeji."

— *Lamennais* har på de många motskrifter, hvartill hans "Paroles d'un croyant" gifvit anledning, svarat med en kort "Replique," hvaremot nu åter en Herr H. F. I. **** invändt med "Deux mots." Under titel af "Encore quelques paroles d'un croyant, har nyligen ytterligare en skrift utkommit.

Ansvarig Redaktör: O. P. Sturtzenbecher.
STOCKHOLM, tryckt hos H. G. Nordström, 1834.

Tillkännagifves,

att

STÄMPELMÄSTAREN VID LITTERÄRA HALL- OCH MANUFAKTUR-RÄTTEN,
LEDAMOTEN AF DE FLESTA IN- OCH UTLÄNDSKA AKADEMIER,
AF JÄGARE-FÖRBUNDET,
AF FÖRENINGEN FÖR EN FÖRÄDLAD BOSKAPSAFVEL,
AF LINNÉSKA SAMFUNDET M. FL.,

VÄLBORNE HERR ARLEKIN

hastigt härstädes afled i podager den 9 October 1834,
klockan omkring 7 på aftonen.

S. B. U.

STOCKHOLM,
H. G. Nordström, 1834.

Sv. Ps. N:o 492. v. 1.